

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO QEVERIA E KOSOVËS - VLADA KOSOVA - GOVERNMENT OF KOSOVO MINISTRIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE ZHVILLIMIT RURAL MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RURALNOG RAZVOJA MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND RURAL DEVELOPMENT Arkivi Qendror - Centralno Arhivo - Central Archive	
Nr./Br./No.	664
Nr. i fq./Br. Str./No. pg.	85+64
Data/Datum/Date:	20.02.2023
PRISHTINË - PRISTINA - PRISTINA	

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

Departamenti i Politikave Bujqësore dhe Tregjeve /Departman Poljoprivrednih Politika i
Trgovine/Department of Agriculture Policy and Trade

DATË/ A:	20.02.2023
REFERENC/Ë:	04-104/23
PËR/ZA/TO:	Z.Faton Peci, Ministër i MBPZHR-së
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	Z.Blerim Hasani, Sekretar i Përgjithshëm i MBPZHR-së
NGA/OD/FROM	Isuf Cikaqi, Drejtor i Departamentit të Politikave Bujqësore dhe Tregjeve
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Programi për Pagesat Direkte për vitin 2023

I nderuar Z. Ministër,

Në kornizën e zbatimit të politikave dhe strategjisë për bujqësi dhe zhvillim rural të Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural për zhvillimin e sektorit bujqësor dhe rural për periudhën 2022-2028, dhe bazuar në Ligjin Nr. 03/L-098 për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural dhe Ligjin Nr. 04/L-090 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-098 për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, Departamenti i Politikave Bujqësore dhe Tregjeve ka përgatitë: Programin për Pagesat Direkte për vitin 2023, në kuadër të të cilit janë përcaktuar dhe adresuar objektivat strategjike të zhvillimit të bujqësisë:

- Rritja e konkurrueshmëris të prodhimit primar bujqësor;
- Rritja e të hyrave në fermë;
- Rritja e rendimentit;
- Zvogëlimi i importit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit dhe zbatimi i standardëve të sigurisë ushqimore;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit;
- Rritja e kapaciteteve përpunuese;
- Intensifikimi i ekonomizimit të aktiviteteve bujqësore.

Në kuadër të Programit për Pagesat Direkte për vitin 2023, prioritet i veçantë iu është dhënë sektorëve dhe nënsektorëve të paraqitur në tabelën e më poshtme si dhe aplikimit të përkrahjes shtesë përmes subvencionimit të pjesshëm të çmimit të naftës dhe subvencionimit të pjesshëm të sasisë së plehut artificial të shpenzuar/përdorur, vetëm për vitin 2023.

Programi për pagesat direkte për vitin 2023

Nr	Sektorët dhe nënsektorët që do të mbështeten përmes programit të pagesave direkte	Vlera e mjeteve përkrahëse për njësi (€)	Përkrahje shtesë/e veçante përmes subvencionimit të pjesshëm të çmimit të naftës, në vlerë prej 0.36 €/litër	Përkrahje shtesë/e veçante përmes subvencionimit të pjesshëm të sasisë së plehut artificial të shpenzuar/përdorur, në vlerë prej 100 ose 150 €/ha
1	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të grurit dhe sasinë e dorëzuar të grurit	150 €/ha 0.03 €/kg	0.36 €/litër	150 €/ha
2	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të farës së grurit dhe sasinë e dorëzuar të grurit	250 €/ha 0.04 €/kg	0.36 €/litër	150 €/ha
3	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të elbit	150 €/ha	0.36 €/litër	
4	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të thekrës	150 €/ha	0.36 €/litër	
5	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të tërshërës	150 €/ha	0.36 €/litër	
6	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të misrit	175 €/ha	0.36 €/litër	100 €/ha
7	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella të lulediellit	300 €/ha	0.36 €/litër	100 €/ha
8	Pagesa direkte për vreshtat ekzistues	1000 €/ha	0.36 €/litër	
9	Pagesa direkte për verë të prodhuar dhe deklaruar zyrtarisht	0.04 €/litër		
10	Pagesa direkte për pemishtet ekzistuese	450 €/ha	0.36 €/litër	
11	Pagesa direkte për sasinë e dorëzuar/shitur të frutave të mjedrës	0.15 €/kg	0.36 €/litër	
12	Pagesa direkte për prodhimtarinë e materialit fidanor të pemëve drufrutore	0.25 €/copë të fidanit		
13	Pagesa direkte për prodhimtarinë e materialit fidanor të hardhisë së rrushit	0.15 €/ copë të fidanit		
14	Pagesat direkte për sipërfaqet e mbjella me perime	Perimet në fushë të hapur 500 €/ha Perimet në serra 850 €/ha Kunguj dhe kunguj misirit 150 €/ha	0.36 €/litër	100 €/ha (vetëm për patate dhe fasule monokulturë)

15	Pagesa direkte për bimët mjekësore dhe aromatike / BMA dhe mjaltë dhënëse	450 €/ha	0.36 €/liter
16	Pagesa direkte për bujqësi organike	50 €/ha për sipërfaqet që janë në konvertim/kalim 100€/ha për sipërfaqet që janë të certifikuara	0.36 €/liter
17	Pagesa direkte për primin e sigurimit bujqësor për kulturën bujqësore të grurit, mjedrës, mollës, kumbullës, rrushit, dredhëzës, arrës, fasules, misrit, qershisë, vishnjës dhe dardhës	75 % e primit të sigurimit	
18	Pagesa direkte për lopë dhe buallica qumështore	90 €/krerë	
19	Pagesa direkte për dele	25 €/krerë	
20	Pagesa direkte për dhi	25 €/krerë	
21	Pagesa direkte për bletë	20 €/krerë	
22	Pagesa direkte për qumështin sipas kategorive të cilësisë	Klasa extra = 0.07 €/litër Klasa I = 0.04 €/litër Klasa II = 0.02 €/litër	
23	Pagesa direkte për pulat vojse	0.50 €/pulë vojse	
24	Pagesa direkte për dosa në riprodhim	25 €/krerë	
25	Pagesa direkte për therjet e raportuara të gjedhit	50 €/krerë të therur	
26	Pagesa direkte për akuakulturë	0.20 €/kg	
27	Pagesa direkte për viçat për majmëri	25 €/krerë	
28	Pagesa direkte për zogj për majmëri (Brojlerët)	0.20 €/zog	

Aprovoi:

Faton Peci, Ministër i Bujqësisë,
Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural

20.02.2023

Data

PAGESAT DIREKTE PËR: GRURË, FARË TË GRURIT, ELB, THEKËR, TËRSHËR, MISËR, LULEDIELLI, PERIME, PEMISHTE EKZISTUESE, VRESHTA EKZISTUESE, VERË E PRODHUAR DHE E DEKLARUAR ZYRTARISHT, MATERIAL FIDANOR TË PEMËVE DRUFRUTORE DHE HARDHISË SË RRUSHIT, BIMË MJEKSORE AROMATIKE DHE MJALTË DHËNËSE, PRODHIMTARI ORGANIKE DHE SIGURIMET BUJQËSORE

1. LEGJISLACIONI REFERUES:

- Ligji Nr. 03/L-098 për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 56/27.07.2009);
- Ligji Nr. 04/L-090 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-098 për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 28/16.10.2012);
- Ligji Nr. 08/L-120 për Ushqim (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 23/12 Gusht 2022);
- Ligji Nr.08/L-067 për Inspektimet (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 2/18.01.2022);
- Ligji Nr. 04/L-085 për Bujqësi Organike (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 28/ 16.10.2012);
- Ligji Nr. 2003/5 i Kosovës për Farërat (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 8/ 15.12.2006);
- Ligji Nr. 02/L-8 për Verërat (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 9,/01.02.2007);
- Ligji Nr. 04/L-019 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 02/L-8 për Verërat (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 13/01.09.2011);
- Ligji Nr. 2004/13 për Materialin Fidanor (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 22,/ 01.03.2008);
- Ligji Nr. 04/L-120 për Mbrojtjen e Bimëve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 01/ 17.01.2013);
- Ligji Nr.05/L-031 për Procedurat e Përgjithshme Administrative (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.20/21.06.2016);
- Ligji Nr.98/L-193 Mbi Ndarjet Buxhetore për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2023 (Gazeta Zyrtare Nr.38/30 Dhjetor 2022);
- Ligji Nr. 06/L-084 për Mbrojtjen e Fëmijës (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 14 /17 Korrik 2019);
- Ligji Nr. 05/L-21 për Mbrojtjen nga Diskriminimi (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 16/26 Qershor 2015);
- Ligji Nr. 03/L-212 i Punës (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 90/1 dhjetor 2010);
- Udhëzimin Administrativ (QRK) Nr. 05/2013 për Parandalimin dhe Ndalimin e Formave të Rrezikshme të Punës së Fëmijëve në Kosovë;
- Udhëzimi Administrativ MBPZHR-së për Pagesat Direkte në Bujqësi për vitin 2023.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLA ME GRUR DHE SASIN E DORËZUAR TË GRURIT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE /GRURIT:

Spektori i drithërave është me rëndësi strategjike dhe ekonomike për vendin, duke u bazuar në resurse natyrore dhe numrin e madh të fuqisë punëtore të angazhuar në këtë sektor. Rëndësia e këtij sektori qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë, si të blegtorisë dhe agro-përpunimit.

Në Kosovë, për vite me radhë mesatarisht mbillen prej 65,000 deri 80,000 hektarësh me grurë. Rendimentet mesatare të arritura nëpër vite sillen rreth 4 t/h, varësisht nga kushtet agroklimatike dhe prodhueset të vendit tonë, si dhe masat e ndërmarra agroteknike nga ana e fermerëve.

Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet të vazhdohet edhe më tutje me mbështetje përmes pagesave direkte. Kjo mënyrë e mbështetjes do të ndikojë drejtpërdrejt në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes kësaj mbështetjeje të sektorit me synohet të arrihet rritja e prodhimit të grurit. Aktualisht Kosova i plotëson nevojat e veta rreth 70-80% të konsumit me grurë.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve vjeshtore (grurit) do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së sektorit, duke marrë për bazë numrin e madh të fermerëve të cilët punojnë në këtë sektor, si dhe duke pasur parasysh resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë drithëra/grurë.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit;

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë drithëra/grurë:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kultivojnë grurë dhe fermerët të cilët kultivojnë grurë dhe sasinë e prodhuar të grurit e dorëzojnë në pikat grumbulluese (mulli, silos ose pikë

të veçante grumbulluese të grurit), dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Duhet të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me grurë;
- Parcela e mbjellë me grurë duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të dorëzojnë së paku 3000 kg grurë ne pikat grumbulluese, te cilat duhet të jen te regjistruara si biznese (mulli, silos ose pikë te veçante grumbulluese te grurit);
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirrollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit te biznesit (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për dorëzim e sasisë së grurit në pikën grumbulluese (mulli, silos ose pikë te veçante grumbulluese te grurit). Në dëshminë e lëshuar nga pika grumbullues përkatëse, për sasinë e grurit qe fermeri ka dorëzuar, duhet te jetë i shënuar edhe numri identifikues i fermerit (NIF), si dhe dëshmia duhet të jetë e nënshkruar dhe vulosur nga ana e personit të autorizuar të pikës grumbulluese. (Ky dokument duhet te sillet/dorëzohet mbas realizimit/përfundimit te procesit të korrje shirjes së grurit, nga datë 15.08. deri 15.09.2023);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar ose për sipërfaqe-hektar dhe sasi-kg te grurit te dorëzuar:
  - a) Subvencionimi për sipërfaqe-ha, në vlerë prej 150 €/ha;
  - b) Subvencionimi për sasi- kg te grurit te dorëzuar, në vlerë prej 0.03 €/kg;

- Subvencioni do të ju jepet fermerëve të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë grurë me sipërfaqe së paku 1 ha ose fermerëve të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë grurë me sipërfaqe së paku 1 ha dhe që kanë dorëzuar së paku 3000 kg grurë në piken grumbulluese (mulli, silos ose pikë të veçante grumbulluese te grurit), dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë/kultivuar ose numrit të hektarëve të mbjellë/kultivuar dhe sasisë së dorëzuar të grurit, të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA ME GRUR PËR PRODHIM TË FARËS SË GRURIT DHE SASIN E DORËZUAR TË GRURIT PËR FARË

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / FARËS SË GRURIT:

Kosova aktualisht i plotëson nevojat me farë gruri rreth 10-15%. Për shkak të kostos së lartë të prodhimit, një pjesë e fermerëve e shfrytëzojnë farën vetanake për mbjelljen e grurit (rreth 20 - 25 % e tyre).

Procesi i prodhimit të farës së grurit është një veprimtari ekonomikisht e kushtueshme, duke i marrë për bazë fazat e prodhimit si: sigurimi i farës cilësore, shumëzimi, para kultura, inspektimet fushore, përpunimi, etiketimi, mostrimi i farës si dhe masat shtesë të mbrojtjes. Mbështetja e prodhuesve të farës së grurit do të ndikojë në uljen e kostos së prodhimit të farës. Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet sigurimi i farës së grurit brenda vendit, me qëllim të rritjes së rendimentit dhe përmirësimit të cilësisë së grurit të prodhuar.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Programit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve vjeshtore (farë gruri) do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë kërkesat e tregut dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve prodhues të farës së grurit.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit të grurit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit të farës së grurit dhe grurit merkantil;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit;
- Rritja e kapaciteteve përpunuese;

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë farë të grurit:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kultivojnë grur për farë dhe sasinë e prodhuar të grurit e dorzojnë në kompaninë prodhuese të farës dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 5 ha me grurë për prodhimin e farës;
- Të posedojnë kontratë e vërtetuar te noteri, me kompaninë prodhuese të farës;
- Parcela e mbjellë me grurë për farë duhet të jetë së paku 1 ha e pandarë;
- Fara e mbjellë e varietetit të grurit duhet të jetë në Listën e Farërave të Kosovës;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit;

Tab. 1. VARIETETET E GRURIT NË LISTEN E FARËRAVE NË KOSOVË

Nr	EMRI I VARIETETIT TË GRURIT	Data e regjistrimit	Data e skadimit të regjistrimit
1	Kg 56-S	02.10.2013	02.10.2023
2	VIZIJA	02.10.2013	02.10.2023
3	PLANETA	02.10.2013	02.10.2023
4	ESPERIA	02.10.2013	02.10.2023
5	VITTORIO	02.10.2013	02.10.2023
6	STENDAL	02.10.2013	02.10.2023
7	ZANZIBAR	02.10.2013	02.10.2023
8	SIMONIDA	02.10.2013	02.10.2023
9	ZVEZDANA	02.10.2013	02.10.2023

10	VULKAN	02.10.2013	02.10.2023
11	ALTEZZA	18.12.2014	18.12.2024
12	ADELAIDE	18.12.2014	18.12.2024
13	ANTILLE	18.12.2014	18.12.2024
14	LUCIJA	18.12.2014	18.12.2024
15	KATARINA	18.12.2014	18.12.2024
16	KRALJICA	18.12.2014	18.12.2024
17	Bc ANICA	14.10.2016	14.10.2026
18	SOSTHENE	14.10.2016	14.10.2026
19	DARDANIA-1	13.12.2016	13.12.2026
20	ZEMUNSKA ROSA	27.10.2017	24.10.2027
21	AURELIA	27.10.2017	27.10.2027
22	FARINELLI	27.10.2017	27.10.2027
23	ORCAS	27.10.2017	27.10.2027
24	CELLULE	27.10.2017	27.10.2027
25	NOGAL	27.10.2017	27.10.2027
26	ANDALUSIA	27.10.2017	27.10.2027
27	BISANZIO	27.10.2017	27.10.2027
28	EVROPA 90	30.10.2018	30.10.2028
29	POBEDA	30.10.2018	30.10.2028
30	RENEZANSNA	30.10.2018	30.10.2028
31	SOBRED	30.10.2018	30.10.2028
32	SOLVEIG	30.10.2018	30.10.2028
33	ANAPURNA	30.10.2018	30.10.2028
34	FARMEUR	30.10.2018	30.10.2028
35	SOTHYS SC	30.10.2018	30.10.2028
36	MV SUBA	19.09.2019	19.09.2029
37	MV TOBORZO	19.09.2019	19.09.2029
38	ATHLON	26.09.2019	26.09.2029
39	NS MILA	26.09.2019	26.09.2029
40	NS ILINA	26.09.2019	26.09.2029
41	Bc DARIJA	26.09.2019	26.09.2029
42	TIKA TAKA	26.09.2019	26.09.2029
43	MV IKVA	26.09.2019	26.09.2029
44	MV NADOR	26.09.2019	26.09.2029
45	MV NEMERE	26.09.2019	26.09.2029
46	BASILIO	23.09.2020	23.09.2030
47	SOLINDO CS	23.09.2020	23.09.2030
48	BC OPSESIJA	27.09.2021	27.09.2031
49	BC LJEPOTICA	27.09.2021	27.09.2031
50	FRENETIC	27.09.2021	27.09.2031
51	AVENUE	27.09.2021	27.09.2031
52	ZP OSATKA	27.09.2021	27.09.2031
53	COMPLICE	27.09.2021	27.09.2031
54	GALLOPER	27.09.2021	27.09.2031
55	EL NINO	27.09.2021	27.09.2031
56	MAKEDONSKA RANA	27.09.2021	27.09.2031
57	OBIWAN	21.09.2022	21.09.2032
58	SOFRU	21.09.2022	21.09.2032
59	TENOR	21.09.2022	21.09.2032

60	NIKOL	21.09.2022	21.09.2032
61	IS DIMENZIO	21.09.2022	21.09.2032
62	IS SPIRELLA	21.09.2022	21.09.2032
63	PKB ROXANDA	21.09.2022	21.09.2032
64	PKB MERKUR	21.09.2022	21.09.2032
65	PKB KRISTINA	21.09.2022	21.09.2032
66	IMPERIJA	21.09.2022	21.09.2032
67	PERFEKTA	21.09.2022	21.09.2032
68	ALEKSANDRA	21.09.2022	21.09.2032
69	NIKTA	21.09.2022	21.09.2032
70	APACHE	21.09.2022	21.09.2032
71	LG ABSALON	21.09.2022	21.09.2032
72	AMICUS	21.09.2022	21.09.2032
73	BALATON	21.09.2022	21.09.2032
74	SOLEHIO	21.09.2022	21.09.2032
75	MODERN	21.09.2022	21.09.2032
Varietete standarde(krahasues): Mv Suba, Farinelli dhe Altezza			

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kontratën, e vërtetuar nga noteri, me kompaninë prodhuese të farës;
- Dëshmi për sasinë e dorëzuar të grurit në kompaninë prodhuese të farës (ky dokument duhet të dorëzohet pas realizimit të procesit të korrje-shirjeve të grurit për prodhimin e farës, nga datë 15.08 deri 15.09.2023);
- Dëshmi mbi kategorinë e farës së grurit të mbjellë;
- Raporti i Inspektoratit fito sanitar - AUV nga inspektimet fushore I dhe II (ky dokument duhet të dorëzohet pasi të realizohen inspektimet fushore);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtitësin e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar dhe sasi- kg të grurit për farë të dorëzuar:
  - a) Subvencionimi për sipërfaqe-ha, në vlerë prej 250 €/ha;
  - b) Subvencionimi për sasi- kg të grurit të dorëzuar për prodhim të farës, në vlerë prej 0.04 €/kg;

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë grurë për prodhimin e farës me sipërfaqe së paku 5 ha dhe sasinë e prodhuar të grurit e dorëzojnë në kompaninë prodhuese të farës dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.
- Pas realizimit të dy inspektimeve fushore nga ana e inspektorëve fito sanitarë -AUV, nëse parcelat i plotësojnë kriteret për prodhim të farës së grurit, atëherë subvencionimi do të bëhet në vlerë prej 250 €/ha. Ndërsa, nëse parcelat nuk i plotësojnë kriteret për prodhim të farës së grurit dhe refuzohen, atëherë fermerët do të përfitojnë vetëm subvencionin për prodhimtarinë e grurit merkantil në vlerë prej 150 €/ha.

8. MËNYRA E IMPLEMENTIMIT:

Pas verifikimit të dokumentacionit, realizohen dy inspektime në terren nga ana e inspektorëve fito sanitarë - AUV. Inspektimi i parë realizohet pas ngallimit të grurit, ndërsa inspektimi i dytë realizohet pas dy javëve, te sipërfaqet e mbjella me grurë për farë (përgjegjës për inspektim është Inspektorati fito sanitar AUV), dhe në fund bëhet lëshimi i raportit për sipërfaqet e grurit për farë, të pranuar dhe ato të refuzuara.

9. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas përfundimit të inspektimeve dhe hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, dhe kompletimit të dokumentacionit bëhet pagesa e fermerëve përfitues vetëm për sipërfaqet e pranuar për farë të grurit dhe dëshmisë mbi sasinë e dorëzuar të grurit për prodhimin e farës, bazuar në rendimentin mesatar të grurit për vitin aktual. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

10. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatës për Bujqësi.

11. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA TË ELBIT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / ELBIT:

Elbi është produkt i rëndësishëm në prodhimtarinë e birrës dhe ushqimin e kafshëve. Në Kosovë, mesatarisht mbillen rreth 2,000 ha me elb, rendimenti mesatar ndër vite sillet rreth 3 t/ha, varësisht nga kushtet agroklimatike të vendit tonë, si dhe masat e ndërmarra agroteknike. Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet mbështetje direkte përmes subvencionimit. Kjo mënyrë e mbështetjes do të ndikojë drejtpërdrejtë në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes mbështetjes së sektorit me pagesa direkte, synohet të rritet prodhimtaria e elbit.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve me elb do t'i kontribuojë realizimit të këtij objektivi.

Sigurimi i ushqimit për kafshë, përdorimi si produkt i rëndësishëm në prodhimtarinë e berrës si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë numrin e fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë drithëra/elb.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë drithëra/elb:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë elb dhe i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me elb;
- Parcela e mbjellë me elb duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirologarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);

- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe - ha, në vlerë prej 150 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë elb me sipërfaqe së paku 1 ha dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA TË THEKRËS

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / THEKRËS:

Në Kosovë, mesatarisht mbillen rreth 500 hektarë me thekër. Rendimenti mesatare ndër vite sillet rreth 2.5 t/ha, varësisht nga kushtet agroklimatike të vendit tonë, si dhe masat e ndërmarra agroteknike.

Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet mbështetje direkte përmes pagesave direkte - subvencionimit. Kjo mënyrë e mbështetjes do të ndikojë drejtpërdrejt në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes mbështetjes të sektorit me pagesa direkte, synohet të rrite prodhimtaria e thekrës.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritje të konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve me thekër do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, sigurimi i ushqimit për kafshë, përdorimi në industrinë e ushqimit, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë numrin e fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë drithëra/thekër.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit.

4. PËRFITUESIT/GRUPI I SYNUAR:

4.1. Fermerët që kultivojnë drithëra / thekër:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë thekër dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me thekër;
- Parcela e mbjellë me thekër duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopjen e certifikatës së regjistrimit të biznesit -ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshminë për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirrollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar në vlerë prej 150 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë thekër me sipërfaqe së paku 1 ha dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA TË TËRSHËRES

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / TËRSHËRES:

Në Kosovë, mesatarisht mbillen rreth 2000 – 2500 hektarë me tërshërë. Rendimenti mesatare ndër vite sillet rreth 2.0 deri 2.5 t/ha, varësisht nga kushtet agroklimatike të vendit tonë, si dhe masat e ndërmarra agroteknike.

Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet mbështetje direkte përmes pagesave direkte - subvencionimit. Kjo mënyrë e mbështetjes do të ndikojë drejtpërdrejt në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes mbështetjes të sektorit me pagesa direkte, synohet të rrite prodhimtaria e tërshërës.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritje të konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve me tërshërë do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi i ushqimit për kafshë, përdorimi në industrinë e ushqimit, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë numrin e fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë drithëra/tërshërë.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit.

4. PËRFITUESIT/GRUPI I SYNUAR:

4.1. Fermerët që kultivojnë drithëra / tërshërë:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë tërshërë dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me tërshërë;
- Parcela e mbjellë me thekër duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopjen e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshminë për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar në vlerë prej 150 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë tërshërë me sipërfaqe së paku 1 ha dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA TË MISRIT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / MISRIT:

Në Kosovë, për vite me radhë mesatarisht mbillen prej 35,000 – 50,000 ha me misër. Dominon kultivimi i misrit kokërr edhe pse në vitet e fundit kemi një ndryshim të strukturës në favor të rritjes së sipërfaqeve të mbjella me misër foragjer.

Rendimenti mesatar i misrit nëpër vite sillet nga 3.5 deri në 4.5 t/ha, varësisht nga kushtet agroklimatike të vendit tonë, si dhe masat e ndërmarra agroteknike.

Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet të vazhdohet edhe më tutje përmes mbështetjes direkte. Kjo masë mbështetëse do të ndikojë drejtpërdrejtë në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit.

Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet sigurimi i vetëmjaftueshmërisë me ushqim të koncentruar për kafshë (misër). Kjo mbështetje do të ketë ndikim edhe në uljen e kostos së prodhimeve blegtorale dhe përmirësimin e cilësisë.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve pranverore (misër) do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, sigurimi i ushqimit për kafshë, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë dhe numrin e madh të fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të cilat i ka vendi.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë misër.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimeve;

- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit;
- Shfrytëzimi i kapaciteteve përpunuese të ushqimit të kafshëve.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë misër:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë misër dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me misër;
- Parcela e mbjellë me misër duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhironlogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar, në vlerë prej 175 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë misër me sipërfaqe së paku 1 ha dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLURA TË LULEDIELLIT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË DRITHËRAVE / LULEDIELLIT:

Luledielli është kulturë industriale dhe luan rol të rëndësishëm në industrinë ushqimore dhe atë përpunuese. Përdoret si lëndë e parë në industrinë e vajit, ushqim për kafshët (bimë e gjelbër, e silazhuar) si dhe mbetje të përpunimit industrial (bërsi). Në vitet e '80-'90-ta kjo kulturë është kultivuar në sipërfaqe të mëdha në tokat bujqësore të Kosovës, duke arritur në rreth 200 hektarë, me rendiment mesatar rreth 2000 kg për hektar.

Në Kosovë, për vite me radhë nuk është kultivuar luledielli, por në vitet e fundit ka filluar të shfaqet interesimi për kultivimin e kësaj kulture vajore -industriale. Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet të vazhdohet edhe më tutje mbështetja direkte përmes subvencionimit. Kjo mbështetje do të ndikojë drejtpërdrejt në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit.

Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet sigurimi i lëndës së parë për prodhimin e vajit dhe ushqimit të koncentruar për bagëti. Ky veprim do të ketë efekt edhe në uljen e kostos së prodhimeve blegtorale dhe përmirësimin e cilësisë.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mbjelljeve pranverore (luledielli) do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e çmimit të inputeve bujqësore si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsyt e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë parasysh interesin për zhvillimin e kësaj kulture bujqësore dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë luledielli.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit;
- Shfrytëzimi i kapaciteteve përpunuese të ushqimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë luledielli:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë luledielli dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me luledielli;
- Parcela e mbjellë me luledielli, duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PER APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar, në vlerë prej 300 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë luledielli së paku 1 ha dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR SIPËRFAQET E MBJELLA ME PERIME

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT – RENDESIA E PERIMEVE:

Sipërfaqja e tokës bujqësore e mbjellë me perime (*ne fushë te hapur, ne serra dhe ne kopshte*) në Kosovë është rreth 19,399 ha hektarë apo 0.8 % më shumë se ne vitin 2020. Kulturat perimore të cilat kultivohen në sipërfaqe më të mëdha janë: speci, domatja, qepa, shalqiri, lakra etj.

Kultivimi i perimeve është i përqendruar kryesisht në luginën e Anadrinit, në trekëndëshin që ndodhet në fushën e Dukagjinit në mes të Rahovecit, Gjakovës dhe Prizrenit si dhe në Anamoravë. Rreth 3,146 hektarë me specia kultivohen në këtë pjesë. Shalqiri është kultura tjetër me rëndësi, përderisa prodhimi i domateve ka një rritje të sipërfaqeve të kultivuara si në fushë të hapur e po ashtu edhe në ambiente të mbrojtura (serra).

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e sektorit të perimeve do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti. Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave të fermerëve si dhe rritjet e çmimit të inputeve bujqësore janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë numrin e madh të fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë perime.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i shpenzimeve të prodhimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë perime:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë perime dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.30 ha me perime në fushë të hapur ose 0.10 ha me perime në serra ose së paku 0.30 ha me perime në fushë të hapur dhe në serrë së bashku;
- Parcela e mbjellë me perime në fushë të hapur duhet të jetë së paku 0.20 ha e pandarë;
- Parcela e mbjellë me perime në ambiente të mbrojtura (serra) duhet të jetë së paku 0.05 ha e pandarë;
- Fermerët/aplikuesit që kultivojnë dhe aplikojnë për kulturën perimore kungull, të kenë kontratë të vërtetuar nga noteri për shitjen e kungullit me ndonjërin nga kompanitë që realizojnë grumbullimin dhe përpunimin e kungullit (vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Fermerët/aplikuesit që kultivojnë dhe aplikojnë për kulturën perimore kungull, të kenë dëshmi për sasinë e kungujve të shitur në ndonjërin nga kompanitë që realizojnë grumbullimin dhe përpunimin e kungullit (vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Fermerët/aplikuesit që kultivojnë dhe aplikojnë për kulturën perimore kungull, të kenë dëshminë e pagesës nga banka për sasinë e kungujve të shitur (vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Fermerët/aplikuesit që kultivojnë dhe aplikojnë për kulturën perimore kungull, të shesin së paku 5000 kg kunguj në kompanitë që realizojnë grumbullimin dhe përpunimin e kungullit (vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirrologarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kontrata e vërtetuar nga noteri me ndonjërin nga kompanitë që realizojnë grumbullimin dhe përpunimin e kungullit (vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Dëshmi për sasinë e kungujve të shitur në ndonjërin nga kompanitë që realizojnë grumbullimin dhe përpunimin e kungullit. (Ky dokument duhet të sillet-dorëzohet pas përfundimit të sezonës së vjelës dhe shitjes të kungujve dhe vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Dëshmi e pagesës nga banka për sasinë e kungujve të shitur. (Ky dokument duhet të sillet-dorëzohet pas përfundimit të sezonës së vjelës dhe shitjes të kungujve dhe vlen vetëm për fermerët që kultivojnë kungull me sipërfaqe mbi 2 ha);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektarë të mbjellë/kultivuar me perime:
  - a) Subvencionimi në vlerë prej 500 €/ha për perimet e mbjella/kultivuara në fushë të hapur, përjashtimisht kulturës perimore kunguj dhe kunguj të misirit;
  - b) Subvencionimi në vlerë prej 850 €/ha për perimet e mbjella/kultivuara në serra;
  - c) Subvencionimi në vlerë prej 150 €/ha, për kulturën perimore kunguj dhe kunguj të misirit;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë mbjellë/kultivojnë perime, me sipërfaqe së paku 0.30 ha me perime në fushë të hapur ose 0.10 ha me perime në serra ose së paku 0.30 ha me perime në fushë të hapur dhe në serrë së bashku dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

Tab. 2. Kulturat perimore që do të mbështeten përmes programit të pagesave direkte 2023

Nr	Emri i kulturës perimore
1	Patate
2	Domate
3	Patëllxhani zi
4	Spec
5	Kungull
6	Kungull i Misirit
7	Kungulleshë
8	Trangull
9	Shalqi
10	Pjepër
11	Lakër
12	Lulelakër
13	Spinaq
14	Sallatë (të gjitha varietetet)
15	Pangjarë (të gjitha varietetet)
16	Majdanoz
17	Presh

18	Qepë
19	Rrepkë
20	Hudhër
21	Fasule monokulturë
22	Karrotë
23	Asparag
24	Brokol
25	Rukollë

Sqarim: në sipërfaqen e njëjtë të tokës bujqësore në fushë të hapur ose në të njëjtën sipërfaqe të serrës, brenda një viti, fermeri/aplikuesi mund të kultivoj disa here perime të llojeve të ndryshme, mirëpo subvencionimin do ta merr vetëm një (1) herë brenda vitit për të njëjtën sipërfaqe të mbjellë me perime. Pra nuk mund të merr subvencion, për sipërfaqen e njëjtë, me shumë se një herë brenda një viti.

PAGESAT DIREKTE PËR VRESHTAT EKZISTUESE

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA E VRESHTARISË:

Sektori i vreshtarisë është me rëndësi strategjike dhe ekonomike për vendin, duke u bazuar në resurse natyrore dhe në numrin e madh të fuqisë punëtore të angazhuar në këtë sektor. Rëndësia e këtij sektori qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë, si në sektorin e verërave dhe agro-përpunimit.

Sipas të dhënave nga kadastra e vreshtave në Kosovë aktualisht janë rreth 3,471 ha me vreshta dhe më shumë se 4500 fermerë që merren direkt me kultivimin e vreshtit.

Në vitet e fundit kemi një zhvillim më intensiv të sektorit, janë bërë investime të rëndësishme në sektorin e vreshtave dhe verërave. Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet vazhdimi i mbështetjes direkte përmes subvencionimit. Kjo mbështetje do të ndikojë drejtpërdrejt në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit.

Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet mirëmbajtje e vazhdueshme e sipërfaqeve aktuale dhe shtimi i sipërfaqeve të reja me vreshta.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e mirëmbajtjes së sipërfaqeve më vreshta do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave të fermerëve si dhe rritjet e çmimit të inputeve bujqësore, ruajtja dhe zgjerimi i sipërfaqeve me vreshta, ndalimi i imigrimit nga zonat rurale në zonat urbane janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, si dhe duke marrë për bazë numrin e madh të fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë vreshta (rrush).

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Mirëmbajtja e vazhdueshme e vreshtave ekzistuese;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë vreshta (rrush):

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë vreshta (rrush) dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me vreshta;
- Parcela e mbjellë me vreshta duhet të jetë së paku 0.05 ha e pandarë;
- Të jenë të regjistruar në kadastrën e vreshtave në DVV - MBPZHR;
- Vreshti duhet të jetë i mirëmbajtur (i lëvruar në mes të rreshtave ose me bari të kultivuar në mes të rreshtave, krasitur, mbrojtur nga sëmundjet dhe dëmtuesit) dhe sistemi i mbjelljes të jetë me renditje të qartë dhe të rregullt të rendeve/rreshtave;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirologarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi nga kadastrë i vreshtave mbi sipërfaqen e vreshtit - certifikata origjinale e vreshtit e lëshuar nga Departamenti i Vreshtarisë dhe Verërave – MBPZHR;
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektarë, në vlerë prej 1000 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë së paku 0.10 ha vreshtë dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesa bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR VERËN E PRODHUAR DHE TË DEKLARUAR ZYRTARISHT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA E VERËTARISË:

Spektori i verëtarisë është me rëndësi ekonomike për vendin, duke u bazuar në resurset natyrore dhe numrin e madh të fuqisë punëtore të angazhuar. Rëndësia e tij qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë dhe në aspektin socio - ekonomik për rajonet vreshtarë.

Në vitet e 80-a Kosova kishte eksport mbi 30 milion litra verë e cila kryesisht eksportohej në Gjermani. Sipas të dhënave nga kadastra i vreshtave aktualisht janë 3,471 ha me vreshta dhe më shumë se 4500 fermer që merren direkt më kultivimin e vreshtit.

Në vitet e fundit kemi një zhvillim më intensiv të sektorit, ku janë bërë investime të rëndësishme në sektorin e verërave. Kompanitë prodhuese të verërave dhe prodhimeve të tjera nga rrushi dhe vera të licencuara nga MBPZHR, kanë bërë investime të konsiderueshme që nga linjat e pranimit e deri te mbushtoret më moderne. Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit të verëtarisë, kërkohet vazhdimi i mbështetjes përmes subvencionimit. Kjo masë mbështetëse do të ndikoj drejtpërdrejt në ngritjen e cilësisë, mirëmbajtjen e verës, deklarimin zyrtar dhe rritjen e eksportit të verës.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Zhvillimi i sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural parasheh përmirësimin e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte për verën e prodhuar dhe të deklaruar zyrtarisht në Departamentin për Vreshtari dhe Verëtari, do të kontribuoj në realizimin e kësaj objekte.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave për fermerët dhe kompanitë prodhuese si dhe rritjet e çmimit të inputeve bujqësore, janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, pastaj ruajtja dhe zgjerimi i sipërfaqeve me vreshta, modernizimi i kapaciteteve përpunuese, si dhe duke pas parasysh rëndësinë e kësaj industrie.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e kompanive prodhuese të verës.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e rentabilitetit të kompanive prodhuese të verës;
- Luftimi i informalitetit dhe rritja e deklarimit zyrtar;
- Rritja e sasisë së verës të prodhuar dhe të deklaruar zyrtarisht me qëllim të ruajtjes së cilësisë dhe krijimit të identitetit për verën Kosovare.

3.2. Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së verës së prodhuar;
- Rritja e nivelit të formalizimit dhe deklarimeve zyrtare;
- Vendosja në sistemin zyrtar të kontrollit të prodhimit të verës.

4. PËRFITUESIT:

4.1 Kompanitë prodhuese të verërave të cilat janë të licencuara nga MBPZHR.

- Përfitues do të jenë kompanitë prodhuese të verërave të cilat janë të licencuara nga MBPZHR, e të cilat i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË KOMPANITË PRODHUESE TË VERËS:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Aplikuesit/subjektet duhet të jenë të licencuar në MBPZHR për prodhimin e verërave;
- Aplikuesit/subjektet duhet që deri më datë 10 Dhjetor 2022 në Departamentin e Vreshtarisë dhe Verëtarisë të deklarojnë të dhënat për deklarimin përfundimtar të vjeljes së rrushit për vjeljet e vitit 2022;
- Aplikuesit/subjektet duhet që deri më datë 15 Janar 2023, në Departamentin e Vreshtarisë dhe Verëtarisë, të deklarojnë të dhënat e prodhimit vjetor të verës për vjeljet e vitit 2022.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);

- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik).

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për litër verë të prodhuar dhe deklaruar zyrtarisht, në vlerë prej 0,04 €/litër.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve bëhet pagesa për litër verë të prodhuar dhe deklaruar zyrtarisht të verifikuara nga inspektorët e AZHB-së dhe zyrtarët e Departamentit të Vreshtarisë dhe Verëtarisë. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të kompanive prodhuese të verës, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të kompanive prodhuese të verës për pagesa direkte të verës së prodhuar dhe të deklaruar zyrtarisht zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë dhe Departamenti i Vreshtarisë dhe Verëtarisë.

PAGESAT DIREKTE PËR PEMISHTET EKZISTUESE

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA E PEMËTARISË:

Spektori i pemëtarisë është me rëndësi strategjike dhe ekonomike për vendin, duke u bazuar në resurse natyrore dhe numrin e madh të fuqisë punëtore të angazhuar në këtë sektor. Rëndësia e këtij sektori qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë, si në sektorin e prodhimit të materialit fidanor dhe agro-përpunimit.

Aktualisht në Kosovë janë të mbjella rreth 10,382 ha, me pemë të të gjitha llojeve. Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit, kërkohet mbështetje përmes pagesave direkte. Kjo mbështetje do të ndikojë drejtpërdrejtë në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet mirëmbajtje e vazhdueshme e sipërfaqeve aktuale dhe zgjerimi i sipërfaqeve të reja me pemë.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e sipërfaqeve të tokës bujqësore të mbjella me pemë do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave të fermerëve si dhe rritjet e çmimit të inputeve bujqësore janë edhe arsytet e përkrahjes së këtij sektori, ruajtja dhe zgjerimi i sipërfaqeve me pemë, ndalimi i migrimit nga zonat rurale në zonat urbane si dhe duke marrë për bazë numrin e madh të fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë pemë.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Mirëmbajtja e vazhdueshme e pemishteve ekzistuese;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë pemë:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë pemë dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku **0.50 ha** me pemë drufrutore;
- Të kenë të mbjellë së paku **0.20 ha** me pemë të imëta (dredhëz, manaferrë, aroni dhe boronicë) në fushë të hapur ose në serrë;
- Parcela e mbjellë me pemë drufrutore duhet të jetë së paku **0.20 ha** e pandarë;
- Parcela e mbjellë me pemë të imëta (dredhëz, manaferrë, aroni dhe boronicë), në fushë të hapur ose në serrë, duhet të jetë së paku **0.10 ha** e pandarë.
- Pemishtja duhet të jetë e mirëmbajtur (e lëvruar ose me bari të kultivuar në mes të rreshtave, krasitur, mbrojtur nga sëmundjet dhe dëmtuesit) dhe sistemi i mbjelljes të jetë me renditje të qartë dhe të rregullt të rendeve/rreshtave;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);

- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirrologarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar, në vlerë prej 450 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë së paku 0.50 ha me pemë drufrutore dhe fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë së paku 0.20 ha me pemë të imëta (dredhëz, manaferrë, aroni dhe boronicë), dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirrologaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

Tab. 3. Kulturat pemëtare që do të mbështeten përmes programit të pagesave direkte 2023

Nr.	Emri i kulturës pemëtare
1	Molla
2	Dardha
3	Ftoni
4	Mushmolla
5	Kumbulla
6	Kajsia
7	Pjeshka
8	Qershia
9	Vishnja
10	Dredhëza
11	Manaferra
12	Aronia
13	Boronica

14	Arra
15	Lajthia
16	Gështenja

PAGESAT DIREKTE PËR SASIN E SHITUR /DORZUAR TË FRUTAVE TË MJEDRËS

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT TË PEMËTARISË /MJEDRES:

Spektori i pemëtarisë e ne veçanti pemët e imta kanë rëndësi strategjike dhe ekonomike për vendin, duke u bazuar në resurse natyrore dhe numrin e madh të fuqisë punëtore të angazhuar në këtë sektor. Rëndësia e këtij sektori qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë, si në sektorin e prodhimit të materialit fidanor dhe sidomos në sektorin e agro-përpunimit. Aktualisht në Kosovë janë të mbjella rreth 10,382 ha me pemë të të gjitha llojeve, ndërsa vetëm me kulturën e mjedrës janë të mbjellë rreth 1,665 ha, me rendiment mesatar rreth 6000 kg/ha. Prandaj për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm në kultivimin e mjedrës, kërkohet mbështetje përmes pagesave direkte. Kjo mbështetje do të ndikojë drejtpërdrejtë në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit. Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet mirëmbajtje e vazhdueshme e sipërfaqeve aktuale, zgjerimi i sipërfaqeve të reja me mjedër si dhe rritja e rendimentit për sipërfaqe.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte për sasinë e prodhuar-dorëzuar të frutave të mjedrës do të kontribuojë realizimit të këtij objekti. Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave të fermerëve, ruajtja dhe zgjerimi i sipërfaqeve me mjedër, rritja e rendimentit për sipërfaqe, ndalimi i migrimit nga zonat rurale në zonat urbane si dhe rritja e çmimit të inputeve bujqësore, janë arsytet e përkrahjes së këtij sektori si dhe duke marrë për bazë numrin e madh të fermerëve të cilët merren me këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

- Mbështetja direkte e fermerëve të cilët kultivojnë pemë të imta/mjedër.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Mirëmbajtja e vazhdueshme e pemishteve ekzistuese me mjedër;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët që kultivojnë pemë/mjedër:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë mjedër dhe sasinë e prodhuar te frutave të freskët te mjedrës e shesin në pikat grumbulluese, dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me mjedër, në fushë të hapur ose në serrë;
- Të kenë kontratën për shitjen e frutave te mjedrës me ndonjërin nga pikat grumbulluese, te cilat janë të regjistruara si biznese;
- Të shesin së paku 500 kg fruta te mjedrës ne pikat grumbulluese;
- Të ofrojë dëshmi bankare për sasinë e frutave te mjedrës së shitura;
- Pranojnë si të shitura vetëm frutat e freskët te mjedrës;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit te biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kontrata e vërtetuar nga noteri me ndonjërin nga kompanitë/pikat grumbulluese që realizojnë grumbullimin e mjedrës;
- Dëshmia për sasinë e frutave te mjedrës të shitur në ndonjërin nga pikat grumbulluese. (Ky dokument duhet të sillet/dorëzohet pas përfundimit te sezonës se vjeljes se frutave te mjedrës dhe shitjes ne pikat grumbulluese, më së largu me 30 nëntor);
- Dëshmia e pagesës nga banka për sasinë e frutave të mjedrës të shitur. (Ky dokument duhet të sillet/dorëzohet pas përfundimit te sezonit të vjeljes se frutave te mjedrës dhe shitjes ne pikat grumbulluese dhe pas realizimit te pagesave për sasinë e shitur te frutave te mjedrës nga pikat grumbulluese ne xhirollogari te fermerëve, më së largu me 30 Nëntor);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtetësinë e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për kg te shitur te frutave të freskëta te mjedrës, në vlerë prej 0.15 €/kg.;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë mjedër, me sipërfaqe së paku 0.10 ha dhe qe kanë shitur së paku 500 kg fruta të freskëta te mjedrës në pikat grumbulluese, dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas sasisë së shitur /dorëzuar te frutave të freskët te mjedrës dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR PRIMIN E SIGURIMIT BUJQËSORË INDEKS PËR KULTURËN BUJQËSORE TË GRURIT, MJEDRËS, MOLLËS, KUMBULLËS, RRUSHIT, DREDHËZES, ARRËS, FASULES, MISRIT, QERSHISË, VISHNJËS DHE DARDHËS

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT:

Prodhimtaria bimore në Kosovë thuhet se çdo vit pëson dëme te konsiderueshme nga fatkeqësitë e ndryshme natyrore. Sigurimet bujqësore paraqesin një formë të menaxhimit të rrezikut që shfrytëzohet si mbrojtje nga humbja potenciale duke u ofruar fermerëve mundësinë e mbrojtjes nga rreziqet. Sigurimi bujqësor ofron mbrojtjen nga humbjet dhe dëmet e kulturave ose kafshëve. Përveç kësaj, sigurimi bujqësor paraqet një mjet të rëndësishëm për të zbutur rreziqet dhe për të siguruar rrugë më të sigurt për investimet e bankës.

Sigurimet indeks janë formë e sigurimit bujqësor që kompenson fermerët për humbjet ose dëmet në bazë të një parametri (indeksi) të paracaktuar si p.sh. reshjet e tepërta të shiut, temperatura e ultë dhe e lartë. Meqë sigurim indeks nuk kërkon domosdoshmërisht shërbimet tradicionale të vlerësuesve të dëmeve, ai lejon që proceset e shlyerjes së dëmeve të jenë më të shpejta, me transparente dhe objektive.

2.ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja Direkte e primit të sigurimit bujqësor indeks për kulturën bujqësore të grurit, mjedrës, mollës, kumbullës, rrushit, dredhëzës, arrës, fasules, misrit, qershisë, vishnjës dhe dardhës do t'i kontribuoj realizimit të këtij objekti.

Sigurimi i produkteve dhe cilësia e tyre, si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë edhe arsyet e përkrahjes së sektorit, duke marr për bazë fatkeqësitë e shpeshta natyrore me të cilat janë përballur fermerët të cilët punojnë në këtë sektor, si dhe duke pasur parasysh resurset natyre të vendit.

3.QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja e fermerëve (75 % e shumës së primit të sigurimit të kompensuar për fermerin nga MBPZHR, tek kompania përkatëse e sigurimit), për primin e sigurimit bujqësor indeks të cilët kultivojnë grurë, mjedër, mollë, kumbull, rrush, dredhëz, arrë, fasule, misër, qersh, vishnje dhe dardhë.

3.1 Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave të fermerëve;
- Sigurimi i produkteve të fermerëve;
- Përmirësimi i konkurrues mërisë.

3.2 Objektivat specifike:

- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Mbrojtja nga humbja në rast të dëmeve të shkaktuara.

4.PËRFITUESIT:

4.1 Përfituesit do të jenë fermerë (75 % e shumës së primit të sigurimit të kompensuar për fermerin nga MBPZHR, tek kompania përkatëse e sigurimit), që kultivojnë grurë, mjedër, mollë, kumbull, rrush, dredhëz, arrë, fasule, misër, qersh, vishnje dhe dardhë dhe të cilët i sigurojnë këto kultura bujqësore tek kompanitë e sigurimit dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2 Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5.KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT PËR PRIMIN E SIGURIMIT BUJQËSOR INDEKS:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me grurë;
- Të kenë të siguruar sipërfaqen e mbjellë me grurë, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 01.06.2023 deri më datë 01.07.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.20 ha me mjeder;
- Të kenë të siguruar pemishten me mjeder, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 01.07.2023 deri më datë 31.08.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.20 ha me dredhëz;
- Të kenë të siguruar pemishten me dredhëz, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 01.03.2023 deri më datë 30.04.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.50 ha me mollë;
- Të kenë të siguruar pemishten me mollë, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datë 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.50 ha me kumbull;
- Të kenë të siguruar pemishten me kumbull, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datë 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me vresht;
- Të kenë të siguruar sipërfaqen e vreshtit, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datë 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.50 ha me arrë;
- Të kenë të siguruar pemishten me arrë, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri me datë 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.50 ha me qershi;
- Të kenë të siguruar pemishten me qershi, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datën 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 1 ha me misër;
- Të kenë të siguruar sipërfaqen e mbjellë me misër, ku periudha siguroese duhet të jetë prej datës 20.06.2023 deri më datën 05.08.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.30 ha me fasule;

- Të kenë të siguruar sipërfaqen e mbjellë me fasule, ku periudha siguruese duhet të jetë prej datës 15.06.2023 deri më datën 15.08.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.5 ha me dardhë;
- Të kenë të siguruar pemishten me dardhë, ku periudha siguruese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datën 15.05.2023;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.50 ha me vishnje;
- Të kenë të siguruar pemishten me vishnje, ku periudha siguruese duhet të jetë prej datës 20.03.2023 deri më datën 15.05.2023.

6.DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e Certifikatës së regjistrimit të biznesit-ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Polisa e sigurimit për kulturën bujqësore përkatëse, e cila duhet të ketë mbulim për periudhën e sigurimit të përcaktuar tek kriteret për kulturat bujqësore dhe duhet të jetë e lëshuar nga kompania e sigurimit e cila është e licencuara nga BQK, për sigurime bujqësore;
- Fatura dhe dëshmia mbi pagesën e polisës së sigurimit;
- Deklarata e zotimit e nënshkruar nga të dy palët (fermeri dhe kompania e sigurimit).

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Do të behet pagesa 75 % e shumës së primit, në formë të subvencionit, si masë paraprake për tejkalimin e dëmeve të shkaktuara, respektivisht nga rreziqet e përcaktuara në polisën e sigurimit, për të mbuluar dëmet që mund t'iu shkaktohen fermerëve të cilët kanë paguar sigurimin bujqësor.

8.REALIZIMI I PAGESAVE:

- Pas hartimi të listave përfundimtare të përfituesve (75 % e shumës së primit të sigurimit të kompensuar për fermerin nga MBPZHR, tek kompania përkatëse e sigurimit), bëhet pagesa e primit sipas përqindjes së përkrahjes së primit.
- Shuma e mjeteve në vlerë prej 75 % të primit, si subvencion, përjashtimisht të gjithë nënsektorve të tjerë brenda këtij programi dhe për shkak të specifikave të veçanta që ka sigurimi i kulturave bujqësore dhe bazuar në deklaratën e zotimit të ofruar nga ana e fermerit, i ekzekutohet kompanisë së sigurimit e cila është e licencuara nga BQK për sigurime bujqësor, në të cilën fermeri e ka siguruar kulturën bujqësore përkatëse dhe që ka ofruar polisën e sigurimit, faturën dhe dëshminë mbi pagesën e polisës së sigurimit së bashku me deklaratën e zotimit.

- Pagesat bëhen në xhirollogari bankare të kompanive të sigurimit, në të cilat fermerët/aplikuesit e kanë siguruar kulturën bujqësore, dhe verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

Sqarim: të gjitha informacionet për blerjen e polisave të sigurimit dhe të gjitha detajet lidhur me specifikat e sigurimit bujqësor për grurë, mjedër, mollë, kumbull, rrush, dredhëz, arrë, fasule, misër, qershi, vishnje dhe dardhë (periudha e sigurimit, kufijtë e paracaktuar dhe dëmshpërblimet në rast të ndodhjes së shkaktimit të dëmit, shuma e siguruar si dhe shuma e primit të sigurimit të cilën duhet fermerët ta paguajnë) mund të merren në shoqatën e sigurimeve të Kosovës. Pajesa e primit të sigurimit index është e ndryshme, varësisht lokacionit në të cilin ndodhen sipërfaqet e mbjella me grurë, mjedër, mollë, kumbull, rrush, dredhëz, arrë, fasule, misër, qershi, vishnje dhe dardhë.

9.MËNYRA E APLIKIMIT:

- Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve/aplikuesve për pajesa direkte për primin e sigurimit bujqësor indeks si dhe digjitalizimi i parcelave do të publikohet/shpallet çdo 6 (gjashtë) muaj dhe do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.
- Gjatë fazës së thirrjes për aplikim, MBPZHR do të bëjë thirrje/kërkesë të veçantë të gjitha kompanive të sigurimit, që të sjellin/ofrojnë dokumentacionin e nevojshëm, si: kopjen e Certifikatës së regjistrimit të biznesit-ARBK, dëshminë për obligimet e kryera ndaj ATK-së, licencën nga BQK dhe konfirmimin nga banka për xhirollogarinë bankare.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR PRODHIMIN E MATERIALIT FIDANOR TË PEMËVE DRUFRUTORE DHE HARDHISË SË RRUSHIT

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA E MATERIALIT FIDANOR:

Zhvillimi i suksesshëm i pemëtarisë intensive varet në radhë të parë nga prodhimtaria cilësore e materialit fidanor, nga varietete më të mira të përfituara përmes seleksionimit klonal, të kultivuara në nënshartesat më të përshtatshme.

Suksesi në krijimin e pemishteve intensive komerciale, në radhë të parë varet nga cilësia e fidanëve, prandaj kësaj prodhimtarie gjithmonë duhet t'i kushtohet kujdes i veçantë, sidomos sigurimit të materialit fillestar, i cili para së gjithash duhet të jetë i shëndoshë për nga gjendja shëndetësore dhe pastërtia varietore, sepse vetëm në këtë mënyrë mund të garantohet prodhimtaria e qëndrueshme e pemishtes.

Spektori i pemëtarisë e veçanërisht prodhimtaria e fidanëve konsiderohet sektori me rëndësi ekonomike. Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet përmirësimi i teknikave të prodhimit të

fidanëve të pemëve dhe aplikimit të teknologjive të reja që bëjnë të mundur rritjen e vazhdueshme të cilësisë dhe shtimin e numrit të fidanëve të pemëve drufrutore.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte në prodhimin e fidanëve të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Ngritja e cilësisë, rritja e numrit të prodhuar të fidanëve të pemëve drufrutore, shtimi i të ardhurave të fermerëve si dhe rritjet e çmimit të inputeve bujqësore janë edhe arsyet e përkrahjes së këtij sektori, duke marrë për bazë numrin e fermerëve të cilët veprojnë në këtë sektor dhe resurset natyrore të vendit.

3. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve / subjekteve të cilët prodhojnë fidanë të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e sipërfaqeve të mbjella me pemë drufrutore;
- Rritja e sipërfaqeve të mbjella me vreshtë;
- Rritja e të hyrave në fermë;
- Zvogëlimi i importit;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së materialit fidanor të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit;
- Aplikimi i teknologjive bashkëkohore - mbjellja intensive;
- Përmirësimi i strukturës varietore;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit të fidanëve të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët / subjektet që prodhojnë material fidanor të pemëve dhe hardhisë:

- Përfitues do të jenë fermerët/subjektet të cilët prodhojnë material fidanor të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;

- Fermeri/subjekti duhet te jetë i licencuar në MBPZHR-së për prodhimin e materialit fidanor të pemëve;
- Fermeri / subjekti duhet te jete i licencuar në MBPZHR-së për prodhimin e materialit fidanor të hardhisë së rrushit;
- Fermeri/subjekti, gjatë vitit kalendarik 2023, duhet të prodhojë së paku 5000 fidanë të pemëve drufrutore ose hardhisë së rrushit;
- Subvencionimi bëhet vetëm për fidanët njëvjeçare.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm per personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit te biznesit (vetëm për personat juridik);
- Procesverbal nga Inspektori Fitosanitar - AUV për posedimin e pemishtes amë të nënshartesave vegjetative;
- Procesverbal nga Inspektori Fitosanitar - AUV për posedimin e vreshtit amë të nënshartesave vegjetative;
- Për nënshartesat vegjetative të pemëve drufrutore dhe hardhisë së rrushit të importuara, fermeri - subjekti duhet të posedojë këtë dokumentacion: certifikatën fitosanitare për gjendjen shëndetësore të nënshartesave vegjetative të lëshuar nga shteti prej të cilit janë importuar ato, dhe dokumentin unik doganor (DUD) që dëshmon se nënshartesat kanë hyrë në Kosovë në mënyrë të rregullt përmes doganës;
- Kopjen e deklaramit të sasisë së prodhuar të fidanëve për vitin kalendarik 2023, të vërtetuar/nënshkruar dhe vulosur nga Inspektori Fitosanitar - AUV (ky dokument sillet/dorëzohet pasi të kryhet deklarimi i sasisë së prodhuar të fidanëve, më së largu me 30 nëntor);
- Kopja e certifikatës fitosanitare mbi gjendjen shëndetësore të fidanëve të prodhuar në vitin kalendarik 2023 (ky dokument sillet/dorëzohet pas kryerjes se analizave të fidanëve për gjendjen shëndetësore, më së largu me 30 nëntor).

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për numër të fidanëve të prodhuar;
- Fermerët/subjektet që prodhojnë së paku 5000 e më shumë fidanë të pemëve drufrutore do të subvencionohen në vlerë prej **0.25 €/fidan**;
- Fermerët/subjektet që prodhojnë së paku 5000 e më shumë fidanë të hardhisë së rrushit do të subvencionohen në vlerë prej **0.15 €/fidan**.

8. MËNYRA E IMPLEMENTIMIT:

Pas verifikimit të dokumentacionit, realizohen dy inspektime në terren nga ana e inspektorëve fito sanitarë - AUV. Inspektimi i parë realizohet në gjysmën e fazës së vegetacionit të fidanët e kultivuara dhe bëhet lëshimi i dokumentit për sasinë-numrin e fidanëve të prodhuar për vitin kalendarik, i vërtetuar/nënshkruar dhe vulosur nga Inspektori Fitosanitar - AUV. Inspektimi i dytë realizohet në fazën e përfundimit të vegetacionit, të fidanët e kultivuara/prodhuara dhe bëhet marrja e mostrave për analizë për gjendjen shëndetësore të fidanëve dhe në fund bëhet lëshimi i certifikatës fitosanitare mbi gjendjen shëndetësore të fidanëve të prodhuar në vitin kalendarik (përgjegjës për inspektim është Inspektorati fito sanitar AUV).

9. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas përfundimit të inspektimeve dhe kompletimit të dokumentacionit dhe hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të fidanëve të prodhuar dhe të verifikuar nga inspektorët fito sanitar të AUV. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve/subjekteve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

10. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

11. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR BIMË MJEKSORE AROMATIKE (BMA) DHE BIMË MJALTË DHËNËSE

1.PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA BMA-ve DHE BIMËVE MJALTË DHËNËSE:

Sektori i BMA-ve është relativisht i ri në Kosovë, por viteve të fundit ka një trend pozitiv të zhvillimit me rritjen e eksporteve në vendet e BE-s, andaj konsiderohet sektorë me rëndësi strategjike dhe ekonomike për vendin tonë, që bazohet në resurset natyrore dhe angazhimin e një numri të madh të fuqisë punëtore. Rëndësia e këtij sektori qëndron edhe në ndikimin që ka në zhvillimin e sektorëve të tjerë, si në sektorin e prodhimit të materialit fidanor për prodhimin e BMA-ve, në sektorin e agro-përpunimit dhe sektorin e bletarisë, pasi që një numër i konsideruar i tyre shërben edhe si bimë mjaltë dhënëse.

Aktualisht në Kosovë janë të mbjella rreth 500 ha me BMA dhe mjaltë dhënëse, ku kultivohen rreth 45 lloje të BMA -ve, por vetëm disa lloje janë me kryesore dhe që zënë sipërfaqe më të mëdha.

Kërkesa për eksport të BMA-ve po rriten ç' do vit sepse këto kultura po kërkohen nga industritë e ushqimit, farmaceutikes dhe kozmetikes. Edhe pse përpunuesit/eksportuesit në bashkëpunim me donatorët e ndryshëm kanë financuar zgjerimin e kultivimit të BMA-ve, kërkesat e përpunuesve/eksportuesve për lëndë të parë është ende e madhe.

Për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit kërkohet mbështetje përmes pagesave direkte nga MBPZHR. Kjo mbështetje do të ndikojë drejtpërdrejtë në zvogëlimin e kostos së prodhimit dhe rritjen e të ardhurave të fermerit, rritjen e sipërfaqeve si dhe do të krijonte mundësinë e rritjes së eksportit në vendet e BE-së. Përmes kësaj mbështetjeje synohet të arrihet mirëmbajtje e vazhdueshme e sipërfaqeve aktuale dhe zgjerimi i sipërfaqeve të reja me BMA dhe mjaltë dhënëse.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh rritjen e konkurrueshmërisë dhe efektivitetit të prodhimit primar bujqësor. Mbështetja direkte e sipërfaqeve të tokës bujqësore të mbjella me BMA dhe mjaltë dhënëse do t'i kontribuojë realizimit të këtij objekti.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, rritja e të ardhurave të fermerëve, zgjerimi i sipërfaqeve me BMA dhe mjaltë dhënëse, rritja e eksportit në vendet e BE-se, diversifikimi i prodhimit, ndalimi i migrimit nga zonat rurale në zonat urbane, angazhimi i numrit të madh të fermerëve (*te rinjtë dhe gjinia femërore*) të cilët merren me këtë sektor, rritjet e çmimit të inpueteve bujqësore si dhe resurset natyrore të vendit janë arsye të përkrahjes së këtij sektori.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët merren me kultivimin e BMA dhe mjaltë dhënëse.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Mirëmbajtja e vazhdueshme e sipërfaqeve të mbjellura me BMA dhe mjaltë dhënëse;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e sipërfaqeve me BMA dhe mjaltë dhënëse;
- Rritja e rendimentit;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Rritja e eksportit të MBA;
- Rritja e sasisë së prodhimit të mjaltës.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët të cilët merren me mbjelljen/kultivimin e BMA ose mjaltë dhënëse.

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë BMA ose mjaltë dhënëse dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me BMA ose mjaltë dhënëse;
- Parcela e mbjellë me BMA ose mjaltë dhënëse duhet të jetë së paku 0.05 ha e pandarë;
- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtitësin e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtitësin e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar, në vlerë prej 450 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë së paku 0.10 ha me bimë mjekësore aromatike (BMA) ose bimë mjaltë dhënëse dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve dhe kompletimit të dokumentacionit bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të fermerëve /aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë

Tab.4. Llojet kryesore të BMA-ve dhe bimëve mjaltë dhënëse që kultivohen në Kosovë dhe që do të subvencionohen përmes programit të pagesave direkte 2023

Nr	Emri në gjuhën Shqipe	Emri në gjuhën Latine	Qëllimi i kultivimit dhe përdorimit
1	Kamomili	Matricaria chamomilla	Bimë mjekësore aromatike
2	Hithra	Urticia dioica	Bimë mjekësore aromatike
3	Rigoni	Origanum vulgare dhe heracleoticum	Bimë mjekësore aromatike dhe mjaltë dhënëse
4	Menta	Mentha pipertia dhe spicata	Bimë mjekësore aromatike
5	Sherbela	Salvia officinalis	Bimë mjekësore aromatike dhe mjaltë dhënëse
6	Bari i bletës	Melissa officinalis	Bimë mjekësore aromatike
7	Mullaga e bardhë	Althea officinalis L.	Bimë mjekësore aromatike
8	Lavanda	Lavandula angustifolia	Bimë mjekësore aromatike dhe mjaltë dhënëse
9	Mëllaga e zeze	Malva sylvestris	Bimë mjekësore aromatike
10	Ciani / Koke qeli - te kuq, te kaltër dhe te bardh	Centaurea cyanus	Bimë mjekësore aromatike
11	Kalendula	Calendula officinalis	Bimë mjekësore aromatike
12	Borziloku	Ocimum basilicum	Bimë mjekësore aromatike
13	Agulicja	Primula veris L	Bimë mjekësore aromatike
14	Rozmarina	Rosmarinus officinalis	Bimë mjekësore aromatike
15	Levistika	Levisticum officinale	Bimë mjekësore aromatike
16	Kaça - trendalifi i egër	Rosa canina	Bimë mjekësore aromatike
17	Luleshurdha mjekësore	Taraxacum officinale	Bimë mjekësore aromatike
18	Finoku	Foeniculum vulgare	Bimë mjekësore aromatike
19	Anisi	Pimpinella Anisum	Bimë mjekësore aromatike
20	Facelia	Phacelia Boraginaceou	Bimë mjaltë dhënëse
21	Coriandolo italiane	Coriandrum sativum	Bimë mjaltë dhënëse

PAGESAT DIREKTE PËR PRODHIMTARI ORGANIKE

1. PËRSHKRIMI I SEKTORIT - RËNDËSIA E BUJQËSISË ORGANIKE:

Prodhimtaria organike në Kosovë është ende në fazë të hershme të zhvillimit, si në prodhim ashtu edhe në konsum, mirëpo sa i përket mundësisë së zhvillimit të këtij sektori konsiderohet se Kosova ka kushte natyrore mjaltë të përshtatshme për zhvillimin e saj. Duke marrë parasysh se kostoja e certifikimit për prodhimtari organike është mjaft e lartë, ajo edhe ndikon në rritjen e kostonë së prodhimit, prandaj subvencionimi i këtij nën sektori është i nevojshëm për konsolidimin e mëtejshëm të tij.

2. ARSYESHMËRIA E ZBATIMIT TË MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, ka për qëllim promovimin dhe përkrahjen e zhvillimit të bujqësisë organike në Kosovë.

Kosova ka potencial për zhvillimin e bujqësisë organike duke u bazuar në mënyrën tradicionale të kultivimit, sidomos në zonat e thella rurale si dhe kërkesën e madhe të këtyre prodhimeve në tregjet e BE - së.

Sigurimi dhe siguria e ushqimit, mbrojtja e ambientit, ruajtja e gjendjes së mirë të tokës, ndalimi i migrimit nga zonat rurale, ulja e kostos së prodhimit, si dhe rritja e të ardhurave të fermerëve janë arsytet e përkrahjes së këtij sektori.

3. QËLLIMI I PROGRAMIT:

Mbështetja direkte e fermerëve të cilët merren me prodhimtari organike.

3.1. Objektivat e programit:

- Rritja e të hyrave në fermë;
- Mirëmbajtja e vazhdueshme e sipërfaqeve me prodhimtari organike;
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë.

3.2. Objektivat specifike:

- Rritja e sipërfaqeve me prodhimtari organike;
- Përmirësimi i cilësisë së prodhimit;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Rritja e eksportit të prodhimeve organike.

4. PËRFITUESIT:

4.1. Fermerët të cilët merren me prodhimtari organike.

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët merren me prodhimtari organike ose që ndodhen në fazën e konvertimit/kalimit për prodhimtari organike dhe i plotësojnë kriteret sipas këtij programi.

4.2. Shtrirja gjeografike:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

5. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT/APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me kultura bujqësore me qëllim të prodhimit organik;
- Të kenë të mbjellë së paku 0.10 ha me kultura bujqësore që ndodhen në fazën e konvertimit/kalimit për prodhimtari organike;
- Parcela e mbjellë me kultura bujqësore me qëllim të prodhimit organik duhet të jetë së paku 0.05 ha e pandarë;
- Parcela e mbjellë me kultura bujqësore që ndodhet në fazën e konvertimit/kalimit për prodhimtari organike, duhet të jetë së paku 0.05 ha e pandarë;
- Fermerët/aplikuesit, në momentin e aplikimit duhet të deklarojnë se cila kulturë bujqësore është e mbjelle në parcelën/ngastrën për të cilën aplikojnë;

- Të deklarojnë nën betim, për saktësinë dhe vërtitësin e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Dëshmia/Certifikata për certifikimin organik ose për fazën e konvertimit/kalimit për prodhimtari organike, për ngastrën dhe kulturën bujqësore të mbjellë në të. Dëshmia lëshohet nga trupa e kontrollit (trupa certifikuese) e akredituar në nivel të BE-së dhe duhet të dorëzohet pasi të realizohet certifikimi organik për ngastrën dhe kulturën bujqësore që është e mbjellë në atë ngastër;
- Lista e produkteve të certifikuara (aneksi);
- Lista e parcelave, e vulosur nga trupa e kontrollit (trupa certifikuese) e akredituar në nivel të BE-së;
- Deklarata nën betim, për saktësinë dhe vërtitësin e sipërfaqes për të cilën aplikojnë dhe e digjitalizojnë në momentin e aplikimit.

7. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për sipërfaqe-hektar, në vlerë prej 50 €/ha kur sipërfaqeje gjendet në fazën e konvertimit/kalimit ose në vlerë prej 100 €/ha kur sipërfaqeje është e certifikuar për prodhimtari organike dhe është vlerë shtesë mbi subvencionimin bazë të kulturave të caktuara bujqësore, të cilat subvencionohen përmes Programit të Pagesave Direkte 2023 (p.sh. për drithërat, subvencionimi bazë është 150, 175, 250, 300 €/ha, për perime në fushë të hapur subvencionimi bazë është 500 €/ha, për perime në serra subvencionimi bazë është 850 €/ha, për perime në fushë të hapur-kunguj dhe kunguj të misirit subvencionimi bazë është 150 €/ha, për pemë subvencionimi bazë është 450 €/ha, për vreshta subvencionimi bazë është 1000 €/ha, për bimët mjekësore, aromatike (BMA) dhe mjaltë dhënëse subvencionimi bazë është 450 €/ha, atëherë nëse sipërfaqeje ndodhet në fazën e konvertimit fermeri merr edhe subvencionimin shtesën prej 50 €/ha, ose nëse arrin të certifikohet si prodhim organik, fermeri merr edhe shtesën prej 100 €/ha;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët kanë të mbjellë/kultivojnë së paku 0.10 ha me kultura bujqësore dhe për të cilën sjellin/dorëzojnë dëshminë, se ndodhen në fazën e konvertimit/kalimit ose se janë certifikuar për prodhim organik dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. REALIZIMI I PAGESAVE:

Pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve dhe kompletimit të dokumentacionit bëhet pagesa e fermerëve përfitues, sipas numrit të hektarëve të mbjellë dhe të Certifikuar si fazë e

konvertimit/kalimit ose si prodhimtari organike dhe të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve / aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

Sqarim: *Prodhimtaria organike ka specifika të veçanta të prodhimit në krahasim me prodhimet e tjera, prandaj gjatë zbatimit të Programit të Pagesave Direkte për sektorin e prodhimit organike duhet pasur kujdes, pasi që fermerët aplikojnë për sipërfaqe të caktuar, por certifikimi i sipërfaqes realizohet nga trupa e kontrollit (trupa certifikuese) dhe në fund të procesit të certifikimit mund të mos certifikohet e tërë sipërfaqja për të cilën ka aplikuar fermeri. Në këtë rast duhet realizuar pagesa vetëm për sipërfaqen që është certifikuar për prodhimtari organike, por jo edhe të merren masat ndëshkimore për sipërfaqen e cila nuk ka arritur t'i plotësoj kriteret për certifikim organik, pasi që kjo nuk nënkupton tentim për mashtrim nga ana e fermerit, por mos arritje të përmbushjes së standardeve - kritereve për certifikim për prodhim organik.*

9. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve, si dhe digjitalizimi i parcelave do të zgjas 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale për Bujqësi.

10. ZBATIMI I PROGRAMIT

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

PAGESAT DIREKTE PËR: LOPË DHE BUALLICA QUMËSHTORE, DELE, DHI, DOSA PËR RIPRODHIM, BLETË, QUMËSHT SIPAS KATEGORIVE TË CILËSISË, PULA VOJSE, AKUAKULTURË, THERJET E RAPORTUARA TË GJEDHIT, VIÇA PËR MAJMËRI DHE ZOGJ PËR MAJMËRI (BROJLER)

1. LEGJISLACIONI REFERUES:

- Ligji Nr. 03/L-098 për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 56/27.07.2009);
- Ligji Nr. 04/L-090 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-098 për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 28/16.10.2012);
- Ligji Nr. 08/L-120 për Ushqim (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 23/12 Gusht 2022);
- Ligji Nr.08/L-067 për Inspektimet (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 2/18.01.2022);
- Ligji Nr 04/L-085 për Bujqësi Organike (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 28/16.10.2012);
- Ligji Nr.05/L-031 për Procedurat e Përgjithshme Administrative (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.20/21.06.2016);
- Ligji Nr.98/L-193 Mbi Ndarjet Buxhetore për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2023 (Gazeta Zyrtare Nr.38/30 Dhjetor 2022);

- Ligji Nr. 06/L-084 për mbrojtjen e fëmijës (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 14 /17 Korrik 2019);
- Ligji Nr. 05/L-21 për Mbrojtjen nga Diskriminimi (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 16/26 Qershor 2015);
- Ligji Nr. 03/L-212 i Punës (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 90/01 dhjetor 2010);
- Udhëzimin Administrativ (QRK) Nr. 05/2013 për Parandalimin dhe Ndalimin e Formave të Rrezikshme të Punës së Fëmijëve në Kosovë;
- Ligji Nr. 2004/21 për Veterinarinë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 18/01.11.2007);
- Ligji Nr. 04/L-191 për Blegtorinë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 25/08.07.2013);
- Ligji Nr. 02/L-10 për Përkujdesjen Ndaj Kafshëve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 5/01.10.2006);
- Ligji Nr. 02/L-111 për Bletari (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 35/15.08.2008);
- Ligji Nr.02/L-85 Për Peshkatari dhe Akuakulturë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr.24/01.05.2008);
- Udhëzimi Administrativ MBPZHR-së Nr. 9/2008 Për Licencimin e aktiviteteve të Akuakulturës;
- Udhëzimi Administrativ MBPZHR-së për Pagesat Direkte në Bujqësi për vitin 2023.

2. RËNDËSIA E BLEGTORISË - PËRSHKRIMI I SEKTORIT

Spektori i blegtorisë zë një vend të rëndësishëm në kuadër të prodhimtarisë bujqësore, duke pasur parasysh që vendi ynë ka resurse të mjaftueshme për zhvillimin e tij. Në sektorin e blegtorisë prodhohen ushqime me vlerë të lartë, si: qumësht, mish, vezë dhe prodhime bletare, andaj ky sektor ndikon drejtpërdrejtë edhe në zhvillimin e prodhimtarisë bimore dhe industrisë agro – përpunuese.

Pavarësisht rezultateve inkurajuese në ngritjen e prodhimtarisë, përmirësimin e cilësisë së prodhimeve dhe resurset të cilat i disponon vendi për zhvillimin e blegtorisë, megjithatë në këtë sektor janë evidente vështirësi të cilat mund të ndikojnë në zhvillimin e përgjithshëm të aktiviteteve blegtorale. Pamundësia e fermerëve për investime me qëllim të rritjes së kapaciteteve, pastaj sistemi kreditues i pavolitshëm, paraqesin vështirësi për prodhimtarinë vendore dhe perspektivën e sektorit.

3. ARSYESHMËRIA E MASËS:

Programi i zhvillimit të sektorit sipas Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, parasheh intensifikimin e aktiviteteve blegtorale me qëllim të shfrytëzimit të resurseve natyrore të cilat i disponon vendi dhe krijimin e një bujqësie/blegtorie të konsoliduar fitimprurëse me prodhimtari konkurrenente në rajon dhe garanci për shëndetin e konsumatorit.

Ngritja e prodhimtarisë kërkon edhe ngritjen e kapaciteteve përpunuese dhe intensifikimin e shkallës së shfrytëzimit të tyre. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet ngritjes së nivelit të sigurisë së ushqimit, gjë që pretendohet të arrihet përmes:

- Ngritjes së madhësisë së fermave dhe modernizimit të teknologjive;
- Aplikimit të standardeve të sigurisë së ushqimit;
- Minimizimit të efekteve anësore në ndotjen e ambientit.

4. QËLLIMI PROGRAMIT:

Mbështetja direkte për fermerët mbarështues të lopëve dhe buallicave qumështore, deleve, dhive, bletëve, dosave për riprodhim, pulave vojse, qumështit të freskët (Klasa ekstra, Klasa I-rë dhe Klasa II-të), therjeve të raportuara të gjedhit dhe akuakulturës.

5. OBJEKTIVAT E PROGRAMIT:

5.1 Objektivat e përgjithshme:

- Përmirësimi i të hyrave në fermë;
- Rritja e madhësisë së fermës;
- Siguria e ushqimit.

5.2 Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së prodhimeve blegtorale;
- Mirëmbajtja e bazës së të dhënave dhe Sistemit të Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve AUV;
- Zvogëlimi i ndikimit negativ në mjedis;
- Ndalimi i qarkullimit ilegal të kafshëve;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Nxitja e aktiviteteve të fermerëve dhe aftësisë konkurruese.

6. PAGESAT DIREKTE PËR LOPË DHE BUALLICA QUMËSHTORE

Gjedhët (duke përfshirë edhe buallicat) janë popullacioni më i madh i kafshëve dhe si i tillë janë bartës të prodhimit të qumështit dhe mishit, prandaj prodhimtaria e gjedhit është veprimtari e pjesës dërmuese të fermave komerciale dhe ekonomive familjare.

Fondi i gjedhit në Kosovë është rreth 260,528 krerë prej të cilave për prodhimitarinë e qumështit janë 132,076 krerë lopë dhe rreth 350 buallica.

6.1.PËRFITUESIT:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarështojnë lopë ose buallica qumështore në të gjitha fazat e prodhimit të qumështit dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

6.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

6.3. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT :

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të mbarështojnë së paku 5 krerë lopë qumështore ose buallica qumështore ose së paku 5 krerë lopë qumështore dhe buallica qumështore së bashku;

- Në kohën/ditën e aplikimit, mosha e kafshëve duhet me qen së paku 20 muaj deri në 12 vjet;
- Kafshët duhet të jenë të matrikuluara me matrikulë të Republikës së Kosovës ose shteteve të BE-së;
- Kafshët duhet të jenë të identifikuar dhe të regjistruara në sistemin e Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV;
- Numri i kafshëve në fermë dhe në bazën e të dhënave duhet të jetë i përditësuar.

6.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Regjistri për vitin 2023 i lëshuar nga Praktikat Veterinare të kontraktura nga AUV, duke u bazuar në të dhënat e sistemit të Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV, i cili duhet të jetë i nënshkruar dhe i vulosur në të gjitha fletët/faqet.

6.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për krerë, në vlerë prej 90 €/krerë;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarëshojnë së paku 5 krerë lopë qumështore ose buallica qumështore ose së paku 5 krerë lopë qumështore dhe buallica qumështore së bashku dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

7. PAGESAT DIREKTE PËR DELET DHE DHITË

Delet dhe dhitë dominojnë në zonat e thella rurale dhe si të tilla janë bartëse të prodhimit blegtorale. Fondi i deleve dhe dhive në Kosovë është rreth 211,354 krerë, prej të cilave në prodhimtarinë e qumështit janë rreth 156,666 krerë dele dhe 22,123 krerë dhi.

7.1. PËRFITUESIT :

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarëshojnë dele ose dhi qumështore në të gjitha fazat e prodhimit të qumështit dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

7.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

7.3. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;

- Të mbarështojnë së paku 30 krerë dele qumështore ose së paku 20 krerë dhi qumështore, në prodhimtarinë aktive të qumështit;
- Në kohën/ditën e aplikimit, mosha e kafshëve duhet me qen së paku 12 muaj deri në 7 vjet;
- Kafshët duhet të jenë të matrikuara me matriculë të Republikës së Kosovës ose shteteve të BE-së;
- Kafshët duhet të jenë të identifikuar dhe të regjistruara në sistemin e Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV.
- Numri i kafshëve në fermë dhe në bazën e të dhënave duhet të jetë i përditësuar.

7.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Regjistri për vitin 2023 i lëshuar nga Praktikat veterinare të kontraktura nga AUV, duke u bazuar në të dhënat e sistemit të Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV, i cili duhet të jetë i nënshkruar dhe i vulosur në të gjitha fletët/faqet.

7.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për krerë, në vlerë prej 25 €/krerë;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarështojnë së paku 30 krerë dele qumështore ose së paku 20 krerë dhi qumështore, dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8. PAGESAT DIREKTE PËR BLETË

Vendi ynë ka kushte të përshtatshme për zhvillimin e bletarisë duke u bazuar në kushtet klimatike, reliefit dhe numrit të madh të bimëve mjaltëdhënëse, të cilat garantojnë prodhimtari rentabile dhe cilësore të mjaltit dhe prodhimeve bletare. Fondi i shoqërive të bletëve / koshereve në Kosovë është rreth 219,077 koshere.

8.1. PËRFITUESIT:

- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarështojnë bletë dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

8.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

8.3. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;

- Të mbarështojnë së paku 30 shoqëri bletësh (koshere), me përjashtim të nukleusit;
- Fermerët që kanë 30 deri 100 shoqëri bletësh (koshere) mund t'i kenë të vendosura shoqëritë e bletëve (kosheret) maksimumi në dy (2) bletishte, fermerët që kanë mbi 100 deri 200 shoqëri bletësh (koshere) mund t'i kenë të vendosura shoqëritë e bletëve (kosheret) maksimumi në tri (3) bletishte, fermerët që kanë mbi 200 deri 400 shoqëri bletësh (koshere) mund t'i kenë të vendosura shoqëritë e bletëve (kosheret) maksimumi në katër (4) bletishte, fermerët që kanë mbi 400 shoqëri bletësh (koshere) mund t'i kenë të vendosura shoqëritë e bletëve (kosheret) maksimumi në shtatë (7) bletishte;
- Fermerët aplikues, në bletishten bazë duhet të kenë së paku 30 shoqëri bletësh, ndërsa në bletishte tjera duhet të kenë së paku 15 shoqëri bletësh;
- Kosheret duhet të jenë të shënjuara qartë me Numrin Identifikues të Fermës (NIF), me ngjyrë të përherëshme/permanente, sipas standardit me dimensione 30 x 12 cm;
- Kosheret duhet të posedojnë së paku gjashtë (6) korniza;
- Në momentin e kontrollit të fermerit / aplikuesit, në rast se i mungon numri Identifikues i Fermës (NIF) në koshere, atëherë përjashtohet nga subvencionimi secila koshere pa numrin Identifikues të fermës (NIF) të shënjuar.

8.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit - pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e certifikatës për prodhimin organik në bletari e cila duhet t'i bashkëngjitet dokumentacionit të aplikimit jo më larg se 10 ditë nga data e certifikimit. Certifikata duhet të jetë e lëshuar nga trupa e kontrollit (trupa certifikuese) e akredituar në nivel të BE-së (vlen vetëm për fermerët e certifikuar për prodhim organik në bletari);
- Dëshmi individuale nga ana e vet fermerit për numrin e shoqërive të bletëve dhe vendndodhjen e shoqërive të bletëve, e cila duhet të jetë e nënshkruar dhe e vulosur nga Drejtoria Komunale përkatëse për Bujqësi – Komuna, përjashtimisht komunave: Zveqan, Zubin Potok dhe Laposaviq, ku dëshmia pranohet pa logo edhe pa qen e vulosur por vetëm e nënshkruar.

8.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për shoqëri bletësh (koshere), në vlerë prej 20 €/shoqëri bletësh (koshere), ndërsa fermerët e certifikuar për prodhimtari organike subvencionohen në vlerë prej 25 €/ shoqëri bletësh (koshere);
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarështojnë së paku 30 shoqëri bletësh (koshere) dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

9. PAGESAT DIREKTE PËR PULA VOJSE

Sektori i shpezëtarisë, posaçërisht prodhimi i vezëve për konsum është shumë i rëndësishëm dhe mjaft i ndjeshëm në Kosovë, për shkak të strukturës së fermave.

Shpezëtaria ndër vite ka pasur rritje të konsiderueshme falë ekzistimit të kapaciteteve. Sipas të dhënave numri i përgjithshëm i shpezëve është rreth 2,788,000 copë, ndërsa pula vojse janë rreth 1,996,000 copë.

Në Kosovë dominojnë ekonomitë bujqësore që mbarështojnë më shumë se 2,000 pula vojse dhe numri i përgjithshëm i pulave në këto ekonomi rreth 1,900,000 copë, ndërsa pjesa tjetër janë në fermat familjare.

Konsumi mesatar për kokë banori llogaritet të jetë 233 vezë/vit, dhe, vlerësohet se Kosova nga prodhimi vendor plotëson rreth 97% të kërkesave me vezë.

9.1. PËRFITUESIT:

Përfitues do të jenë fermerët/subjektet mbarështues të pulave vojse, në të gjitha fazat e prodhimit aktive të vezëve, dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

9.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

9.3. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të mbarështojnë së paku 2000 pula vojse në të gjitha fazat e prodhimit aktive të vezëve;
- Aplikuesi/subjekti duhet të jetë i regjistruar në AUV;
- Në kohën/ditën e realizimit të kontrollit në teren, mosha e pulave vojse duhet me qen 16 javëshe, por jo me shumë se 95 javësh;
- Aplikuesi/subjekti duhet të aplikoj programin e vaksinimit;
- Aplikuesi/subjekti duhet të aplikon vulosjen e vezëve për treg.

9.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit – ARBK (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e dëshmisë për numrin dhe origjinën e zogjve një ditore për pula vojse ose të pulave vojse, fatura e furnizimit nga importuesi dhe prodhuesi;
- Certifikata shëndetësore-veterinare e lëshuar nga Praktikat Veterinare të licencuara nga AUV;
- Dëshmia-vërtetimi nga veterinari për aplikimin e programit të vaksinimit;

- Dëshmia se aplikon vulosjen e vezëve për treg.

9.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për pulë vojse, në të gjitha fazat e prodhimit aktive të vezëve, në vlerë prej 0.50 €/pulë vojse;
- Subvencionimi bëhet vetëm për një turnus të prodhimit brenda vitit kalendarik.

Sqarim: në rast së subjektet / aplikuesit e realizojnë ndërrimin e turnusit të pulave vojse mbas thirrjes për aplikim, atëherë duhet që të sjellin në AZHB faturat e furnizimi para se të realizohet kontrolli në teren nga ana e Inspektorëve të AZHB-së.

10. PAGESAT DIREKTE PËR DOSAT PËR RIPRODHIM

Derri shfrytëzohet për prodhimtarinë e mishit dhe atë kryesisht në ekonomitë familjare. Sipas të dhënave nga analizat zooteknike rezulton se shkalla e shtimit të derrave në vend është 2 pjellje në vit me mesatare 8 gica/pjellje. Fondi i derrave në Kosovë është rreth 47,384 krerë, ndërsa i dosave për riprodhim është 13,504 krerë.

Prodhimtaria e mishit të derrit është orientuar në plotësimin e nevojave të ekonomive familjare me tendencë ngritjen në nivel të fermave komerciale.

10.1. PËRFITUESIT:

Përfitues sipas këtij programi do të jenë fermerët që mbarështojnë dosa për riprodhim në të gjitha fazat e riprodhimit dhe të cilët i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

10.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

10.3. KRITERET QË DUHET TË PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të mbarështojnë së paku 2 dosa për riprodhim aktiv në të gjitha fazat e riprodhimit;
- Në kohën/ditën e aplikimit, mosha e kafshëve duhet me qen së paku 15 muaj deri në 5 vjet;
- Kafshët duhet të jenë të matrikuara me matrikulë të Republikës së Kosovës ose shteteve të BE-së;
- Kafshët duhet të jenë të identifikuar dhe të regjistruara në sistemin e Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV;
- Numri i kafshëve në fermë dhe në bazën e të dhënave duhet të jetë i përditësuar.

10.4. DOKUMENTAIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për personat juridik);

- Dëshmi për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhironlogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Regjistri për vitin 2023 i lëshuar nga Praktikat veterinare të kontraktura nga AUV, duke u bazuar në të dhënat e sistemit të Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV, i cili duhet të jetë i nënshkruar dhe i vulosur në të gjitha fletët/faqet;

10.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për krerë, në vlerë prej 25 €/krerë;
- Përfitues do të jenë fermerët të cilët mbarështojnë së paku 2 krerë dosa për riprodhim dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

11. REALIZIMI I PAGESAVE PËR KRERË TË BAGËTIVE, SHOQËRI TË BLETËVE - KOSHERE DHE PULA VOJSE:

Realizimi i pagesave direkte për lopë qumështore, buallica qumështore, dele, dhi, dosa për riprodhim, bletë dhe pula vojse do të bëhet pas kompletimit të dokumentacionit dhe hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, sipas numrit të krerëve, numrit të shoqërive të bletëve - koshereve dhe numrit të pulave vojse, të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

12. THIRRJA PËR APLIKIM PËR PAGESA DIREKTE PËR KRERË TË BAGËTIVE, KOSHERE TË BLETËVE DHE PULAVE VOJSE:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve/aplikuesve për pagesa direkte për lopë qumështore, buallica qumështore, dele, dhi, dosat për riprodhim, bletë dhe pula vojse, do të zgjasë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

13. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

14. PAGESAT DIREKTE PËR QUMËSHT SIPAS KATEGORIVE TË CILËSISË

Prodhimtaria e qumështit është veprimtari e pjesës dërmuese të fermerëve/blegëtorve komercial dhe ekonomive familjare. Sektori i qumështit është prioritet i aktiviteteve blegtorale për shkak të rëndësisë ekonomike dhe efekteve pozitive në zhvillimin e sektorëve tjerë bujqësorë (prodhimtarisë lavëtarë, prodhimtarisë së mishit, industrisë përpunuese etj.).

Bartës të prodhimtarisë së qumështit janë fermat komerciale të gjedhëve dhe dheneve. Konsumi i qumështit në shkallë vendi vlerësohet të jetë 350,371 ton/vit, ku përmes prodhimit vendorë vlerësohet se plotësohen rreth 76.6% e konsumit ose 278,746 ton/vit.

Sipas të dhënave nga Laboratori i Kontrollit në AUV (Raporti i Projektit Transparenca dhe neutraliteti në marrjen e mostrave dhe pagesën e qumështit të freskët), përmirësimi i cilësisë së qumështit ka shënuar ngritje të vazhdueshme. Sipas rezultateve të analizave ka ngritje të cilësisë së qumështit për klasat që mbështeten përmes programit për pagesa direkte për 9.5%, gjithnjë sipas raportit të analizave të realizuara, rezulton se qumështit i freskët me destinacion industrinë përpunuese për Klasën Extra arrin në 44 %, Klasa I-rë 4 % dhe Klasa II-të me 16%.

14.1.PËRFITUESIT:

- Përfitues do të jenë fermerët prodhues të qumështit: Klasa ekstra, Klasa I-rë dhe Klasa II-të sipas standardeve të kategorizimit bazuar në legjislacionin në fuqi dhe që i plotësojnë kriteret sipas këtij programi.

14.2.SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

14.3.KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Kafshët duhet të jenë të identifikuar dhe të regjistruara në sistemin e Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV, numri i kafshëve në fermë dhe në bazën e të dhënave duhet të jetë i përditësuar;
- Të kenë kontratë, të vërtetuar nga noteri, për shitjen e qumështit në ndonjërin nga qumështoret e licencuara në Kosovë ose me ndonjërin nga pikat e grumbullimit të qumështit të regjistruara si biznese dhe të cilat kanë kontratë me ndonjërin qumështore të licencuar;
- Të dorëzojnë së paku 3000 litra qumësht për 6 (gjashtë) muaj (sipas gjashtëmujorëve të vitit kalendarik);
- Të ofrojnë dëshmi për sasinë mujore të qumështit të shitur (dorëzuar) në ndonjërin nga qumështoret e licencuara në Kosovë ose në ndonjërin nga pikat e grumbullimit të qumështit të regjistruara si biznese dhe të cilat kanë kontratë me ndonjërin qumështore të licencuar;
- Të ofrojnë dëshmi të lëshuar nga laboratorit i AUV për cilësinë e qumështit të dorëzuar në qumështore ose pikën e grumbullimit të qumështit e cila është e regjistruar si biznes dhe ka kontratë me ndonjërin qumështore të licencuar;
- Të ofrojnë dëshmi bankare për sasinë mujore të qumështit të shitur (dorëzuar).

14.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për persona juridikë);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhironlogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);

- Kopja e listës së verifikimit të kafshëve: gjedhët, dhentë dhe dhitë, të lëshuar nga sektori për Identifikim dhe Regjistrim (I & R) në kuadër të AUV;
- Kopja e kontratës, e vërtetuar nga noteri, për furnizim me qumësht, të lëshuar nga qumështoret e licencuara në Kosovë ose nga pikat e grumbullimit të qumështit të regjistruara si biznese dhe të cilat kanë kontratë me ndonjë qumështore të licencuar;
- Dëshmia për sasinë e qumështit të dorëzuar në qumështore ose në pikën e grumbullimit të qumështit të regjistruara si biznes dhe e cila ka kontratë me ndonjë qumështore të licencuar;
- Kopja certifikatës së regjistrimit të biznesit të pikës grumbulluese dhe kopja e kontratës, e vërtetuar nga noteri, të pikës grumbulluese me ndonjë qumështore të licencuar;
- Dëshmia e pagesës nga banka për sasinë e qumështit të shitur (dorëzuar);
- Dëshmia e lëshuar nga laboratorit i AUV për cilësinë e qumështit të dorëzuar në qumështore ose pikën e grumbullimit të qumështit e cila është e regjistruar si biznes dhe ka kontratë me ndonjë qumështore të licencuar;
- Dëshmia për pjesëmarrjen në projektin "Transparenca dhe neutraliteti i marrjes së mostrave të qumështit" (e lëshuar nga Projekti "Transparenca dhe neutraliteti i marrjes së mostrave të qumështit").

14.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për litër të qumështit të dorëzuar, sipas kategorive:
  1. Ekstra klasë = 0.07 €/litër
  2. Klasa e Parë = 0.04 €/litër
  3. Klasa e Dytë = 0.02 €/litër

14.6. REALIZIMI I PAGESAVE PËR QUMËSHT SIPAS KATEGORIVE TË CILËSISË:

Realizimi i pagesave direkte për qumështin sipas kategorive të cilësisë, bëhet pas hartimit të listave përfundimtare të fermerëve/përfituesve sipas kategorisë së cilësisë së qumështit. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të fermerëve/përfituesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

14.7. THIRRJA PËR APLIKIM PËR PAGESA DIREKTE PËR QUMËSHT SIPAS KATEGORIVE TË CILËSISË:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve/aplikuesve për pagesa direkte të qumështit sipas kategorive të cilësisë do të publikohet/shpallet çdo 6 (gjashtë) muaj dhe do të zgjasë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

14.8. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

15. PAGESAT DIREKTE PËR THERJET E RAPORTUARA TË GJEDHIT

Fondi i gjedheve, është rreth 260,528 krerë, raportohet se gjatë vitit theren rreth 116,204 krerë. Shkalla e vetë-mjaftueshmërisë për mish gjedhi është 43.9% të konsumit prej 25.5 kg/për kokë banori /vit.

Nga therjet e raportuara vetëm një numër i vogël i krerëve, rreth 12,000 krerë, theren në thertoret e licencuara, ndërsa pjesa tjetër theren në mënyrë ilegale në thertore të pa licencuar dhe ekonomi familjare. Therjet ilegale ndikojnë negativisht në ruajtjen e shëndetit të kafshëve, shëndetit publik dhe në ruajtjen e mjedisit.

15.1.PËRFITUESIT:

Përfitues do të jenë thertoret e licencuara/aprovuara me vendim nga Agjencioni i Ushqimit dhe Veterinarisë (AUV) për kategoritë të sigurisë A, B, C dhe D, të cilat therin gjedhë të identifikuar me matrikulë të Republikës së Kosovës, dhe trupi i therur i kafshës/gjedhit është kontrolluar dhe dëshkohet me vërtetim nga veterineri përgjegjës i autorizuar nga AUV.

15.2. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

15.3. KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË APLIKUESIT / THERTORET:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të jenë të licencuara/aprovuara me vendim nga AUV për kategoritë të sigurisë A, B, C dhe D;
- Të raportojnë therjet në bazën e të dhënave në Sektorin e Identifikimit dhe Regjistrimit në AUV, sipas dinamikës së paraparë të thertores;
- Trupi i therur i kafshës/gjedhit duhet të kontrollohet dhe dëshkohet me vërtetim nga veterineri përgjegjës i autorizuar nga AUV;
- Gjedhet duhet të jenë të matrikuluara me matrikulë të Republikës së Kosovës.

15.4. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për persona juridikë);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirollogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Regjistri i kafshëve të therura, i lëshuar nga baza e të dhënave të sektorit të Identifikimit dhe Regjistrimit - AUV, të dëshmuar me pasaportën e kafshës së therur;
- Vërtetimi-dëshmia e lëshuar nga veterineri përgjegjës i autorizuar nga AUV për realizimin e kontrollit të trupit të therur të kafshës/gjedhit.

15.5. MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi bëhet për krerë gjedhi të therur të raportuar, në vlerë prej 50 €/krerë;
- Pagesës në vlerë prej 50 €/krerë u bëhet thertoreve përfituese.

15.6. REALIZIMI I PAGESAVE PËR THERJET E RAPORTUARA TË GJEDHIT:

Realizimi i pagesave direkte për therjet e raportuara të gjedhit, do të bëhet pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve sipas numrit të krerëve të gjedhëve të therura të nënshkruara nga veterineri përgjegjës i AUV, të verifikuar nga AZHB. Pagesat bëhen në xhirollogaritë bankare të aplikuesit- thertores.

15.7. THIRRJA PËR APLIKIM PËR PAGESA DIREKTE PËR THERJET E RAPORTUARA TË GJEDHIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të thertoreve për pagesa direkte për therjet e raportuara të gjedhit do të publikohet / shpallet çdo 6 (gjashtë) mujor dhe do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

15.8. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

16. PAGESAT DIREKTE PER SEKTORIN E AKUAKULTURËS

Spektori i akuakulturës në Kosovë krahasuar me vendet e regjionit dhe të Evropës është i vogël edhe pse në vend ka resurse për zhvillimin e këtij sektori. Sipas të dhënave në vend prodhohen rreth 650 ton/vit mish i freskët i peshkut. Prodhimet kryesisht konsumohet në hoteleri dhe në treg si peshk i freskët.

Ekzistojnë 33 ferma (hurdha) të peshkut, nga të cilat vetëm njëra mbarështon llojin e peshkut Krap, ndërsa në 32 fermat (hurdhat) tjera mbarështohet lloji i peshkut Trofta. Nga fermat (hurdhat) që janë në prodhimtari aktive, 25 prej tyre prodhojnë për nevoja të hotelerisë, 8 janë me veprimtari të përzier hoteleri dhe plasman në treg.

Struktura e sektorit kryesisht dominohet nga fermat (hurdhat) e vogla që prodhojnë 10,000 kg peshk/vit. Shfrytëzimi i kapaciteteve ekzistuese vlerësohet se është rreth 50 %.

16.1. Objektivat e përgjithshme:

- Përmirësimi i të hyrave në fermë;
- Rritja e madhësisë së fermës;
- Siguria e ushqimit.

16.2. Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së prodhimeve;
- Shfrytëzimi i kapaciteteve ekzistuese dhe rritja e numrit të fermave të reja;
- Rritja e prodhimtarisë dhe inkurajimi i procesit të përpunimit të peshkut;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;

- Rritja e furnizimit të tregut me prodhime të akuakulturës/peshk të freskët.

16.3. PËRFITUESIT:

Përfitues do të jenë fermat të cilët mbarështojnë (prodhojnë) peshkun dhe që janë të regjistruar si biznes dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

16.4. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

16.5. KRITERET QË DUHET TË PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të shesin së paku 2500 kg peshk te freskët (peshku i gjalle, peshku i pastruar refuz, peshku i mbytur dhe i ftohur në temperaturë +5°C i paketuar në vakum) brenda gjashtë (6) muajve, në Republikën e Kosovës ose jashtë vendit (eksport);
- Llojet e pranueshme të peshkut janë: Trofta dhe Krap;
- Të jenë të licencuar nga MBPZHR për zhvillimin e aktiviteteve në akuakulturë;
- Të jenë të regjistruar në AUV.

16.6. DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR APLIKIM;

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për persona juridikë);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhironlogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Dëshmi për sasinë dhe vendin e origjinës së ushqimit për peshk;
- Dëshmi nga ATK, për sasinë e shitur të peshkut te freskët (peshku i gjalle, peshku i pastruar refuz, peshku i mbytur dhe i ftohur në temp +5°C i paketuar në vakum).

16.7. MËNYRA E SUBVENCONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për kg të peshkut të shitur, në vlerë prej 0.20 €/kg;
- Do të mbështeten (subvencionohen) të gjithë fermat - pronarët e hurdhave të peshkut që shesin së paku 2500 kg/peshk te freskët (peshku i gjalle, peshku i pastruar refuz, peshku i mbytur dhe i ftohur në temp +5°C i paketuar në vakum) brenda gjashtë muajve, në Republikën e Kosovës ose jashtë vendit (eksport).

16.8. REALIZIMI I PAGESAVE PËR SEKTORIN E AKUAKULTURËS:

Realizimi i pagesave do të bëhet pas hartimit të listave përfundimtare të përfituesve sipas sasisë së shitur të peshkut, të dëshmuar me dokument zyrtar të lëshuar nga ATK dhe të verifikuar nga AZHB. Pagesat bëhen në xhironlogaritë bankare të aplikuesve / subjekteve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

16.9. THIRRJA PËR APLIKIM PËR PAGESA DIREKTE PËR SEKTORIN E AKUAKULTURËS:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të subjekteve / aplikuesve për pagesa direkte për sektorin e akuakulturës do të publikohet / shpallet çdo gjashtë (6) mujor dhe do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale për Bujqësi.

16.10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

17. PAGESAT DIREKTE PËR VIÇA PËR MAJMËRI

Gjedhi është bartës i prodhimit të mishit. Shkalla e vetëmjaftueshmërisë për mish të gjedhit është 52.2%. Fermat që mbarështojnë gjedhin janë furnizuesit kryesorë të industrisë së therjes me krerë për therje. Mishi i viçit është prodhimi më i kërkuar nga konsumatorët. Numri i fermave të specializuara për majmërinë e viçit është vazhdimisht në rritje. Sipas të dhënave numri i gjedhëve të therur në vit është 116,204 krerë ndërsa nga popullacioni i gjedhit, në vit, vlerësohet se për therje, krerë të moshës 0 – mbi 2 vjeç, janë 21,964 krerë. Fermat e specializuara për majmërinë e viçit për therje kryesisht furnizohen me viça të moshës deri 2 muaj, të cilët i nënshtrohen teknologjisë së majmërisë intensive.

17.1. Objektivat e përgjithshme:

- Përmirësimi i të hyrave në fermë;
- Rritja e madhësisë së fermës;
- Siguria e ushqimit.

17.2. Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së prodhimeve;
- Shfrytëzimi i kapaciteteve ekzistuese dhe rritja e numrit të fermave të reja;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Rritja e furnizimit të tregut me mish të freskët;

17.3 PËRFITUESIT:

Përfitues do të jenë fermerët/subjektet që mbarështojnë viça për majmëri, të moshës nga 6 – 14 muaj dhe të cilët i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

17.4 SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës.

17.5 KRITERET QË DUHET TË PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të mbarështojnë së paku 10 krerë viça për majmëri (meshkuj dhe femra) gjatë vitit kalendarik;
- Në kohën/ditën e aplikimit, mosha e viçave për majmëri duhet me qen nga 6 - 14 muaj;
- Viçat për majmëri duhet të jenë të matriculuara me matriculë të Republikës së Kosovës;
- Viçat për majmëri duhet të jenë të identifikuar dhe të regjistruara në sistemin e Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV;
- Numri i viçave për majmëri në fermë dhe në bazën e të dhënave duhet të jetë i përditësuar.

17.6 DOKUMENTAIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për persona juridikë);
- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhironlogarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Regjistri për vitin 2023, i lëshuar nga Praktikat veterinare të kontraktura nga AUV, duke u bazuar në të dhënat e sistemit të Identifikimit dhe Regjistrimit të kafshëve në AUV, i cili duhet të jetë i nënshkruar dhe i vulosur në të gjitha fletët/faqet;

17.7 MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për krerë -viça për majmëri, në vlerë prej 25 €/krerë;
- Përfitues do të jenë fermerët/subjektet të cilët mbarështojnë së paku 10 krerë të viçave për majmëri, gjatë vitit kalendarik, dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

17.8. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve/aplikuesve për pagesa direkte për viçat për majmëri do të publikohet/shpallet çdo gjashtë (6) mujor dhe do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtorinë Komunale përkatëse për Bujqësi.

17.9. REALIZIMI I PAGESAVE PËR VIÇAT PËR MAJMËRI:

Realizimi i pagesave do të bëhet pas kompletimit të dokumentacionit dhe hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, sipas numrit të krerëve të verifikuar nga inspektorët e AZHB-së. Pagesat bëhen në xhironlogarinë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

17.10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

18. PAGESAT DIREKTE PËR ZOGJ PËR MAJMËRI (BROJLERËT)

Spektori i shpezëtarisë, majmëria e zogut (brojlerët) është shumë i rëndësishëm dhe mjaft i ndjeshëm në Kosovë, për shkak të strukturës së fermave dhe teknologjisë së mbarështimit. Prodhimtaria e mishit të zogut ndër vite ka pasur rritje të ngadalshme me mundësi të rritjes së vazhdueshme gjë për të cilën ka potencial. Sipas të dhënave numri i përgjithshëm i shpezëve është rreth 2,800,000 copë, ndërsa i zogjve për majmëri (brojlerë) 360,000 copë. Në Kosovë aktualisht janë 12 ekonomi bujqësore që posedojnë kapacitete teknike për majmëri më shumë se 5,000 zogj për majmëri (brojlerë), e në të cilat mbarështohen rreth 360,000 zogj për therje (brojlerë) brenda vitit. Konsumi mesatar për kokë banori i mishit të zogut (brojlerë) llogaritet të jetë mbi 21 kg/vit.

18.1. Objektivat e përgjithshme:

- Përmirësimi i të hyrave në fermë;
- Rritja e madhësisë së fermës;
- Siguria e ushqimit.

18.2. Objektivat specifike:

- Përmirësimi i cilësisë së prodhimeve;
- Shfrytëzimi i kapaciteteve ekzistuese dhe rritja e numrit të fermave të reja;
- Zvogëlimi i kostos së prodhimit;
- Rritja e furnizimit të tregut me mish të freskët.

18.3 PËRFITUESIT:

Përfitues do të jenë fermerët-subjektet mbarështues të zogjve për majmëri (brojlerë), dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

18.4 SHTRIRJA GJEOGRAFIKE:

- Tërë territori i Republikës së Kosovës

18.5 KRITERET QË DUHET T'I PLOTËSOJNË FERMERËT / APLIKUESIT:

- Të jenë shtetas të Republikës së Kosovës;
- Të mbarështojnë së paku 2000 zogj për majmëri (brojlerë) gjatë viti kalendarik;
- Subjekti duhet të jetë i regjistruar në AUV;
- Subjekti duhet të dëshmojë se shitja zogjve për majmëri (brojlerë) është realizuar në formë të rregullt, me faturë dhe kupon fiskal të shitjes.

18.6 DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM:

- Kopja e certifikatës së regjistrimit të biznesit - ARBK (vetëm për persona juridikë);

- Dëshmia për obligimet e kryera ndaj ATK-së (vetëm për personat juridik);
- Konfirmimi nga banka për xhirrologarinë bankare të aplikuesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës, e aplikuesit / pronarit të biznesit (vetëm për personat juridik);
- Kopja e dëshmisë për numrin dhe origjinën e zogjve një ditore, fatura e furnizimit/blerjes nga importuesi apo prodhuesi, në të cilën duhet të saktësohet se zogjtë janë për majmëri;
- Fatura e furnizimit/blerjes për zogjtë një ditore për majmëri, janë të pranueshme vetëm për furnizimet e realizuara gjatë viti kalendarik 01.01 – 31.12.2023;
- Dëshmia, fatura dhe kuponi fiskal i shitjes, me të cilën dëshmohet se shitja e zogjve për majmëri (brojlerëve) është bërë në formë të rregullt.

18.7 MËNYRA E SUBVENCIONIMIT:

- Subvencionimi do të bëhet për njësi zog për majmëri (brojlerë), të shitur dhe të dëshmuar me faturë dhe kupon fiskal të shitjes, në vlerë prej 0.20 €/zog.
- Përfitues do të jenë fermerët/ subjektet të cilët mbarështojnë së paku 2000 zogj për majmëri (brojlerë) gjatë viti kalendarik dhe që i plotësojnë kriteret e parashtruara sipas këtij programi.

18.8. MËNYRA E APLIKIMIT:

Procesi i regjistrimit dhe aplikimit të fermerëve/aplikuesve për pagesa direkte për zogjtë për majmëri do të publikohet/shpallet çdo gjashtë (6) muaj dhe do të zgjatë 30 ditë nga data e publikimit. Aplikimi bëhet në Drejtoritë Komunale përkatëse për Bujqësi.

18.9. REALIZIMI I PAGESAVE PËR ZOGJ PËR MAJMËRI:

Realizimi i pagesave do të bëhet pas kompletimit të dokumentacionit dhe hartimit të listave përfundimtare të përfituesve, sipas numrit të zogjve të shitur dhe që dëshmojnë shitjen me faturë dhe kupon fiskal, të verifikuar nga AZHB-së. Pagesat bëhen në xhirrologaritë bankare të fermerëve/aplikuesve, verifikimi i të cilave është bërë gjatë aplikimit.

18.10. ZBATIMI I PROGRAMIT:

Zbatimi bëhet nga Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë.

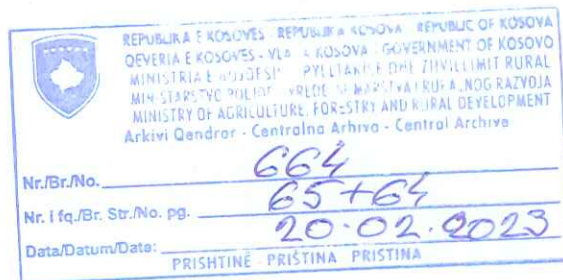
Sqarim:

- Aplikuesi / fermeri pas aplikimit dhe para realizimit të kontrollit në teren, në rast se ka ndryshime në fermën e tij për sipërfaqet, numrin, litrat, kg dhe krerët e deklaruar gjatë aplikimit, duhet të informoj AZHB-në në adresën elektronike ndryshimeneferme.azhb@rks.net ose me shkresë të protokolluar në arkiven e AZHB-së.
- Gjatë realizimit të kontrollës në teren nga AZHB, nëse aplikuesi ka ndryshime në fermën e tij për: sipërfaqet, numrin, litrat, kg dhe krerët e deklaruar, aplikuesi /fermeri duhet të

dëshmoi tek zyrtaret e kontrollit të AZHB-së për ndryshimin që i ka ndodhur në fermën e tij, me dokumentacion të lëshuar nga organi kompetent (Drejtoria komunale përkatëse për bujqësi, AUV, Policia e Kosovë), e që në rastet e tilla fermeri nuk e merr subvencionin, por as nuk duhet të ndërmerren masa sanksionuese ndaj fermerit kur e posedon dhe e ofron/dëshmon dokumentacionin të lëshuar nga organi kompetent të lartcekura.

- Gjatë realizimit të kontrollit në teren për nensektorin e verërave, duhet të merret në konsideratë se tek ky nensektor ndryshimi i gjendjes të sasisë së litrave të verës, mund të ndryshoj në vazhdimësi, që prej momentit të deklarimit e deri në momentin e realizimit të kontrolles nga ana e AZHB-së, si rezultat i shitjeve që mund të realizohen në vazhdimësi. Në rastet kur ka ndryshim, atëherë aplikuesi/subjekti, duhet të ofroj /paraqes si dëshmi faturat e rregullta për shitjen e verës që ka realizuar mbas momentit të deklarimit në DVV, dhe në këto raste litrat e verës së shitur duhet të pranohen për subvencion.
- Gjatë realizimit të kontrollit në teren për nensektorin e viçave për majmëri, duhet të merret në konsideratë se tek ky nensektor ndryshimi i gjendjes të numrit të viçave, mund të ndryshoj në vazhdimësi, prej momentit të aplikimit e deri në momentin e realizimit të kontrolles nga ana e AZHB-së, si rezultat i shitjeve që mund të realizohen në vazhdimësi. Në rastet kur ka ndryshim, atëherë fermeri/aplikuesi/subjekti, duhet të ofroj /paraqes si dëshmi faturat e rregullta për shitjen e viçave që ka realizuar mbas momentit të aplikimit dhe në këto raste numri i viçave të shitur duhet të pranohen për subvencion.
- Në rast se kafshëve, për të cilat fermeri ka aplikuar për subvencion, ju ka rënë ose ju ka humbur matrikula, atëherë fermeri duhet të paraqes kërkesë për matrikulim tek veterineri i autorizuar, e cila kërkesë duhet të jetë e nënshkruar dhe të ketë datën e parashtrimit të kërkesës, dhe nuk duhet të jetë më e vjetër se 30 ditë. Kjo kërkesë e parashtruar nga fermeri me qëllim të rimatrikulimit, duhet të ofrohet/paraqitet në momentin e realizimit të kontrollit nga ana e AZHB-së, e që për rastet e tilla fermeri nuk e merr subvencion për ato kafshë, por as nuk duhet të ndërmerren masa sanksionuese ndaj fermerit për numrin e kafshëve që ju mungojnë matrikulat por që e posedon dëshmi/kërkesën që ka paraqitur për rimatrikulim tek veterineri.
- Fermerët/aplikuesit, që përfitojnë subvencionin për sipërfaqet e tokës bujqësore të mbjellë/kultivuar, njëkohësisht do të përfitojnë edhe nga subvencionimi i pjesshëm i çmimit të naftës për litër, në vlerë prej 0.36 €/litër, për sasinë e naftës prej 150 l/ha e cila është e nevojshme për kultivimin e 1 ha të tokës bujqësore, dhe është vlerë shtesë mbi subvencionimin bazë për të gjitha sipërfaqet e tokës bujqësore që pranohen për subvencionim dhe që janë të parapara për tu subvencionuar në këtë program.
- Fermerët/aplikuesit, që përfitojnë subvencionin për sipërfaqet e tokës bujqësore të mbjellë/kultivuar me kulturat bujqësore: grurë, grurë për prodhimin e farës, misër, luledielli, patate dhe fasule monokulturë, njëkohësisht do të përfitojnë edhe nga subvencionimi i pjesshëm për sasisë të plehut artificial të shpenzuar/përdorur gjatë kultivimit, në vlerë prej 150 €/ha për grurë dhe grurë për prodhimin e farës, ndërsa në vlerë prej 100 €/ha për misër, luledielli, patate dhe fasule monokulturë dhe është vlerë

shtesë mbi subvencionimin bazë për të gjitha sipërfaqet e tokës bujqësore të mbjellë/kultivuar, me kulturat bujqësore: grurë, grurë për prodhimin e farë, misër, luledielli, patate dhe fasule monokulturë, të cilat pranohen për subvencionim dhe që janë të parapara për tu subvencionuar në këtë program. Fermerët/aplikuesit, që përfitojnë subvencionimin e pjesshëm për sasinë e plehut artificial të shpenzuar/përdorur gjatë kultivimit të grurit, grurit për prodhimin e farës, misrit, lulediellit, patates dhe fasules monokulturë, duhet të sjellin si dëshmi faturat e blerjes të sasisë së plehut artificial të shpenzuar/përdorur gjatë kultivimit, nga datë 15.08 deri 15.09.2023.

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

Departamenti i Politikave Bujqësore dhe Tregjeve / Department Poljoprivrednih Politika i
Trgovine / Department of Agriculture Policy and Trade

DATE/A:	20.02.2023
REFERENC/Ë:	04-104/23
PËR/ZA/TO:	g. Faton Peci, Ministar MPŠRR-a
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	g. Blerim Hasani, Generalni Sekretar MPŠRR-a
NGA/OD/FROM	Isuf Cikaqi, Direktor Departamenta za poljoprivrednu politiku i trgovinu
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Program direktnih plaćanja za 2023

Poštovani g. Ministar,

U okviru sprovođenja politika i strategije za poljoprivredu i ruralni razvoj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja za razvoj poljoprivrednog i ruralnog sektora za period 2022-2028, a na osnovu Zakona br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju i zakon br. 04/L-090 o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Departament za poljoprivrednu politiku i tržišta je pripremio: Program direktnih plaćanja za 2023. godinu, u okviru kojeg su definisani i adresirani strateški ciljevi razvoja poljoprivrede:

- Povećanje konkurentnosti primarne poljoprivredne proizvodnje;
- Povećanje prihoda farme;
- Povećanje prinosa;
- Smanjenje uvoza;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje i provedba standarda sigurnosti hrane;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje prerađivačkih kapaciteta;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

U okviru Programa direktnih plaćanja za 2023. godinu, poseban prioritet je dat ovim sektorima i podsektorima prikazano u tabeli ispod kao i primena dodatne podrške kroz delimično subvencionisanje cene nafte i delimično subvencionisanje količine utrošenog/korišćenog đubriva, samo za 2023. godinu:

Program direktnih plaćanja za 2023 godinu

Br	Sektor i podsektor koji će biti podržani kroz program direktnog plaćanja	Vrednost podržanih srestava po jedinici (€)	Dodatna/posebna podrška kroz delimično subvencionisanje cene nafte, u iznosu od 0,36 €/l	Dodatna/posebna podrška kroz subvenciju delimična količina utrošenog/korišćenog đubriva, u iznosu od 100 ili 150 €/ha
1	Direktna plaćanja za zasejane površine pšenice i isporučene količine pšenice	150 €/ha 0.03 €/kg	0.36 €/litar	150 €/ha
2	Direktna plaćanja za zasejane površine semena pšenice i količinu isporučenog žita	250 €/ha 0.04 €/kg	0.36 €/litar	150 €/ha
3	Direktna plaćanja za zasađene površine ječma	150 €/ha	0.36 €/litar	
4	Direktna plaćanja za površine zasađene raži	150 €/ha	0.36 €/litar	
5	Direktna plaćanja za zasađene površine ovsa	150 €/ha	0.36 €/litar	
6	Direktna plaćanja za zasađene površine kukuruza	175 €/ha	0.36 €/litar	100 €/ha
7	Direktna plaćanja za površine zasađene suncokretom	300 €/ha	0.36 €/litar	100 €/ha
8	Direktna plaćanja za postojeće vinograde	1000 €/ha)	0.36 €/litar	
9	Direktna plaćanja za proizvedeno i zvanično deklarirano vino	0.04 €/litar		
10	Direktna plaćanja za postojeće voćnjake	450 €/ha	0.36 €/litar	
11	Direktna plaćanja za isporučenu/prodatu količinu plodova maline	0.15 €/kg	0.36 €/litar	
12	Direktna plaćanja za proizvodnju sadnog materijala drvnih voća	0.25 €/ komad sadnica		
13	Direktna plaćanja za proizvodnju sadnog materijala vinove loze	0.15 €/ komad sadnica		
14	Direktna plaćanja za površine zasađene povrćem	Povrće na otvorenom polju 500 €/ha Povrće u plastenicima 850 €/ha Bundeve-tikve i kukuruzne tikve 150 €/ha	0.36 €/litar	100 €/ha (samo za monokulturni krompir i pasulj)

15	Direktno plaćanje za lekovito i aromatično bilje/LAB i medonosne biljke	450 €/ha	0.36 €/litar	
16	Direktna plaćanja za organsku poljoprivredu	50 €/ha za površine koje su u konverziji/tranziciji 100 €/ha za sertifikovane ovršine	0.36 €/litar	
17	Direktno plaćanje premije poljoprivrednog osiguranja za poljoprivredne kulture pšenice, maline, jabuke, šljive, grožđa, jagoda, oraha, pasulja, kukuruza, trešnje, višnje i kruške	75 % premije osiguranja		
18	Direktna plaćanja za muzne krave i bivolice	90 €/grla		
19	Direktna plaćanja za ovce	25 €/grla		
20	Direktna plaćanja za koze	25 €/grla		
21	Direktna plaćanja za pčele	20 €/grla		
22	Direktna plaćanja za mleko po kategorijama kvaliteta	Klasa extra = 0.07 €/litar Klasa I = 0.04 €/litar Klasa II = 0.02 €/litar		
23	Direktna plaćanja za koke nosilje	0.50 €/koke nosilja		
24	Direktna plaćanje za svinje-kрмаče u reprodukciji	25 €/grla		
25	Direktna plaćanja za prijavljene klanja goveda-stoke	50 €/grla		
26	Direktna plaćanja za akvakulturu	0.20 €/kg		
27	Direktna plaćanja teladi za tov	25 €/grla		
28	Direktno plaćanje za tov ptica (brojlara)	0.20 €/pile		

Odobrijo:

Faton Peci, Ministar poljoprivrede,
Šumarstva i ruralnog razvoja

20.02.2023

Datum

DIREKTNNA PLAĆANJA ZA: PŠENICA, SEME PŠENICE, JEČAM, RAŽ, ZOB, KUKURUZ, SUNCOKRET, POVRĆE, POSTOJEĆE VOĆNJAKE, POSTOJEĆE VINOGRADNE, PROIZVEDENO I ZVANIČNO DEKLARISANO VINO, SADNI MATERIJAL DRVNIH VOĆA I VINOVE LOZE, AROMATIČNE LJEKOVITE I MEDONOSNO BILJE, ORGANSKA PROIZVODNJA I POLJOPRIVREDNO OSIGURANJE

1. REFERENTNO ZAKONODAVSTVO:

- Zakon br. 03/L-098 za poljoprivredu i ruralni razvoj (Službeni list Republike Kosova br. 56/27.07.2009);
- Zakon br. 04/L-090 za izmenu i dopunu Zakona br. 03/L-098 za poljoprivredu i ruralni razvoj (Službeni list Republike Kosova br. 28/16.10.2012);
- Zakon br. 08/L-120 za hranu (Službeni list Republike Kosova br. 23/12. avgust 2022);
- Zakon br. 08/L-067 o inspekcijama (Službeni list Republike Kosova br. 2/18.01.2022);
- Zakon br 04/L-085 za Organsku poljoprivredu (Službeni list Republike Kosova br. 28/16.10.2012);
- Zakon br. 2003/5 Kosova za Seme (Službeni list Republike Kosova br. 8/ 15.12.2006);
- Zakon br. 02/L-8 za Vina (Službeni list Republike Kosova br. 9,/01.02.2007);
- Zakon br. 04/L-019 za izmenu i dopunu Zakona br. 02/L-8 za Vina (Službeni list Republike Kosova br. 13/01.09.2011);
- Zakon br. 2004/13 za Sadni Materijalin (Službeni list Republike Kosova br 22,/ 01.03.2008);
- Zakon br 04/L-120 za Zaštitu bilja (Službeni list Republike Kosova br 01/ 17.01.2013);
- Zakon br.05/L-031 za opšte administrativne-upravne postupke (Službeni list Republike Kosova br 20/21.06.2016);
- Zakon br. 98/L-193 o budžetskim izdvajanjima za budžet Republike Kosova za 2023. godinu (Službeni list br. 38/30. decembar 2022.);
- Zakon br. 06/L-084 radi zaštite deteta (Službeni list br.14 /17 jula 2019);
- Zakon br. 05/L-21 za zaštitu od Diskriminacije (Službeni list br.16/26 juna 2015);
- Zakon br. 03/L-212 Rada (Službeni list br.90/1 decembar 2010);
- Administrativno uputstvo (VRK) br. 05/2013 za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečijeg rada na Kosovu;
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a za direktna plaćanja u poljoprivredi za 2023. godinu.

DIREKTNNA PLAĆANJA ZA PŠENICU POSAJENU PŠENICU I ISPORUČENU KOLIČINU PŠENICE

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / PŠENICE:

Sektor žitarica je od strateškog i ekonomskog značaja za državu, zasnovan na prirodnim resursima i velikom broju zaposlenih u ovom sektoru. Značaj ovog sektora je u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao stočarstva i agro-prerade.

Na Kosovu se u proseku godinama zaseje 65.000 do 80.000 hektara pšenice. Prosečni prinosi ostvareni u godinama su oko 4 t/h, u zavisnosti od agroklimatskih i proizvodnih uslova naše zemlje, kao i agrotehničkih mera koje preduzimaju poljoprivrednici.

Da bi imali održivi razvoj sektora potrebno je nastaviti sa podrškom kroz direktna plaćanja. Ovakav način podrške direktno će uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Kroz ovu podršku sektoru, cilj je povećanje proizvodnje pšenice. Trenutno Kosovo zadovoljava svoje potrebe oko 70-80% potrošnje pšenice.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Program razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška jesenjim zasadima (pšenica) će doprineti ostvarenju ovog cilja. Osiguranje i bezbednost hrane, povećanje cena poljoprivrednih inputa i povećanje prihoda poljoprivrednika su takođe razlozi za podršku sektoru, s obzirom na veliki broj farmara koji rade u ovom sektoru, kao i imajući u obzir prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

- Direktna podrška poljoprivrednicima koji uzgajaju žitarice/pšenicu.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Poseban zadatak:

- Povećan prinos;
- poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju žitarice / pšenicu:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji gaje pšenicu i poljoprivrednici koji gaje pšenicu i isporučuju proizvedenu količinu pšenice na sabirne tačke (mlin, silosi ili posebna sabirna mesta pšenice), i koji ispunjavaju kriterijume određene ovim programom.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI / APLIKANTI- PODNOŠILAC ZAHTEVA:

- Treba da budu državljani Republike Kosovo;
- Da imaju asađeno najmanje 1 ha pšenicom;

- Parcela zasađena pšenicom mora imati najmanje 0,20 ha nepodeljiva; Da isporučuje najmanje 3000 kg žita na sabirne tačke, koje moraju biti registrovane kao preduzeća (mlin, silos ili posebno sabirno mesto za žito);
- Da izjavljuju pod zakletvom za tačnost i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

6. DOKUMENTACIJA POTREBNA ZA APLIKACIJU:

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji biznisapostovanja - KARP/ Kosovska agencija za registraciju poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu aplikanta (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, aplikanta - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Dokaz o predaji količine pšenice na sabirnom mestu (mlin, silos ili posebno sabirno mesto). U sertifikatu koji izdaje dotično sabirno mesto, za količinu žitarica koju je poljoprivrednik predao, mora biti označen identifikovani broj poljoprivrednika (NIF), kao i sertifikat mora biti potpisan i overen pečatom ovlašćenog lica sabirne tačke. (Ovaj dokument treba doneti/dostaviti nakon završetka/završetka procesa žetve vršidbe pšenice od datuma 15.08. do 15.09.2023).
- Izjava pod zakletvom, za tačnost i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONIRANJA:

- Subvencioniranje će se vršiti za površinu-hektaru ili za površinu-hektaru i količinu-kg isporučene pšenice:
  - a) Subvencija po površini/ha, u iznosu od 150 €/ha, i
  - b) Subvencija po količini - kg isporučene pšenice, u iznosu od 0,03 €/kg;
- Subvenciju će se dodeliti poljoprivrednicima koji su zasadili/kultivisali pšenicu na površini od najmanje 1 ha ili poljoprivrednici koji su zasadili/kultivisali pšenicu na površini od najmanje 1 ha i koji su isporučili najmanje 3000 kg pšenice na sabirnom mestu (mlin, silosi ili posebna sabirna mesta), a koji ispunjavaju kriterijume navedene prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih/obrađenih hektara ili broju zasađenih/obrađenih hektara i isporučenoj količini pšenice, verifikovanih od strane inspektora RP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva koji su verifikovani tokom aplikacije.

9. NAČIN APLICIRANJA:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 od dana objavljivanja. Prijava se podnosi u relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTA PLACANJA ZA POVRŠINE ZASEJANE PŠENICOM ZA PROIZVODNJU SEMENA PŠENICE I ISPORUČENU KOLIČINU PŠENICE ZA SEME

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / SEME PŠENICE:

Kosovo trenutno zadovoljava potrebe sa semenom pšenice oko 10-15%. Zbog visoke cene proizvodnje, neki farmeri koriste sopstveno seme za sadnju pšenice (oko 20-25% njih). Proces proizvodnje semena pšenice je ekonomski skupa aktivnost, uzimajući u obzir faze proizvodnje kao što su: obezbeđivanje kvalitetnog semena, umnožavanje, pred usev, terenski pregled, dorada, obeležavanje, uzorkovanje semena i dodatne mere zaštite. Podrška proizvođačima semena pšenice smanjuje troškove proizvodnje semena. Ovom podrškom se cilja postići nabavka semena pšenice unutar zemlje, u cilju povećanja prinosa i poboljšanja kvaliteta proizvedene pšenice.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška jesenjem zasadu (semena pšenice) doprineće realizaciji ovog cilja. Sigurnost i bezbednost hrane, povećanje cena poljoprivrednih inputa i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u obzir zahteve tržišta i prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima semena pšenice.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećanje prinosa pšenice;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje semena pšenice i merkantilne pšenice;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje prerađivačkih kapaciteta;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju seme pšenice:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji gaje seme pšenice i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI / APLIKANTI- PODNOŠILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju zasađeno najmanje 5 ha pšenice za proizvodnju semena;
- Imati overen ugovor kod notara sa kompanijom za proizvodnju semena;
- Parcela zasađena pšenicom za seme mora biti najmanje 1 ha nedeljiva;
- Posejano seme sorte pšenice treba da bude na Kosovskoj Listi Semena;
- Da izjavljuju pod zakletvom o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave;

Tab. 1. VARIJETETI/SORTE PŠENICE U SEMENSKOJ LISTI NA KOSOVU

Br	IME I VARIJETET-SORTE PŠENICE	Datum registracije	Datum isteka registracije
1	Kg 56-S	02.10.2013	02.10.2023
2	VIZIJA	02.10.2013	02.10.2023
3	PLANETA	02.10.2013	02.10.2023
4	ESPERIA	02.10.2013	02.10.2023
5	VITTORIO	02.10.2013	02.10.2023
6	STENDAL	02.10.2013	02.10.2023
7	ZANZIBAR	02.10.2013	02.10.2023
8	SIMONIDA	02.10.2013	02.10.2023
9	ZVEZDANA	02.10.2013	02.10.2023
10	VULKAN	02.10.2013	02.10.2023
11	ALTEZZA	18.12.2014	18.12.2024
12	ADELAIDE	18.12.2014	18.12.2024
13	ANTILLE	18.12.2014	18.12.2024
14	LUCIJA	18.12.2014	18.12.2024
15	KATARINA	18.12.2014	18.12.2024
16	KRALJICA	18.12.2014	18.12.2024
17	Bc ANICA	14.10.2016	14.10.2026
18	SOSTHENE	14.10.2016	14.10.2026
19	DARDANIA-1	13.12.2016	13.12.2026
20	ZEMUNSKA ROSA	27.10.2017	24.10.2027
21	AURELIA	27.10.2017	27.10.2027
22	FARINELLI	27.10.2017	27.10.2027
23	ORCAS	27.10.2017	27.10.2027
24	CELLULE	27.10.2017	27.10.2027
25	NOGAL	27.10.2017	27.10.2027
26	ANDALUSIA	27.10.2017	27.10.2027

27	BISANZIO	27.10.2017	27.10.2027
28	EVROPA 90	30.10.2018	30.10.2028
29	POBEDA	30.10.2018	30.10.2028
30	RENEŠANSA	30.10.2018	30.10.2028
31	SOBRED	30.10.2018	30.10.2028
32	SOLVEIG	30.10.2018	30.10.2028
33	ANAPURNA	30.10.2018	30.10.2028
34	FARMEUR	30.10.2018	30.10.2028
35	SOTHYS SC	30.10.2018	30.10.2028
36	MV SUBA	19.09.2019	19.09.2029
37	MV TOBORZO	19.09.2019	19.09.2029
38	ATHLON	26.09.2019	26.09.2029
39	NS MILA	26.09.2019	26.09.2029
40	NS ILINA	26.09.2019	26.09.2029
41	Bc DARIJA	26.09.2019	26.09.2029
42	TIKA TAKA	26.09.2019	26.09.2029
43	MV IKVA	26.09.2019	26.09.2029
44	MV NADOR	26.09.2019	26.09.2029
45	MV NEMERE	26.09.2019	26.09.2029
46	BASILIO	23.09.2020	23.09.2030
47	SOLINDO CS	23.09.2020	23.09.2030
48	BC OPSESIJA	27.09.2021	27.09.2031
49	BC LJEPOTICA	27.09.2021	27.09.2031
50	FRENETIC	27.09.2021	27.09.2031
51	AVENUE	27.09.2021	27.09.2031
52	ZP OSATKA	27.09.2021	27.09.2031
53	COMPLICE	27.09.2021	27.09.2031
54	GALLOPER	27.09.2021	27.09.2031
55	EL NINO	27.09.2021	27.09.2031
56	MAKEDONSKA RANA	27.09.2021	27.09.2031
57	OBIWAN	21.09.2022	21.09.2032
58	SOFRU	21.09.2022	21.09.2032
59	TENOR	21.09.2022	21.09.2032
60	NIKOL	21.09.2022	21.09.2032
61	IS DIMENZIO	21.09.2022	21.09.2032
62	IS SPIRELLA	21.09.2022	21.09.2032
63	PKB ROXANDA	21.09.2022	21.09.2032
64	PKB MERKUR	21.09.2022	21.09.2032
65	PKB KRISTINA	21.09.2022	21.09.2032
66	IMPERIJA	21.09.2022	21.09.2032
67	PERFEKTA	21.09.2022	21.09.2032
68	ALEKSANDRA	21.09.2022	21.09.2032
69	NIKTA	21.09.2022	21.09.2032
70	APACHE	21.09.2022	21.09.2032
71	LG ABSALON	21.09.2022	21.09.2032
72	AMICUS	21.09.2022	21.09.2032
73	BALATON	21.09.2022	21.09.2032
74	SOLEHIO	21.09.2022	21.09.2032
75	MODERN	21.09.2022	21.09.2032
Standarde varieteti/sorte (uporedne): Mv Suba, Farinelli i Altezza			

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLIKACIJU/PRIJAVU:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP/ Kosovska agencija za registraciju poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Ugovor sa proizvodnom kompanijom semena, overen kod notara;
- Dokaz o količini isporučene pšenice semenskom u proizvodnu kompaniju semena (ovaj dokument je potrebno dostaviti nakon završenog procesa žetve-vršenja pšenice za proizvodnju semena, od datuma 15.08. do datuma 15.09.2023.);
- Dokaz o kategoriji zasejanog semena pšenice;
- Izveštaj Fitosanitarnе inspekcije - AHV sa terenskih inspekcija I i II (ovaj dokument se podnosi nakon terenskih pregleda);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONIRANJA:

- Subvencija će se davati po hektaru površine i količini-kg pšenice po isporučenom semenu:
  - a) Subvencija po površini-ha, u iznosu od 250 €/ha;
  - b) Subvencija po kg količine pšenice isporučene za proizvodnju semena, u iznosu od 0,04 €/kg;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili pšenicu za semensku proizvodnju na površini od najmanje 5 ha i predali proizvedenu količinu pšenice semenskom preduzeću i koji ispunjavaju kriterijume predviđene ovim programom.
- Nakon realizacije dva terenska pregleda od strane fitosanitarnih inspektora - AHV, ukoliko parcele ispunjavaju kriterijume za proizvodnju semena pšenice, biće izvršena subvencija u iznosu od 250 €/ha. Dok, ako parcele ne ispunjavaju kriterijume za proizvodnju semena pšenice i budu odbijene, onda će poljoprivrednici dobiti samo subvenciju za merkantilnu proizvodnju pšenice u iznosu od 150 €/ha.

8. NAČIN SPROVOĐENJA:

Nakon provere dokumentacije, vrše se dve inspekcije /uviđaja na terenu od strane fitosanitarnih inspektora - AHV. Prvi pregled se vrši nakon nicanja pšenice, dok se drugi pregled vrši nakon dve nedelje, na površinama zasađenim pšenicom za seme (Odgovoran za inspekciju je Fitosanitarna inspekcija AHV), i na kraju se izdaje izveštaj za površine pšenice za seme, prihvaćeno i ono odbijeno.

9. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon obavljenog pregleda i sastavljanja konačnih spiskova korisnika, te kompletiranja dokumentacije, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika samo za primljene površine za seme pšenice i dokaz o isporučenoj količini pšenice za semensku proizvodnju, na osnovu prosečnog

prinosu pšenice za tekuću godinu. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva, čija je verifikacija izvršena tokom prijave.

10. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizaciju vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ZASAĐENE POVRŠINE JEČMOM

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / JEČAM:

Ječam je važan proizvod u proizvodnji piva i stočnoj hrani. Na Kosovu se u proseku zasađuje oko 2.000 ha ječmom, prosečan prinos tokom godina je oko 3 t/ha, u zavisnosti od agroklimatskih uslova naše zemlje, kao i preduzetih agrotehničkih mera. Za održivi razvoj sektora potrebna je direktna podrška kroz subvencije. Ovakav način podrške direktno će uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Podrškom sektoru direktnih plaćanja, cilj je povećanje proizvodnje ječma.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška zasada ječma doprineće realizaciji ovog cilja. Obezbeđivanje stočne hrane, korišćenje kao važnog proizvoda u proizvodnji piva i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi podrške ovom sektoru, uzimajući u obzir broj farmara koji se bave ovim sektorom i prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji uzgajaju žitarice/ječam.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećanje prinosa;
- poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju žitarice / ječam:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/obradili ječam i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Zasađeno najmanje 1 ha sa ječmom;
- Parcela zasađena ječmom mora imati najmanje 0,20 ha nedeljivo;
- Da izjavljuju pod zakletvom tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku prijave;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti za površinu - ha, u iznosu od 150 €/ha.
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili ječam na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i overenih od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva čija je provera izvršena prilikom prijave..

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA

Realizacija se vrši od strane Agencija za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ZASAĐENE POVRŠINE RAŽNJOM

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / RAŽNJA

Na Kosovu je u proseku oko 500 hektara zasađeno ražom. Prosečan prinos po godinama je oko 2,5 t/ha, u zavisnosti od agroklimatskih uslova naše zemlje, kao i preduzetih agrotehničkih mera. Da bi imali održivi razvoj sektora traži se direktna podrška kroz direktna plaćanja – subvencije. Ovakav način podrške direktno će uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Preko podrške sektoru direktnih plaćanja, cilja se povećanje proizvodnje raži.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Program razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđa povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška sađenja raži doprineće realizaciji ovog cilja.

Sigurnost i bezbednost hrane, bezbednost hrane za životinje, upotreba u prehrambenoj industriji, povećanje cena poljoprivrednih inputa i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u obzir broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodni resursi zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji uzgajaju žitarice / raž.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI / CILJNA GRUPA:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju žitarice / raž:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili raž i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- DA imaju zasađeno najmanje 1 ha raži;
- Parcela zasađena ražom treba da ima najmanje 0,20 ha nedeljiva;
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIJONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po hektaru u iznosu od 150 €/ha.
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili raž na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ZASAĐENE POVRŠINE ZOBIM - OVAS

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/ZOBI:

Na Kosovu je u proseku oko 2000 - 2500 hektara zasađeno zobom. Prosečan prinos po godinama je oko 2,0 do 2,5 t/ha, u zavisnosti od agroklimatskih uslova naše zemlje, kao i preduzetih agrotehničkih mera.

Za održivi razvoj sektora potrebna je direktna podrška kroz direktna plaćanja - subvencije. Ovakav način podrške direktno će uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Podrškom sektoru direktnih plaćanja, cilja se povećanje proizvodnje zobi.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Program razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđa povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška zasadima ovsa doprineće realizaciji ovog cilja.

Obezbeđivanje stočne hrane, upotreba u prehrambenoj industriji, povećanje cena poljoprivrednih inputa i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u obzir broj farmara koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji uzgajaju žitarice / zob.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI / CILJNA GRUPA:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju žitarice / zob:

Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/obradili zob i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Zasađeno najmanje 1 ha ovsa;

- Parcela zasađena ražom treba da ima najmanje 0,20 ha nedeljivo;
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku prijave;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija se vršiti po hektaru u iznosu od 150 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili zob na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ZASAĐENE POVRŠINE KUKURUZOM

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/KUKURUZA:

Na Kosovu se godinama u proseku zasađi 35.000 - 50.000 ha kukuruza. Dominira gajenje kukuruza u zrnu, iako poslednjih godina imamo promenu strukture u korist povećanja površina zasađenih stočnim kukuruzom.

Prosečan prinos kukuruza tokom godina kreće se od 3,5 do 4,5 t/ha, u zavisnosti od agroklimatskih uslova naše zemlje, kao i preduzetih agrotehničkih mera.

Da bismo imali održivi razvoj sektora, potrebno je nastaviti dalje kroz direktnu podršku. Ova mera podrške direktno će uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Kroz ovu podršku namerava se postići samoodrživost koncentrovanom hranom (kukuruz). Ova podrška će takođe uticati na smanjenje troškova stočarskih proizvoda i poboljšanje kvaliteta.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška prolećnim zasadima (kukuruz) doprineće realizaciji ovog cilja.

Sigurnost i bezbednost hrane, osiguranje stočne hrane, povećanje cena poljoprivrednih inputa kao i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi za podršku ovom sektoru, s obzirom na veliki broj farmara koji se bave ovim sektorom i prirodni resursi kojima zemlja raspolaže.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje kukuruz.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Korišćenje kapaciteta za prerađu stočne hrane;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju kukuruz:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/kultivisali kukuruz i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Zasađeno najmanje 1 ha kukuruza;
- Parcela zasađena kukuruzom mora imati najmanje 0,20 ha nedeljivo;
- Izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po hektaru, u iznosu od 175 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili kukuruz na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ZASAĐENE POVRŠINE SUNCOKRETA

1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/SUNCOKRET:

Suncokret je industrijska kultura i igra važnu ulogu u prehrambenoj i prerađivačkoj industriji. Koristi se kao sirovina u industriji nafte, stočnoj hrani (zelena, silažna biljka) i otpadu od industrijske prerade (sastojci). Tokom 80-ih-90-tih godina ovaj usev se gajio na velikim površinama u poljoprivrednim zemljištima Kosova, dostižući oko 200 hektara, sa prosečnim prinosom od oko 2000 kg po hektaru.

Na Kosovu se suncokret godinama se ne gaji, ali poslednjih godina postoji interesovanje za gajenje ove uljano-industrijske kulture. Za održivi razvoj sektora potrebno je nastaviti direktnu podršku kroz subvencije. Ova podrška će direktno uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Kroz ove podrške cilja se postići obezbeđenje sirovina za proizvodnju ulja i koncentrovane hrane za stoku. Ova akcija će uticati i na smanjenje troškova stočarskih proizvoda i poboljšanje kvaliteta.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška prolećnih zasada (suncokreta) doprineće realizaciji ovog objekta.

Bezbednost i sigurnost hrane, povećanje cena poljoprivrednih inputa i povećanje prihoda poljoprivrednika takođe su razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u obzir interesovanje za razvoj ove poljoprivredne kulture i prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje kukuruz.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Pобољшanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Pобољшanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Korišćenje kapaciteta za preradu stočne hrane;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju suncokret:

Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/obradili suncokret i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Zasađeno najmanje 1 ha suncokreta;
- Parcela zasađena suncokretom mora imati najmanje 0,20 ha nedeljivo;
- Izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);

- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po hektaru, u iznosu od 300 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/ obradili suncokret na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasadenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/ podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINU POVRĆA

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ POVRĆA:

Površina poljoprivrednog zemljišta zasadenog povrćem (na otvorenom polju, u plastenicima i baštama) na Kosovu iznosi oko 19.399 hektara ili 0,8% više nego 2020. godine. Povrtarske kulture koje se gaje na većim površinama su: paprika, paradajz, luk, lubenica, kupus itd.

Uzgoj povrća je uglavnom koncentrisan u dolini Anadrina, u trouglu koji se nalazi u ravnici Dukađini između Orahovca, Đakovice i Prizrena, kao i u Anamoravi. U ovom delu se uzgaja oko 3.1346hektara paprike. Lubenica je još jedna značajna kultura, dok proizvodnja paradajza beleži povećanje obradivih površina kako na otvorenom, tako iu zaštićenim prostorima (plastenici).

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška sektora povrća doprineće realizaciji ovog cilja. Sigurnost i sigurnost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika kao i povećanje cena poljoprivrednih inputa su takođe razlozi podrške ovom

sektoru, s obzirom na veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje povrće.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju povrće:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/kultivisali povrće i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju zasađeno najmanje 0,30 ha sa povrćem na otvorenom polju ili 0,10 ha sa povrćem u platenicima ili najmanje 0,30 ha sa povrćem na otvorenom polju i u plateniku zajedno;
- Parcela zasađena povrćem na otvorenom treba da ima najmanje 0,20 ha nepodeljiva;
- Parcela zasađena povrćem u zaštićenim prostorima (platenicima) treba biti najmanje 0,05 ha nedeljiva;
- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji gaje i konkurišu za povrtarsku kulturu bundeve, da imaju overen ugovor o prodaji bundeve sa bilo kojom od firmi koje obavljaju sakupljanje i preradu bundeve (odnosi se samo na poljoprivrednike koji uzgajaju bundevu sa površinom preko 2 ha) ;
- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji gaje i apliciraju za tikvice povrtarske kulture, da imaju dokaze o prodatim količinama tikve u bilo kojoj od firmi koje obavljaju sakupljanje i preradu bundeve (odnosi se samo na poljoprivrednike koji uzgajaju bundevu sa površinom preko 2 ha);
- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji gaje i apliciraju za tikvice od povrća, da imaju dokaz o uplati od banke za prodatu količinu tikve (odnosi se samo na poljoprivrednike koji uzgajaju bundevu sa površinom preko 2 ha).

- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji gaje i apliciraju za tikvice povrtarske kulture, da prodaju najmanje 5000 kg tikve kompanijama koje se bave sakupljanjem i preradom bundeve (odnosi se samo na poljoprivrednike koji uzgajaju tikve sa površinom preko 2 ha).
- Izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Notarski overen ugovor sa bilo kojom od firmi koje se bave sakupljanjem i preradom bundeve (odnosi se samo na poljoprivrednike koji uzgajaju bundevu sa površinom preko 2 ha);
- Dokaz o količini prodate bundeve u nekoj od firmi koje se bave sakupljanjem i preradom bundeve. (Ovaj dokument se mora doneti po završetku žetvene sezone i prodaje bundeve i važi samo za poljoprivrednike koji gaje bundevu na površini preko 2 ha);
- Dokaz o uplati od banke prodate količine bundeve. (Ovaj dokument se mora doneti po završetku sezone berbe i prodaje bundeve i važi samo za poljoprivrednike koji gaje bundevu na površini preko 2 ha);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti za površine-hektare zasađene/obrađene povrćem:
  - a) Subvencija u iznosu od 500 €/ha za povrće zasađeno/kultivisano na otvorenom, osim tikve povrtarske kulture i tikve kukuruza;
  - b) Subvencija u iznosu od 850 €/ha za povrće zasađeno/kultivisano u plastenicima;
  - c) Subvencija u iznosu od 150 €/ha, za povrtarske tikve i kukuruzne tikve;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili povrće, površine najmanje 0,30 ha sa povrćem na otvorenom ili 0,10 ha sa povrćem u plastenicima ili najmanje 0,30 ha sa povrćem na otvorenom i u plateniku zajedno i koji ispunjavaju kriterijume navedene u ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

Tab. 2. Povrće koje će se podržati kroz program izravnih plaćanja 2023

Br	Ime-naziv povrtarske kulture
1	Krompir
2	Paradajz
3	Crni patlidžan
4	Paprika
5	Bundeva
6	Tikva kukuruza
7	Tikvica
8	Krastavac
9	Lubenica
10	Dinja
11	Kupus
12	Karfijol
13	Spanaq
14	Salate (sve vrste-varieteti)
15	Repe (sve vrste-varieteti)
16	Peršun
17	Praziluk
18	Luk
19	Rotkvica
20	Beli luk
21	Monokulturni pasulj
22	Šargarepa
23	Asparagus
24	Brokoli
25	Rukola

Objašnjenje: na istoj površini poljoprivrednog zemljišta na otvorenom polju ili na istoj površini staklenika, u roku od godinu dana, poljoprivrednik/podnosilac prijave može više puta gajiti povrće različitih vrsta, ali će subvenciju dobiti samo jednom (1) u roku od godine za istu površinu zasađenu povrćem. Dakle, ne možete dobiti subvenciju, za istu oblast, više od jednom godišnje.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA POSTOJEĆE VIENOGRAD

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ VIENOGRADARSTVA:

Sektor vinogradarstva je od strateškog i ekonomskog značaja za zemlju, zbog prirodnih resursa i velikog broja zaposlenih u ovom sektoru. Značaj ovog sektora je u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao u sektoru vinarstva i agro-prerade.

Prema podacima iz katastra vinograda na Kosovu trenutno ima oko 3.471 ha vinograda i više od 4.500 poljoprivrednika koji se direktno bave uzgojem vinograda.

Poslednjih godina imamo intenzivniji razvoj sektora, značajna su ulaganja u sektor vinogradarstva i vinarstva. Za održivi razvoj sektora neophodan je nastavak direktne podrške kroz subvencije. Ova podrška će direktno uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Kroz ovu podršku namerava se postići kontinuirano održavanje postojećih površina i dodavanje novih površina sa vinogradima.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška održavanju vinogradarskih površina doprineće realizaciji ovog cilja.

Sigurnost i bezbednost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika kao i povećanje cena poljoprivrednih inputa, očuvanje i proširenje vinograda, zabrana useljavanja iz ruralnih u urbana područja su takođe razlozi za podršku ovom sektoru, kao i uzimanje u obzir računaju veliki broj farmera koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji obrađuju vinograde (grožđe).

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju kukuruz:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/kultivisali vinograde (grožđe) i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- D imaju zasađeno najmanje 0,10 ha sa vinogradima;
- Parcela zasađena vinogradima mora imati najmanje 0,05 ha nedeljivo;
- Da je upisan u katastar vinograda u DVV - MPŠRR;
- Vinograd treba održavati (isporučiti između redova ili sa travom kultivisanom između redova, orezati, zaštititi od bolesti i štetočina) i sistem sadnje treba da bude u jasnom i urednom redosledu redova/strojeva.
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku aplikacije;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra vinograda o površini vinograda – original vinogradarskog sertifikata izdat od strane Departamenta za vinogradarstvo i vinarstvo – MPŠRR;
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti za površine - hektare u iznosu od 1000 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili najmanje 0,10 ha vinograda i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA PROIZVEDENO I ZVANIČNO DEKLARANO VINO

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ VINARSTVA:

Sektor vina je od ekonomskog značaja za zemlju, zasnovan na prirodnim resursima i velikom broju angažovane radne snage. Njen značaj takođe leži u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora i u socio-ekonomskom aspektu vinogradarskih regiona.

Osamdesetih (80) - godina Kosovo je izvezlo preko 30 miliona litara vina koje se uglavnom izvezilo u Nemačku. Prema podacima iz katastra vinograda, trenutno ima 3,471 ha sa vinogradima i više od 4,500 poljoprivrednika koji se direktno bave uzgojem vinograda.

Poslednjih godina imamo intenzivniji razvoj sektora, gde su značajna ulaganja u sektor vina. Kompanije za proizvodnju vina i drugih grožđa i vina licencirane od MPŠRR-a, izvršile su značajna ulaganja od prijemnih linija do najsavremenijih punjenja.

Da bi se imao održiv razvoj vinskog sektora, potrebno je nastaviti podršku kroz subvencije. Ova mera podrške direktno će uticati na unapređenje kvaliteta, održavanje vina, zvaničnu deklaraciju i povećanje izvoza vina.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Razvoj sektora prema Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđa unapređenje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška za proizvedeno i zvanično deklarirano vino u Departamentu za vinogradarstvo i vinarstvo će doprineti realizaciji ovog cilja.

Bezbednost i sigurnost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika i proizvodnih preduzeća, kao i povećanje cena poljoprivrednih inputa, takođe su razlozi podrške ovom sektoru, zatim očuvanje i proširenje vinograda, modernizacija prerađivačkih kapaciteta, kao i uzimajući u obzir značaj ove industrije.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška proizvodnih kompanija vina.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje profitabilnosti preduzeća za proizvodnju vina;
- Borba protiv neformalnosti i povećanje zvaničnog deklarisanja;
- Povećanje količine proizvedenog i zvanično deklarisanog vina u cilju održavanja kvaliteta i stvaranja identiteta kosovskog vina.

3.2. Specifični ciljevi:

- poboljšanje kvaliteta proizvedenog vina;
- Povećanje nivoa formalizma i zvaničnih deklaracija;
- Uspostavljanje zvaničnog sistema kontrole proizvodnje vina.

4. KORISNICI:

4.1 Proizvodne kompanije vina koje su licencirane od MPŠRR.

- Korisnici će biti vinske kompanije koje su licencirane od strane MPŠRR-a i koje ispunjavaju kriterijume postavljene u ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Podnosioci zahteva / subjekat treba biti licencirani u MPŠRR za proizvodnju vina;
- Podnosioci zahteva/subjekat treba da do 10. decembra 2022. godine u Departmentu za vinogradarstvo i vinarstvo da se izjasne o podacima za konačnu deklaraciju o berbi grožđa za berbu 2022. godine;
- Podnosioci zahteva/subjekat treba da do 15.01.2023.godine u Departamentu za vinogradarstvo i vinarstvo da deklarišu podatke o godišnjoj proizvodnji vina za berbu 2021.godine.

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po litru proizvedenog i zvanično deklarisanog vina u iznosu od 0,04 €/l;

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede i Departament za vinogradarstvo i vinarstvo.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA POSTOJEĆE VOĆNJAKE

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ VOĆARSTVA:

Sektor voćnjaka je od strateškog i ekonomskog značaja za zemlju, zasnovan na prirodnim resursima i velikom broju zaposlenih u ovom sektoru. Značaj ovog sektora je u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao što su proizvodnja sadnog materijala i prerada poljoprivrede.

Trenutno je na Kosovu zasađeno oko 10,382 ha, sa drvećem-voćkih svih vrsta. Za održivi razvoj sektora neophodna je podrška kroz direktna plaćanja.

Ova podrška će direktno uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Kroz ovu podršku namerava se postići kontinuirano održavanje postojećih površina i proširenje novih površina sa drvećem-voćkama.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška poljoprivrednog zemljišta zasađenog drvećem doprineće realizaciji ovog cilja.

Sigurnost i bezbednost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika kao i povećanje cena poljoprivrednih inputa su takođe razlozi za podršku ovom sektoru, očuvanje i širenje površine voćama, zaustavljanje migracije iz ruralnih u urbana područja i uzimanje na osnovu velikog broja poljoprivrednici koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje drveće-voće.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Kontinuirano održavanje postojećih voćnjaka;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju voće:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su posadili/kultivisali voće i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju zasađeno je najmanje 0,50 ha sa voćkama;
- Da imaju zasađeno najmanje 0,20 ha sitnim drvećem (jagoda, kupina, aronija i brusnica) na otvorenom polju ili u plasteniku;
- Parcela zasađena drvnim voćem mora imati najmanje 0,20 ha nedeljivo;
- Parcela zasađena sitnim voćem (jagoda, kupina, aronija i brusnica), na otvorenom polju ili u plasteniku, treba da iznosi najmanje 0,10 ha nedeljivo.
- Voćnjak treba održavati (orati ili sa travom kultivisanom između redova, orezati, zaštititi od bolesti i štetočina) i sistem sadnje treba da bude u jasnom i urednom redosledu redova/strojeva;
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po hektaru, u iznosu od 450 €/ha.
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili najmanje 0,50 ha pod voćkama i poljoprivrednici koji su zasadili/obradili najmanje 0,20 ha sitnim voćem (jagode, kupine, aronije i brusnice), a koji ispunjavaju kriterijume utvrđene ovim programom.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

Tab. 3. Voćne kulture koje će se podržati kroz program direktnog plaćanja 2023

Br.	Ime - naziv voćne kulture
1	Jabuka
2	Kruška
3	Dunja
4	Mušmula
5	Šljiva
6	Kajsia
7	Breskva
8	Trešnja
9	Višnja
10	Jagode
11	Kupine
12	Aronija
13	Borovnica
14	Orah
15	Lešnik
16	Kestenj

DIREKTNA PLAĆANJA ZA PRODANU/ISPORUČENU KOLIČINU VOĆA-PLODOVA MALINE

1. OPIS SEKTORA VOŠNJAKA/MALINE:

Sektor voćnjaka, a posebno sitno drveće je od strateškog i ekonomskog značaja za zemlju, na osnovu prirodnih resursa i velikog broja radne snage angažovane u ovom sektoru. Značaj ovog sektora je u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao što je proizvodnja sadnog materijala i posebno u sektoru prerade poljoprivrede.

Trenutno je na Kosovu zasađeno oko 10,382 ha voća svih vrsta, dok je samo sa malinom zasađeno oko 1,665 ha, sa prosečnim prinosom od oko 6,000 kg/ha.

Stoga da bi imali održivi razvoj u uzgoju maline neophodna podrška kroz direktna plaćanja. Ova podrška će direktno uticati na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Ovom podrškom se želi postići kontinuirano održavanje postojećih površina, proširenje novih površina sa malinom i povećanje prinosa po površini.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Ostvarenju ovog cilja doprineće direktna podrška proizvedenoj-isporučenoj količini plodova maline.

Sigurnost i bezbednost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika, očuvanje i širenje površina maline, povećanje prinosa površine, zabrana migracije iz ruralnih u urbana područja i povećanje cena poljoprivrednih inputa, razlozi su podrške i ovom sektoru. kako uzimajući u obzir veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

- Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje sitno voće/malina.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Kontinuirano održavanje postojećih voćnjaka malinom;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Smanjenje troškova proizvodnje;

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju voće/malina:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili malinu i prodali proizvedenu količinu svežeg ploda maline na sabirnim mestima, a koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju zasađeno najmanje 0,10 ha maline, na otvorenom polju ili u plasteniku;
- Da imaju ugovor o prodaji plodova maline sa bilo kojim od sabirnih mesta, koji su registrovani kao biznisi;
- Da prodaju najmanje 500 kg plodova maline na sabirnim mestima;

- Da obezbede bankovni dokaz o količini prodatih plodova maline;
- Primaju se kao prodate samo računi svežih plodova maline;
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku prijave;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Notarski overen ugovor sa bilo kojom od firmi/sabirnih mesta koja vrše sakupljanje maline;
- Dokaz o prodatoj količini ploda maline na nekom od sabirnih mesta. (Ovaj dokument se mora doneti/dostaviti po završetku sezone berbe plodova maline i prodaje na sabirnim mestima, najkasnije do 30. novembra);
- Dokaz o uplati od banke prodate količine plodova maline. (Ovaj dokument se mora doneti/dostaviti po završetku sezone berbe i prodaje plodova maline na sabirnim mestima i nakon uplate prodate količine ploda maline sa sabirnih mesta na račune poljoprivrednika, najkasnije do 15. decembra);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po prodatom kg svežeg voća maline u iznosu od 0,15 €/kg.
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili maline na površini od najmanje 0,10 ha i koji su na sabirnim mestima prodali najmanje 500 kg svežeg ploda maline, a koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajeće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNE UPLATE INDEKS PREMIJE POLJOPRIVREDNOG OSIGURANJA ZA POLJOPRIVREDNI USEV PŠENICE, MALINE, JABUKE, ŠLJIVE, GROŽĐA, DROŽĐA, ORAHA, PASULJA, KUKURUZA, TREŠNJE, VIŠNJE I KRUŠKE

1.OPIS SEKTORA:

Biljna proizvodnja na Kosovu svake godine trpi značajne štete od raznih prirodnih katastrofa. Poljoprivredno osiguranje predstavlja oblik upravljanja rizikom koji se koristi kao zaštita od potencijalnih gubitaka tako što se poljoprivrednicima nudi mogućnost zaštite od rizika. Poljoprivredno osiguranje pruža zaštitu od gubitka i oštećenja useva ili životinja. Pored toga, osiguranje poljoprivrede predstavlja važan alat za ublažavanje rizika i obezbeđivanje sigurnijih puteva za ulaganja banke.

Indeks osiguranje je oblik poljoprivrednog osiguranja kojim se poljoprivrednicima nadoknađuje gubitak ili šteta na osnovu unapred određenog parametra (indeksa) kao npr. prekomerne padavine, niske i visoke temperature. Pošto osiguranje indeksa ne zahteva nužno tradicionalne usluge procenitelja šteta, ono omogućava da procesi rešavanja šteta budu brži, transparentniji i objektivniji.

2.RAZUNOST SPROVOĐENJA MERE:

Program razvoja sektora u okviru Programa poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđa povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška indeksne premije poljoprivrednog osiguranja za poljoprivredne kulture pšenice, maline, jabuke, šljive, grožđa, jagoda, oraha, pasulja, kukuruza, trešnje, višnje i kruške doprineće realizaciji ovog cilja.

Obezbeđenje proizvoda i njihov kvalitet, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, takođe su razlozi za podršku sektoru, na osnovu čestih elementarnih nepogoda sa kojima se suočavaju poljoprivrednici koji rade u ovom sektoru, kao i uzimajući u obzir prirodne resurse zemlje.

3.SVRHA PROGRAMA:

Podrška poljoprivrednicima (75% iznosa premije osiguranja kompezirano za poljoprivrednika od MPŠRR, kod relevantne kompanije osiguranja), za indeks premije osiguranja poljoprivrede koji gaje pšenicu, maline, jabuke, šljive, grožđe, jagode, orahe, pasulj, kukuruz, trešnje, višnje i kruške.

3.1 Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda poljoprivrednika;
- Obezbeđivanje poljoprivrednih proizvoda;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2 Poseban zadatak:

- Povećanje prinosa;
- Pобољшanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Zaštita od gubitka u slučaju prouzrokovane štete;

4.KORISNICI:

4.1 Korisnici će biti poljoprivrednici (75% iznosa premije osiguranja kompezirano za poljoprivrednika od MPŠRR, kod relevantne kompanije osiguranja), koji uzgajaju pšenicu, maline, jabuke, šljive, grožđe, jagode, orahe, pasulj, kukuruz, trešnje, višnje i kruške i koji obezbeđuju ove poljoprivredne kulture kod osiguravajućim kompanijama i koji ispunjavaju kriterijume predviđenim ovim programom.

4.2 Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5.KRITERIJUMI KOJE POLJOPRIVREDNICI / APLIKANTI MORAJU ISPUNJAVATI ZA INDEKS PREMIJE POLJOPRIVREDNOG OSIGURANJA:

- Da budu državljani Republike Kosovo;
- Da imju zasađeno najmanje 1 ha sa pšenicom;
- Da se osigura površina zasađena pšenicom, gde period osiguranja mora biti od dt. 01.06.2023. do dt. 01.07.2023.
- Da imju zasađeno najmanje 0,20 ha sa malinom;
- Imati osiguran zasad maline, gde period osiguranja mora biti od dt. 01.07.2023. do dt. 31.08.2023.
- Da ima zasađeno najmanje 0,20 ha s jagodom;
- Da je voćnjak osiguran, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 01.03.2023. do dt. 30.04.2023.
- Da ima zasađeno najmanje 0,50 ha sa jabukom;
- Da bude osiguran zasad jabuka, gde period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.
- Da ima zasađeno najmanje 0,50 ha sa šljivom;
- Da je zasad šljive osiguran, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 0,10 ha vinogradom;
- da ima osiguranu površinu vinograda, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 0,50 ha s orasima;
- Da se osigura zasad oraha, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 0,50 ha s trešanjom;
- Da se osigura zasad trešnje, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 1 ha s kukuruzom;
- Da se osigura površina zasađena kukuruzom, pri čemu period osiguranja mora biti od dt.20.06.2023. do dt. 05.08.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 0,30 ha s pasuljem;
- Da ima osiguranu površinu zasađenu pasuljem, gde staž osiguranja mora biti od dt. 15.06.2023 do dt. 15.08.2023;

- Da ima zasađeno najmanje 0,5 ha s krušakom;
- Osigurati zasad kruške, pri čemu staž osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

- Da ima zasađeno najmanje 0,50 ha sa višnjama;
- Da se osigura zasad trešnje, pri čemu period osiguranja mora biti od dt. 20.03.2023. do dt. 15.05.2023.

6.POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija Sertifikata o registraciji poslovanja-ARBK (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke za izvod iz banke podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Polisa osiguranja za relevantne poljoprivredne kulture, koja mora imati pokriće za period osiguranja određen u kriterijumima za poljoprivredne kulture i treba biti izdata od osiguravajuće kompanije koja je licencirana od CBK-a, za osiguranje poljoprivrede;
- Račun i dokaz o uplati polise osiguranja;

- Izjava o obavezi koju su potpisale obe strane (poljoprivrednik i osiguravajuća kompanija).

7.NAČIN SUBVENCIONIRANJA:

- 75% iznosa premije biće isplaćeno, u vidu subvencije, kao mera predostrožnosti za prevazilaženje šteta uzrokovanih rizicima definisanim u polisi osiguranja, za pokrivanje šteta koje mogu biti prouzrokovane poljoprivrednicima koji imaju uplaćeno poljoprivredno osiguranje.

8.REALIZACIJA PLAĆANJA:

- Nakon sastavljanja konačne liste korisnika (75% iznosa premije osiguranja kompezirano za poljoprivrednika od MPŠRR, kod relevantne kompanije osiguranja), vrši se uplata premije prema procentu podrške premiji.
- Iznos sredstava u iznosu od 75% premije, kao subvencija, isključivo za sve ostale podsektore u okviru ovog programa i zbog posebnih karakteristika osiguranja poljoprivrednih useva a na osnovu izjave o opredeljenju date od strane farmera, izvršeno kod osiguravajućeg društva koje je licencirano od strane CBK-a za osiguranje poljoprivrede, u kojem je poljoprivrednik osigurao relevantnu poljoprivrednu kulturu i koja je obezbedila polisu osiguranja, fakturu i dokaz o uplati polise osiguranja zajedno sa izjavom privrženosti.
- Uplate se vrše na bankovne račune osiguravajućih kompanija u kojima su poljoprivrednici/podnosioci zahteva osigurali poljoprivredni usev, a čija je provera izvršena prilikom prijave.

Pojašnjenje: sve informacije o kupovini polisa osiguranja i svi detalji vezani za specifičnosti poljoprivrednog osiguranja za pšenicu, maline, jabuke, šljive, grožđa, jagode, orasi, pasulj, kukuruz, trešnje, višnje i kruške (period osiguranja, unapred utvrđeni limiti i obeštećenja u slučaju nastanka rizika i prouzrokovanja štete, osigurani iznos kao i iznos premije osiguranja koji poljoprivrednici moraju da plate) mogu se dobiti od udruženja osiguranja Kosova. Plaćanje indeksne premije osiguranja biće različito u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze površine zasađene pšenicom, malinom, jabukom, šljivom, grožđem, jagodama, orasima, pasuljem, kukuruzom, trešnjama, višnjama i kruškama.

9.NAČIN APLICIRANJA:

- Proces registracije i prijave poljoprivrednika/podnosilaca zahteva za direktna plaćanja indeksa i tradicionalne premije poljoprivrednog osiguranja, kao i digitalizacija parcela biće objavljeni/najavljeni svakih 6 (šest) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi u nadležnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.
- Tokom faze poziva za podnošenje prijava, MPŠRR će uputiti posebne pozive/zahteve svim osiguravajućim društvima da donesu/ponude neophodnu dokumentaciju, kao što su: kopija

Sertifikata o registraciji poslovanja-ARBK, dokaz o obavezama prema PAK-u, licenca od CBK i potvrdu banke za bankovni račun.

10.SPROVOĐENJE PROGRAMA

Realizaciju se obavlja od Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA PROIZVODNJU SADNOG MATERIJALA DRVNIH VOĆA I VINOVE LOZE

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ SADNOG MATERIJALA:

Uspešan razvoj intenzivnog voćarstva zavisi pre svega od kvalitetne produktivnosti sadnog materijala, od najboljih sorti dobijenih klonskom selekcijom, uzgajanih na najpogodnijim podlogama.

Uspeh u stvaranju intenzivnih komercijalnih voćnjaka-zasada, u prvom redu zavisi od kvaliteta sadnica, stoga ovoj proizvodnji uvek treba posvetiti posebnu pažnju, a posebno obezbeđivanju početnog materijala-sirovine, koja pre svega treba da bude zdrava po zdravstvenom stanju i sortnoj čistoći, jer se samo na taj način može garantovati održiva produktivnost voćnjaka.

Sektor voćnjaka, a posebno proizvodnja sadnica, smatra se sektorom od privrednog značaja. Ovom podrškom se želi postići unapređenje tehnike proizvodnje sadnica drveća i primena novih tehnologija koje omogućavaju kontinuirano povećanje kvaliteta i povećanje broja sadnica drvnih voća.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška u proizvodnji sadnica voćaka i vinove loze doprineće realizaciji ovog cilja.

Povećanje kvaliteta, povećanje broja sadnica voćaka, povećanje prihoda poljoprivrednika i povećanje cena poljoprivrednih inputa su takođe razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u obzir broj poljoprivrednika koji posluju u ovom sektoru i prirodne resurse zemlje.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima/subjektima koji proizvode sadnice drvnih voća i vinove loze.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje površina zasađenih voćkama;
- Povećanje površina pod vinogradima;
- Povećanje prihoda farme;
- Smanjenje uvoza;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Poboljšanje kvaliteta sadnog materijala voćaka i vinove loze;
- Primena savremenih tehnologija - intenzivna sadnja;
- Poboljšanje sortne-varietetne strukture;
- Smanjenje troškova proizvodnje sadnica voćaka i vinove loze.

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici / subjekti koji proizvode sadni materijal drveća-voća i vinove loze:

- Korisnici će biti poljoprivrednici/subjekti koji proizvode sadni materijal voćnjaka i vinove loze i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Poljoprivrednik/subjekt mora biti licenciran od MPŠRR za proizvodnju sadnog materijala drveća;
- Poljoprivrednik/subjekt mora imati licencu MPŠRR za proizvodnju sadnog materijala vinove loze;
- Poljoprivrednik/subjekt, tokom kalendarske 2023. godine, mora proizvesti najmanje 5000 sadnica voćaka ili vinove loze;
- Subvencionisanje se vrši samo za jednogodišnje sadnice.

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva – vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Zapisnik fitosanitarnog inspektora - AHV za posedovanje matičnog zasada vegetativnih podloga;
- Zapisnik fitosanitarnog inspektora - AHV za posedovanje matičnog vinograda vegetativnih podloga;
- Za vegetativne podloge uvezenih voćaka i vinove loze, poljoprivrednik – subjekat mora da poseduje sledeću dokumentaciju: fitosanitarni sertifikat o zdravstvenom stanju vegetativnih podloga izdat od zemlje iz koje su uvezeni i jedinstvenu carinsku ispravu (DUD) koja dokazuje da su podloge redovno ulazile na Kosovo preko carine;
- Kopiju deklaracije o proizvedenoj količini sadnica za kalendarsku 2023. godinu, overenu/potpisanu i pečatom fitosanitarnog inspektora – AHV (ovaj dokument se donosi/dostavlja nakon deklarisanja proizvedene količine sadnica, najkasnije do 30.novembra);

- Kopija fitosanitarnog sertifikata o zdravstvenom stanju sadnica proizvedenih u kalendarskoj 2023. godini (ovaj dokument se donosi/dostavlja nakon analize sadnica za zdravstveno stanje, najkasnije do 30. novembra).

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se davati za broj proizvedenih sadnica;
- Poljoprivrednici/subjekti koji proizvedu najmanje 5.000 ili više sadnica voćaka biće subvencionisani u iznosu od 0,25 €/sadnici;
- Poljoprivrednici koji proizvedu najmanje 5000 ili više sadnica vinove loze biće subvencionisani u iznosu od 0,15 € po sadnici;

8. NAČIN SPROVOĐENJA:

Nakon provere dokumentacije, vrše se dva terenska pregleda od strane fitosanitarnih inspektora - AHV. Prvi pregled se vrši u polovini vegetacione faze gajenih sadnica i izdaje se dokument o količini-broju proizvedenih sadnica za kalendarsku godinu, overen/potpisan i pečatom od strane Fitosanitarnog inspektora - AHV. Drugi pregled se vrši na kraju vegetacije, na gajenim/proizvedenim sadnicama i uzimaju se uzorci na analizu o zdravstvenom stanju sadnica i na kraju se izdaje fitosanitarni sertifikat o zdravstvenom stanju sadnica proizvedenih u kalendarskoj godini (nadležna za inspekcijski nadzor je Fitosanitarna inspekcija AHV).

9. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon obavljenog pregleda i kompletiranja dokumentacije i izrade konačnih spiskova korisnika, poljoprivrednici korisnici se isplaćuju, prema broju proizvedenih sadnica i overenih od strane fitosanitarnih inspektora AHV. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/subjekata, čija je verifikacija izvršena prilikom prijave.

10. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela traje 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA LEKOVITO I AROMATIČNO BILJE / LAB I MEDONOSNIH BILJAKA

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ -LAB I MEDONOSNIH BILJAKA:

Sektor BMA-LAB je relativno mlad na Kosovu, ali poslednjih godina postoji pozitivan trend razvoja sa povećanjem izvoza u zemlje EU, pa se smatra sektorom od strateškog i ekonomskog značaja za našu zemlju, zasnovan na prirodnim resursima i angažovanju velikih broj radne snage.

Značaj ovog sektora je i u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao što je proizvodnja sadnog materijala za proizvodnju BMA-LAB, u agroprerađivačkom sektoru i sektoru pčelarstva, budući da je to bio značajan broj od toga služi i kao medonosna biljka.

Trenutno je na Kosovu zasađeno oko 500 ha sa BMA-LAB, gde se uzgaja oko 45 vrsta BMA-LAB, ali samo nekoliko vrsta su glavne i zauzimaju veće površine.

Potražnja za izvozom BMA-LAB svake godine raste jer su ove kulture tražene u prehrambenoj, farmaceutskoj i kozmetičkoj industriji. Iako su prerađivači/izvoznici u saradnji sa raznim donatorima finansirali proširenje uzgoja LAB, potražnja prerađivača/izvoznika za sirovinama je i dalje velika.

Da bi se ostvario održivi razvoj sektora, potrebna je podrška kroz direktna plaćanja od MPŠRR. Ova podrška će imati direktan uticaj na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika, povećanje površina i stvorila bi mogućnost za povećanje izvoza u zemlje EU. Kroz ovu podršku namerava se postići kontinuirano održavanje postojećih površina i proširenje novih površina sa LAB i medonosnim biljkama.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Programom razvoja sektora po Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđeno je povećanje konkurentnosti i efektivnosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška poljoprivrednim površinama zasađenim LAB i medonosnim biljkama. doprineće realizaciji ovog cilja.

Sigurnost i bezbednost hrane, povećanje prihoda poljoprivrednika, proširenje površina sa LAB i medonosnim biljkama, povećanje izvoza u zemlje EU, diverzifikacija proizvodnje, zabrana migracije iz ruralnih u urbana područja, angažovanje velikog broja poljoprivrednika (mladih i žena) koji se bave ovim sektorom, povećanje cena poljoprivrednih inputa i prirodnih resursa zemlje su razlozi za podršku ovom sektoru.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji se bave uzgojem LAB i medonosne biljke.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Kontinuirano održavanje zasađenih površina sa LAB i medonosnim biljkama;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećanje površina sa LAB i medonosnim biljkama;
- Povećan prinos;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje izvoza -LAB;
- Povećanje količine proizvodnje meda.

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji se bave sadnjom / uzgojem LAB i medonosnim biljkama.

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili / uzgajali LAB i medonosnim biljke i koji ispunjavaju kriterijume navedene u ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Zasađeno najmanje 0,10 ha sa LAB ili medonosnim biljkama;
- Parcela zasađena LAB i medonosnim biljkama mora imati najmanje 0,05 ha nedeljivo;
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku apliciranja-primene;

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po hektaru, u iznosu od 450 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili najmanje 0,10 ha lekovitog bilja - aromatičnog/ LAB ili medonosnim biljkama i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i verifikovana od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosioca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

Tab.4. Glavne vrste LAB-a i medonosnih biljaka koje se uzgajaju na Kosovu i koje će biti podržane kroz program direktnog plaćanja 2023

Br	Naziv na albanskom jeziku	Naziv na latinskom jeziku	Svrha uzgoja i upotreba
1	Kamilica	Matricaria chamomilla	Lekovito aromatično bilje
2	Kopriva	Urtica dioica	Lekovito aromatično bilje
3	Origano	Origanum vulgare dhe heracleoticum	Lekovito aromatično bilje i medonosno bilje
4	Menta	Mentha pipertia dhe spicata	Lekovito aromatično bilje
5	Žalfi	Salvia officinalis	Lekovito aromatično bilje i medonosno bilje
6	Pčelinja trava	Melissa officinalis	Lekovito aromatično bilje
7	Beli slez	Althea officinalis L.	Lekovito aromatično bilje
8	Lavanda	Lavandula angustifolia	Lekovito aromatično bilje i medonosno bilje
9	Ccrni slez	Malva sylvestris	Lekovito aromatično bilje
10	Ciani / Čelava glava-crvena, plava i bela	Centaurea cyanus	Lekovito aromatično bilje
11	Kalendula	Calendula officinalis	Lekovito aromatično bilje
12	Bosiljak	Ocimum basilicum	Lekovito aromatično bilje
13	Peršun	Primula veris L	Lekovito aromatično bilje
14	Ruzmarin	Rosmarinus officinalis	Lekovito aromatično bilje
15	Levistika	<i>Levisticum officinale</i>	Lekovito aromatično bilje
16	Šipak - divlji trn	<i>Rosa canina</i>	Lekovito aromatično bilje
17	Lekovito cveče	<i>Taraxacum officinale</i>	Lekovito aromatično bilje
18	Komorača	<i>Foeniculum vulgare</i>	Lekovito aromatično bilje
19	Anisi	<i>Pimpinella Anisum</i>	Lekovito aromatično bilje
20	Facelia	<i>Phacelia Boraginaceou</i>	Medonosno bilje
21	Coriandolo italiansko	<i>Coriandrum sativum</i>	Medonosno bilje

DIREKTNA PLAĆANJA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ ORGANSKE PROIZVODNJE:

Organska proizvodnja na Kosovu je još uvek u ranoj fazi razvoja, kako u proizvodnji tako i u potrošnji, ali u pogledu mogućnosti razvoja ovog sektora smatra se da Kosovo ima veoma pogodne prirodne uslove za svoj razvoj.

S obzirom da je cena sertifikacije za organsku proizvodnju prilično visoka, utiče i na povećanje troškova proizvodnje, pa je subvencionisanje ovog podsektora neophodno za njegovu dalju konsolidaciju.

2. OBRAZLOŽENJE SPROVOĐENJA MERE:

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, ima za cilj da promovise i podrži razvoj organske poljoprivrede na Kosovu.

Kosovo ima potencijal za razvoj organske poljoprivrede zasnovane na tradicionalnom načinu uzgoja, posebno u udaljenim ruralnim oblastima i velikoj potražnji za ovim proizvodima na tržištima EU-a.

Sigurnost i bezbednost hrane, zaštita životne sredine, očuvanje dobrog stanja zemljišta, sprečavanje migracije iz ruralnih područja, smanjenje troškova proizvodnje, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika su razlozi za podršku ovom sektoru.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška poljoprivrednicima koji se bave organskom proizvodnjom.

3.1. Ciljevi programa:

- Povećanje prihoda farme;
- Kontinuirano održavanje površina organskom proizvodnjom;
- Poboljšanje konkurentnosti.

3.2. Specifični ciljevi:

- Povećanje površina sa organskom proizvodnjom;
- poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje izvoza organskih proizvoda.

4. KORISNICI:

4.1. Poljoprivrednici koji se bave organskom proizvodnjom.

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji se bave organskom proizvodnjom ili su u fazi konverzije/prelaska na organsku proizvodnju i ispunjavaju kriterijume prema ovom programu.

4.2. Geografski opseg:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju zasađeno najmanje 0,10 ha poljoprivrednih kultura u svrhu organske proizvodnje;

- Da imaju zasađeno najmanje 0,10 ha poljoprivrednim kulturama koje su u fazi konverzije/prelaska na organsku proizvodnju;
- Parcela zasađena poljoprivrednim kulturama u svrhu organske proizvodnje mora imati najmanje 0,05 ha nedeljivo;
- Parcela zasađena poljoprivrednim kulturama koja je u fazi konverzije/prelaska na organsku proizvodnju mora imati najmanje 0,05 ha nedeljivo;
- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva, u trenutku podnošenja zahteva moraju da deklariraju-izjavljuju koja poljoprivredna kultura je zasađena na parceli/deo za koju apliciraju.
- Da izjavljuju pod zakletvom, za tačnost i istinitost površine za koju se prijavljuju i digitalizuju u trenutku prijave.

6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Dokaz/sertifikat za organsku sertifikaciju ili za fazu konverzije/prelaska na organsku proizvodnju, za parcelu i zasađene poljoprivredne kulture. Sertifikat izdaje kontrolno telo (sertifikaciono telo) akreditovano na nivou EU-a i mora se dostaviti nakon izvršene organske sertifikacije za parcelu i poljoprivrednu kulturu koja je zasađena na toj parceli;
- Spisak sertifikovanih proizvoda (aneks-prilog);
- Spisak parcela pečatirana od kontrolnog tela (sertifikacionog tela) akreditovanog na nivou EU-a;
- Izjava pod zakletvom, o tačnosti i autentičnosti površine za koju se prijavljuju i digitalizuju je u trenutku prijave.

7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se davati po hektaru površine u iznosu od 50 €/ha kada je površina u fazi konverzije/transicije ili u vrednosti od 100 €/ha kada je površina sertifikovana za organsku proizvodnju i dodatnu vrednost preko osnovne subvencije pojedinih poljoprivrednih kultura, koje se subvencionišu kroz Program direktnih plaćanja 2023 (npr. za žitarice osnovna subvencija je 150, 250, 175, 300 €/ha, za povrće na otvorenom osnovna subvencija je 500 €/ha , za povrće u plastenicima osnovna subvencija je 850€/ha, za povrće na otvorenom - tikve i kukuruzne tikve osnovna subvencija je 150€/ha, za voće osnovna subvencija je 450€/ha, za vinograde osnovna subvencija iznosi 1000€/ha, za lekovito, aromatično bilje (BMA-LAB) i medonosno bilje osnovna subvencija je 450€/ha, onda ako je površina u fazi konverzije, poljoprivrednik dobija i dodatnu subvenciju od 50€/ ha, ili ako uspe da se sertifikuje kao organska proizvodnja, poljoprivrednik takođe dobija dodatni iznos od 100 €/ha;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji su zasadili/obradili najmanje 0,10 ha poljoprivrednih kultura i za koje donesu/dostave dokaze da su u fazi konverzije/transicije ili da su sertifikovani za organsku proizvodnju i da ispunjavaju kriterijume dostavljenih u okviru ovog programa.

8. REALIZACIJA PLAĆANJA:

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika i kompletiranja dokumentacije, vrši se isplata poljoprivrednika korisnika, prema broju zasađenih hektara i sertifikovanih kao organska proizvodnja i verifikovanih od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom aplikacije-prijave.

Pojasňjenje: Organska proizvodnja ima posebne proizvodne specifičnosti u odnosu na druge proizvode, pa se prilikom sprovođenja Programa direktnih plaćanja za sektor organske proizvodnje mora voditi računa, jer poljoprivrednici konkurišu za određenu površinu, ali sertifikaciju površine vrši organ kontrole (sertifikaciono telo) i na kraju procesa sertifikacije ne može biti sertifikovana cela površina za koju se poljoprivrednik prijavio.

U ovom slučaju, plaćanje treba izvršiti samo za površinu koja je sertifikovana za organsku proizvodnju, ali ne i preduzimanje kaznenih mera za površinu koja nije ispunila kriterijume za organsku sertifikaciju, jer to ne znači pokušaj prevare poljoprivrednika, već neispunjavanje standarda – kriterijuma za sertifikaciju organske proizvodnje.

9. NAČIN PRIJAVE:

Proces registracije i prijave poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Realizacija se vrši od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA: MUZNE KRAVE I BIVOLICE, OVCE, KOZE, SVINJE ZA REPRODUKCIJU, PČELE, MLEKO PO KATEGORIJAMA KVALITETA, KOKE NOSILJE, AKVAKULTURU, PRIJAVLJIVANJA KLANJA GOVEDA I TELADI ZA TOVLJENJE I UZGOJ PILIČA ZA TOV (BROJLER)

1. REFERENTNO ZAKONODAVSTVO:

- Zakon br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo br. 56/27.07.2009);
- Zakon br. 04/L-090 o izmenama i dopunama zakona br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo br. 28/16.10.2012.);
- Zakon br. 08/L-120 za hranu (Službeni list Republike Kosovo br. 23/12. avgust 2022);
- Zakon br. 08/L-067 o inspekcijama (Službeni list Republike Kosovo br. 2/18.01.2022);
- Zakon br. 04/L-085 o organskoj poljoprivredi (Službeni list Republike Kosovo br. 28/16.10.2012);
- Zakon br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku (Službeni list br. 20/21.06.2016);
- Zakon br. 98/L-193 o budžetskim izdvajanjima za budžet Republike Kosovo za 2023. godinu (Službeni list br. 38/30. decembar 2022.);
- Zakon br. 06/L-084 o dječijoj zaštiti (Službeni list br. 14/17. jula 2019. godine);
- Zakon br. 05/L-21 o zaštiti od diskriminacije (Službeni list: 16/26 jun 2015);

- Zakon br. 03/L-212 rada (Službeni list / br. 90/1. decembar 2010);
- Administrativno uputstvo (VRK) br. 05/2013 o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečijeg rada na Kosovu;
- Zakon br. 2004/21 o veterini (Službeni list Republike Kosovo br. 18/01.11.2007);
- Zakon br. 04/L-191 o stočarstvu (Službeni list Republike Kosovo br. 25/08.07.2013);
- Zakon br. 02/L-10 o brizi o životinjama (Službeni list Republike Kosovo br. 5/01.10.2006);
- Zakon br. 02/L-111 o pčelarstvu (Službeni list Republike Kosovo br. 35/15.08.2008);
- Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi (Službeni list Republike Kosovo br. 24/01.05.2008);
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a br. 9/2008 O licenciranju aktivnosti akvakulture;
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a za direktna plaćanja u poljoprivredi za 2023. godinu.

2. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ STOČARSTVA

Sektor stočarstva zauzima značajno mesto u oblasti poljoprivredne proizvodnje, s obzirom da naša zemlja ima dovoljno resursa za njegov razvoj. Stočarski sektor proizvodi visokovredne namirnice, kao što su mleko, meso, jaja i pčelinji proizvodi, tako da ovaj sektor direktno utiče na razvoj biljne i agro-prerađivačke industrije.

Uprkos ohrabrujućim rezultatima u povećanju produktivnosti, poboljšanju kvaliteta proizvoda i resursa koji su državi dostupni za razvoj stočarstva, međutim u ovom sektoru postoje očigledne poteškoće koje mogu uticati na ukupan razvoj stočarske delatnosti. Nemogućnost poljoprivrednika da investiraju u povećanje kapaciteta, zatim nepovoljan sistem kreditiranja, predstavljaju poteškoće za domaću proizvodnju i perspektivu sektora.

3. OBRAZLOŽENJE MERE:

Program razvoja sektora prema Programu poljoprivrede i ruralnog razvoja, predviđa intenziviranje stočarske delatnosti u cilju korišćenja prirodnih resursa koji su na raspolaganju zemlji i stvaranje profitabilne konsolidovane poljoprivrede/stočarstva sa konkurentnom proizvodnjom u regionu i zdravstvenim garancijama potrošača.

Povećanje produktivnosti takođe zahteva i povećanje prerađivačkih kapaciteta i intenziviranje njihove stope korišćenja. Posebna pažnja biće posvećena podizanju nivoa bezbednosti hrane, za koju se tvrdi da se postiže kroz:

- Povećanje veličine farmi i modernizacija tehnologija;
- Primena standarda bezbednosti hrane;
- Minimiziranje neželjenih efekata na zagađenje životne sredine.

3. SVRHA PROGRAMA:

Direktna podrška uzgajivačima muznih krava i bivolica, ovaca, koza, pčela, priplodnih svinja, kokošaka nosilja, jarebica, svežeg mleka (ekstra klasa, I klasa i II klasa), prijavljeno klanje goveda i akvakulture.

5. CILJEVI PROGRAMA:

5.1 Opšti ciljevi:

- Poboljšanje prihoda farme;
- Povećati veličinu farme i
- Bezbednost hrane.

5.2 Specifični ciljevi:

- Poboljšanje kvaliteta stočarskih proizvoda;
- Održavanje baze podataka i sistema za identifikaciju i registraciju životinja AHV;
- Smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu;
- Zabrana ilegalnog kretanja životinja;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Prodrticaj aktivnosti poljoprivrednika i sposobnosti konkurentnosti.

6. DIREKTNA PLAĆANJA ZA MUZNE KRAVE I BIVOLICE

Goveda (uključujući i bivolice) su najveća životinjska populacija i kao takva su nosioci proizvodnje mleka i mesa, stoga proizvodnja goveda je delatnost velike većine komercijalnih farmi i porodičnih ekonomija-domaćinstava.

Stočni fond na Kosovu je oko 261.389 grla, od kojih je za proizvodnju mleka su 132,076 grla krava i 350 bivolica.

6.1.KORISNICI:

- Korisnici će biti farmeri koji gaje muzne krave ili bivole u svim fazama proizvodnje mleka i koji ispunjavaju kriterijume navedene u ovom programu.

6.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

6.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da razmnožavaju-priplode najmanje 5 muznih krava ili muznih bivolica ili najmanje 5 muznih krava i mlečnih bivolica zajedno;
- U vreme/dana apliciranja, starost životinja mora biti najmanje 20 meseca do 12 godina;
- Životinje moraju biti registrovane-matrikulama(oznakama) sa matrikulom Republike Kosovo ili zemalja EU;
- Životinje moraju biti identifikovane i registrovane u sistemu za identifikaciju i registraciju životinja u AHV;
- Broj životinja na farmi iu bazi podataka treba da bude ažurirana.

6.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca prijave (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Registar za 2023. godinu izdat od strane Veterinarske službe ugovorene od strane AHV, na osnovu podataka sistema za identifikaciju i registraciju životinja u AHV, koji treba da biti potpisan i overen pečatom na svim listovima/stranicama.

6.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po grlu, u iznosu od 90 € po grlu;
- Korisnici će biti farmeri koji uzgajaju najmanje 5 muznih krava ili muznih bivolica ili najmanje 5 muznih krava i mlečnih bivolica zajedno i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

7. DIREKTNA PLAĆANJA ZA OVCE I KOZE

Ovce i koze dominiraju u udaljenim ruralnim područjima i kao takve su nosioci stočarske proizvodnje. Fond ovaca i koza na Kosovu iznosi oko 211,354 grla, od čega je u proizvodnji mleka oko 156,666 ovaca i 22, 123 grla koza.

7.1. KORISNICI :

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji gaje ovce ili koze u svim fazama proizvodnje mleka i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

7.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

7.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da priplode najmanje 30 mlečnih ovaca ili najmanje 20 mlečnih koza, u aktivnoj proizvodnji mleka;
- U vreme/ dana aplikacije, starost životinja mora biti najmanje 12 meseci do 7 godina;
- Životinje moraju biti registrovane matrikulama(oznakama) sa matrikulama Republike Kosovo ili zemalja EU-a;
- Životinje moraju biti identifikovane i registrovane u sistemu za identifikaciju i registracija životinja u AHV.
- Broj životinja na farmi i u bazi podataka treba da budu ažurirana.

7.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA

- Kopija sertifikata-potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca prijave (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Registar za 2023. godinu izdat od strane Veterinarske službe ugovorene od strane AHV, na osnovu podataka sistema za identifikaciju i registraciju životinja u AHV, koji mora biti potpisan i overen pečatom na svim listovima/stranicama.

7.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po grlu, u iznosu od 25 € po grlu;
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji uzgajaju-priplode najmanje 30 mlečnih ovaca ili najmanje 20 mlečnih koza) i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8.DIREKTNA PLAĆANJA ZA PČELE

Naša zemlja ima pogodne uslove za razvoj pčelarstva na osnovu klimatskih uslova, reljefa i velikog broja medonosnih bilja, koji garantuju profitabilnu produktivnost i kvalitetnu proizvodnju meda i pčelarskih proizvoda. Fond pčelinjih društava/košnica na Kosovu je oko 219,077 košnica.

8.1. KORISNICI:

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji uzgajaju pčele i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

8.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

8.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgaje-priplode najmanje 30 pčelinjih društava (košnica), sa izuzetkom nukleusa;
- Poljoprivrednici koji imaju od 30 do 100 društva pčela (košnica) mogu imati smeštene društva pčele (košnice) najviše u dva pčelinjaka (2), poljoprivrednici koji imaju preko 100 do 200 društva pčela (košnica) mogu imati smeštene društva pčele (košnice) u najviše tri (3) pčelinjaka, poljoprivrednici koji imaju preko 200 do 400 košnica (košnica) mogu imati smeštene društva pčele (košnice) u najviše četiri (4) pčelinjaka, poljoprivrednici koji imaju preko 400 pčelinjih društava (košnica) mogu imati smeštene pčelinja društva (košnice) maksimalno u sedam (7) pčelinjaka;

- Poljoprivrednici aplikanti moraju imati najmanje 30 pčelinjih društava na osnovnom pčelinjaku, dok na ostalim pčelinjacima moraju imati najmanje 15 pčelinjih društava;
- Košnice moraju biti jasno označene identifikacionim brojem farme (NIF), trajnom-stalnom bojom prema standardima sa dimenzijama 30 x 12 cm;
- Košnice moraju imati više od šest (6) okvira-ramova;
- U momentu kontrole farmera/ podnosioca zahteva, u slučaju da mu nedostaje matični broj farme-gazdinstva (NIF) u košnicama, onda se svaka košnica isključuje iz subvencije bez obeleženog matičnog broja farme (NIF).

8.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva - vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Kopija sertifikata za organsku proizvodnju meda koji se prilaže uz prijavnu dokumentaciju najkasnije u roku od 10 dana od dana sertifikacije. Sertifikat mora da izda kontrolno telo (sertifikaciono telo) akreditovano na nivou EU-a (važi samo za poljoprivrednike sertifikovane za proizvodnju organskog meda);
- Pojedinačna potvrda od strane samog farmera o broju pčelinjih društava i lokaciji pčelinjih društava, koju mora potpisati i overiti nadležna Opštinska direkcija za poljoprivredu - opština, izuzev opština: Zvečan, Zubin Potok i Leposavić, gde je svedočenje prihvatata se bez loga i bez pečata ali samo potpisana.

8.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencionisanje će se vršiti za pčelinja društva (košnice), u iznosu od 20 €/pčelinja društva (košnice), dok poljoprivrednici sertifikovani za organsku proizvodnju meda se subvencionišu u iznosu od 25 €/pčelinja društva (košnice);
- Korisnici će biti poljoprivrednici koji uzgajaju najmanje 30 pčelinjih društava (košnice) i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

9. DIREKTNA PLAĆANJA ZA KOKE NOSILJE

Sektor živinarstva, posebno proizvodnja jaja za potrošnju je veoma važan i veoma osetljiv na Kosovu, zbog strukture farmi.

Živinarstvo je tokom godina značajno imala porast zahvaljujući postojanju kapaciteta. Prema podacima ukupan broj živine je oko 2.788.000 komada, dok je kokošaka nosilja oko 1.996.000 komada.

Na Kosovu dominiraju poljoprivredne privrede koje uzgajaju više od 2.000 koke nosilje, a ukupan broj kokoši u ovim privredama je oko 1.900.000 komada, dok su ostali na porodičnim farmama. Prosečna potrošnja po glavi stanovnika se procenjuje na 233 jaja/godišnje, i može se reći da Kosovo zadovoljava oko 97% potreba za potrošnjom jaja.

9.1. KORISNICI:

Korisnici će biti farmeri/subjekat uzgoj koke nosilje u svim fazama aktivne proizvodnje jaja, a koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

9.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

9.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgajaju najmanje 2000 koka nosilja u svim fazama aktivne proizvodnje jaja;
- Podnosilac zahteva / subjekat mora biti registrovan u AHV;
- U vreme/ dana realizacije kontrole na terenu, starost kokoši nosilja treba biti 16 nedelja, ali ne više od 95 nedelja;
- Podnosilac zahteva/subjekt mora da primeni program vakcinacije;
- Aplikant/subjekat mora da aplicira za žigosanje jaja za tržište.

9.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja – KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Kopija potvrde o broju i poreklu jednodnevnih ptica za koke nosilje ili nesilice, faktura nabavke od uvoznika i proizvođača;
- Zdravstveni sertifikat - veterinarski izdat od strane Veterinarske službe licencirane od strane AHV;
- Dokaz-uverenje od veterinara za apliciranje programa vakcinacije;
- Dokaz da on/ona aplicira zapečatiranje jaja za tržište;

9.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se davati za kokoške nosilje u svim fazama aktivne proizvodnje jaja u iznosu od 0,50 €/p koki nosilji;
- Subvencija se vrši samo za jedan proizvodni ciklus u okviru kalendarske godine.

Pojašnjenje: u slučaju da subjekti/podnosioci realizuju promenu turnusa koka nosilja nakon poziva za apliciranje, onda moraju da donesu račune za nabavku ARP pre nego što inspektori ARP izvrše inspekciju na licu mesta.

10. DIREKTNA PLAĆANJA ZA SVINJE ZA REPRODUKCIJU-PRIPLIOD

Svinja se koristi za reprodukciju mesa, i to uglavnom u domaćinstvima. Prema podacima iz zootehničke analize proizilazi da je stopa prirasta svinja u zemlji 2 roda godišnje sa prosečno 8 prasadi/po rodu. Svinjski fond na Kosovu je oko 47,384 grla, dok svinja za reprodukciju je preko 13.504 grla.

Proizvodnja svinjskog mesa je orijentisana na zadovoljavanje potreba domaćinstava sa tendencijom povećanja na nivou komercijalnih farmi.

10.1. KORISNICI:

Korisnici u okviru ovog programa biće farmeri koji uzgajaju svinje za reprodukciju u svim fazama reprodukcije i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

10.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

10.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgajaju-priplode najmanje 2 svinje za aktivnu reprodukciju u svim fazama reprodukcije;
- U vreme/dan apliciranja, starost životinja mora biti najmanje 15 meseci do 5 godina;
- Životinje moraju biti registrovane-matrikulirane sa matrikulom Republike Kosovo ili zemalja EU-a;
- Životinje moraju biti identifikovane i registrovane u sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV;
- Broj životinja na farmi i u bazi podataka treba da bude ažurirana;

10.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Registar za 2023. Godinu izdat od strane Veterinarske službe ugovorene od AHV, na osnovu podataka sistema za identifikaciju i registraciju životinja u AHV, koji mora biti potpisan i overen pečatom na svim listovima/stranicama;

10.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po grlu, u iznosu od 25 € po grlu;

- Korisnici će biti poljoprivrednici koji uzgajaju najmanje 2 grla svinja za reprodukciju i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

11. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA GLAVU GOVEDA, PČELNIJA DRUŠTVA - KOŠNICE I KOKOŠKE NOSILJA;

Realizacija Direktnih plaćanja za krave muzare, bivolice muzare, ovce, koze, priplodne svinje, pčele i koke nosilje vršiče se nakon kompletiranja dokumentacije i sastavljanja konačne liste korisnika, prema broju grla, broju pčelinjih udruženja-košnica i broju broj koka nosilja verifikovan od strane inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva koji su verifikovani tokom prijave.

12. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTNA PLAĆANJA ZA GLAVU GOVEDA, KOŠNICE PČELA, KOKA NOSILJA I JAREBICA;

Proces registracije i apliciranje farmera/podnosioca zahteva za direktna plaćanja za krave muzare, mlečne bivolice, ovce, koze, priplodne svinje, pčele i koke nosilje, će trajati 30 dana od dana objavljivanja. Aplikacija se vrši nadležnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

13. SPROVOĐENJE PROGRAMA;

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

14. DIREKTNA PLAĆANJA ZA MLEKO PREMA KATEGORIJAMA KVALITETA

Proizvodnja mleka je delatnost velike većine farmera/stočara i domaćinstava. Sektor mlekarstva je prioritet stočarske delatnosti zbog svog ekonomskog značaja i pozitivnih efekata na razvoj ostalih poljoprivrednih sektora (ratarska proizvodnja, proizvodnja mesa, prerađivačka industrija i dr.).

Nosioci mlečne proizvodnje su komercijalne farme goveda i ovaca. Potrošnja mleka u stepenuj zemlje se procenjuje na 350,371 tona/godišnje, gde se kroz domaću proizvodnju procenjuje da će se podmiriti oko 76.6 % potrošnje ili 278,746 tona/godišnje.

Prema podacima Kontrolne laboratorije u AHV (Izveštaj Projekta Transparentnost i neutralnost uzorkovanja i plaćanja svežeg mleka), poboljšanje kvaliteta mleka beleži kontinuirani porast.

Prema rezultatima analize, ima povećanja kvaliteta mleka za klase koje se podržavaju kroz program direktnog plaćanja za 9.5%, uvek prema izveštaju analize ispada da je sveže mleko namenjeno prerađivačkoj industriji za ekstra klasu dostiže 44%, klasu I 4 % i klasu II sa 16 %.

14.1. KORISNICI:

- Korisnici će biti farmeri proizvođači mleka: ekstra klasa, klasa I i klasa II prema standardima kategorizacije na osnovu važećeg zakonodavstva.

14.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

14.3. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK/PODNOŠILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Životinje moraju biti identifikovane i registrovane u sistemu za identifikaciju i registraciju fživotinja u AHV, broj životinja na farmi i u bazi podataka treba da bude ažuriran;
- Da imaju ugovor, overen od notera, za prodaju mleka u bilo kojoj od licenciranih mlekara na Kosovu ili sa bilo kojim od sabirnih punktova registrovanih kao biznis i koji imaju ugovor sa licenciranom mlekaram;
- Da isporuče najmanje 3000 litara mleka za 6 (šest) meseci (prema polugodištu kalendarske godine);
- Da obezbede dokaze o mesečnoj količini prodatog mleka (isporučenog) bilo kojoj od licenciranih mlekara na Kosovu ili bilo kojoj od sabirnih mesta registrovanih kao preduzeća i koja imaju ugovor sa bilo kojom licenciranom mlekaram;
- Da pružaju dokaz izdat od laboratorije AHV za kvalitet mleka isporučenog mlekari ili sabirnom mestu koje je registrovano kao biznis i ima ugovor sa bilo kojom licenciranom mlekaram;
- Obezbediti bankovni dokaz o mesečnoj količini prodatog mleka (isporučenog).

14.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija sertifikata o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Kopija verifikacione liste životinja: goveda, ovce i koze, izdata od strane Sektora za identifikaciju i registraciju (I & R) u okviru AHV;
- Kopiju ugovora, overen kod notara, za snabdevanje mlekom, izdatog od mlekara licenciranih na Kosovu ili od sabirnih punktova registrovanih kao preduzeća i koji imaju ugovor sa licenciranom mlekaram;
- Dokaz o količini mleka isporučenoj mlekari ili sabirnom mestu registrovanom kao biznis i koja ima ugovor sa nekom licenciranom mlekaram;
- Kopiju potvrde o registraciji preduzeća na sabirnom mestu i kopiju ugovora, overenu kod notara, sabirnog mesta sa bilo kojom od licenciranih mlekara;
- Dokaz o uplati od strane banke za prodatu količinu mleka (isporučenu);
- Dokaz izdat od laboratorije AHV za kvalitet mleka isporučenog mlekari ili sabirnom mestu koje je registrovano kao biznis i ima ugovor sa bilo kojom licenciranom mlekaram;
- Dokaz o učešću u projektu "Transparentnost i neutralnost uzorkovanja mleka" (izdat od projekta "Transparentnost i neutralnost uzorkovanja mleka").

14.5. NAČIN SUBVENCIONIRANJA:

- Subvencija će se vršiti po litru isporučеног mleka, prema kategorijama:

1. Ekstra klasa = 0,07 €
2. Prva klasa = 0,04 €
3. Druga klasa = 0,02 €

14.6. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA MLIJEKO PREMA KATEGORIJAMA KVALITETA:

Realizacija Direktnih plaćanja za mleko prema kategorijama kvaliteta se vrše nakon sastavljanja konačne liste farmera/korisnika prema kategoriji kvaliteta mleka. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/korisnika, koji su verifikovani tokom aplikacije.

14.7. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTNA PLAĆANJA MLEKA PREMA KATEGORIJAMA KVALITETA:

Proces registracije i aplikacije poljoprivrednika/podnosioca zahteva za direktno plaćanje mleka prema kategorijama kvaliteta će se aplicirati/objavljuje svakih 6 (šest) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u relevantnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

14.8. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

15. DIREKTNA PLAĆANJAZA PRIJAVLJENOG KLANJA GOVEDA

Fond goveda je oko 260.528 grla, prijavljeno je da je u toku godine zaklano oko 116.204 grla. Stopa samoodrživosti za goveđe meso je 43,9% potrošnje od 25.5 kg/po glavi stanovnika/godišnje.

Od prijavljenih klanja samo je jedan mali broj grla, oko 12.000 grla, zakolje u licenciranim klanicama, dok se ostatak kolje na crno u nelicenciranim klanicama i domaćinstvima. Nezakonito klanje negativno utiče na očuvanje zdravlja životinja, javno zdravlje i očuvanje životne sredine.

15.1.KORISNICI:

Korisnici će biti licencirane klanice/ odobrene odlukom Agencije za hranu i veterinu (AVH) za kategorije bezbednosti A, B, C i D, koje kolju goveda identifikovane registracijom Republike Kosovo, i telo zaklane životinje / goveda je pregledan i overen od strane odgovornog ovlašćenog veterinara od strane AHV.

15.2. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

15.3. KRITERIJI KOJE PODNOSITELJ/KLAONICA MORA ISPUNJAVATI:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da budu licencirani/odobreni odlukom AHV-a za kategorije bezbednosti A, B, C i D;
- Da rijavljaju klanje u bazi podataka u Sektoru za identifikaciju i registraciju u AHV, prema predviđenoj dinamici klanice;
- Leš životinje / goveda mora biti pregledan i sertifikovan od strane odgovornog veterinara ovlašćenog od strane AHV;
- Goveda moraju biti matrikulirani-registrovana sa matrikulama-oznakama Republike Kosovo.

15.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Registar zaklanih životinja, izdat iz baze podataka Sektora za identifikaciju i registraciju - AHV, dokazana pasošem zaklane životinje;
- Uverenje-sertifikat izdat od strane odgovornog veterinara ovlašćenog od strane AHV za vršenje kontrole zaklanog tela životinje/goveda.

15.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija se vrši za prijavljena zaklana grla goveda u iznosu od 50 €/ grlu;
- Uplata u iznosu od 50 €/ grlo vrši se klanicama korisnika.

15.6. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA:

Realizacija direktnih plaćanja za prijavljeno klanje goveda će se vršiti nakon sastavljanja konačnih lista korisnika prema broju zaklanih grla koje potpisuje nadležni veterinar AHV, overana od ARP. Uplate se vrše na bankovne račune aplikanata-podnosioca zahteva.

15.7. POZIV ZA APLICIRANJE-PRIJAVU ZA DIREKTNE PLAĆANJA ZA PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA:

Proces registracije i prijave klanica za direktna plaćanja za prijavljeno klanje goveda biće objavljena/objavljuje svakih 6 (šest) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi nadležnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

15.8. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

16. DIREKTNA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE

Sektor akvakulture na Kosovu je mali u poređenju sa zemljama regiona i Evrope, iako zemlja ima resurse za razvoj ovog sektora. Prema podacima, u zemlji se proizvodi oko 650 tona godišnje svežeg ribljeg mesa. Proizvodi se uglavnom konzumiraju u hotelima i na pijaci kao sveža riba.

Postoje 33 farme (ribnjaka), od kojih se samo u jednom uzgaja vrsta ribe Šaran, dok se u ostala 32 uzgajališta (ribnjaka) uzgaja vrsta ribe Pastrmka. Od gazdinstava (ribnjaka) koja su u aktivnoj proizvodnji, njih 25 proizvodi za hotelske potrebe, 8 je sa mešovitom hotelskom delatnošću i plasmanom na tržištu.

Struktura sektora uglavnom se dominira od malih farmi (ribnjaka) koje proizvode 10000 kg ribe godišnje. Korišćenje postojećih kapaciteta procenjuje se na oko 50%.

16.1. Opšti ciljevi:

- Poboljšanje prihoda farme;
- Povećanje veličine farme;
- Bezbednost hrane.

16.2. Specifični ciljevi:

- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Korišćenje postojećih kapaciteta i povećanje broja novih farmi;
- Povećanje produktivnost i podsticanje procesa prerade ribe;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje snabdevanje tržišta proizvoda akvakulture / sveže ribe;

16.3. KORISNICI:

Korisnici će biti gazdinstva koja uzgajaju-priplode (proizvode) ribu i koja su registrovana kao delatnost i koja ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

16.4. GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

16.5. KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da prodaju najmanje 2500 kg sveže ribe (žive ribe, očišćene refuzne ribe, ubijeno i ohlađene ribe na temperaturi +5°C upakovano u vakumu) u roku od šest (6) meseci, u Republici Kosovo ili u inostranstvu (izvoz);
- Prihvatljive vrste ribe su: pastrmka i šaran;
- Da budu licencirani od MPŠRR-a za razvoj aktivnosti akvakulture;
- Da su registrovani u AHV.

16.6. POTREBNA DOKUMENTACIJA ZA APLICIRANJE:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Veterinarski sertifikat - zdravstveno uverenje izdato od Veterinarske službe licencirane od strane AHV;
- Dokaz o količini i mestu porekla riblje hrane;
- Dokaz od PAK-a, za prodatu količinu sveže ribe (živa riba, očišćena refuzna riba, ubijena i ohlađena riba na temperaturi + 5°C upakovana u vakum).

16.7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencija će se vršiti po kg prodate ribe, u iznosu od 0,20 €/kg;
- Podržaće se (subvencionisati) sva gazdinstva - vlasnici ribnjaka koji prodaju najmanje 2500 kg/sveže ribe (žive ribe, očišćene refuz ribe, ubijene i rashlađene ribe na temperaturi +5°C upakovane u vakuumu) u roku od šest meseci, u Republici Kosova ili u inostranstvo-van zemlje (izvoz).

16.8. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE:

Realizacija splata će se izvršiti nakon sastavljanja konačne liste korisnika prema količini prodate ribe, što se dokazuje službenim dokumentom izdatim od strane PAK-a i verifikovanim od strane ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune aplikanata/subjekata, čija je verifikacija-provera izvršena prilikom apliciranja.

16.9. POZIV ZA APLICIRANJE-PRIJAVU ZA DIREKTNA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE:

Proces registracije i prijave subjekata/aplikanata-podnosioca zahteva za direktna plaćanja za sektor akvakulture biće objavljen/objavljuje svakih šest (6) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

16.10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

17. DIREKTNA PLAĆANJA ZA TOV TELEDI

Goveda su nosioci proizvodnje mesa. Stopa samodovoljnosti za goveđe meso je 52,2%. Ferme koji gaju-priplode glaveda su klanični snadbevači industrije sa grlima za klanje. Meso od teladi je najtraženiji proizvod od strane potrošača. Prema podacima, broj zaklanih grla godišnje je 116.204 grla, dok se od populacije goveda, godišnje, procenjuje da za klanje grla starosti od 0 - preko 2

godine iznosi 21.964 grla. Farme specijalizovane za tov goveđeg mesa za klanje uglavnom se snabdevaju teladima starosti do 2 meseca, koja su podvrgnuta intenzivnoj tehnologiji tova.

Specijalizovane farme za tov teladi za klanje se uglavnom snabdevaju teladima starosti do 2 meseca, koji su podvrgnuti intenzivnoj tehnologiji tova.

17.1. Opšti ciljevi:

- Poboľšanje prihoda farme;
- Povećanje veličine farme;
- Bezbednost hrane.

17.2. Poseban zadatak:

- Poboľšanje kvaliteta proizvoda;
- Iskorišćenje postojećih kapaciteta i povećanje broja novih farmi;
- Povećanje produktivnost i podsticanje procesa prerade mesa;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje snadbevanjem svežeg mesa na tržištu;

17.3 KORISNICI:

Korisnici će biti poljoprivrednici / subjekti koji se bave uzgojem-priplodom teladi za tovljenje, starosti 6-14 meseci i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

17.4 GEOGRAFSKI OPSEG:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

17.5 KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA POLJOPRIVREDNIK / PODNOSILAC ZAHTEVA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Uzgajati najmanje 10 teladi za tovljenje (mužjaka i ženki) u toku kalendarske godine;
- U vreme/dan apliciranja, starost teladi za tovljenje treba da bude od 6 do 14 meseci;
- Telad za tovljenje moraju biti registrovana-matrikulama sa matrikulama-oznakama Republike Kosovo;
- Telad za tov moraju biti identifikovana i registrovana u sistemu za identifikaciju i registraciju životinja u AHV;
- Broj teladi za tov na farmi i u bazi podataka treba da bude ažurirana;

17.6 POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija potvrde o registraciji poslovanja - KARP (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke o bankovnom računu podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);

- Registar za 2023. godinu, izdat od strane Veterinarske službe ugovorene od strane AHV, na osnovu podataka sistema za identifikaciju i registraciju životinja u AHV, koji mora biti potpisan i overen pečatom na svim listovima/stranicama;

17.7 NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvenisanje će se vršiti za grla – teladi za tov, u iznosu od 25 €/grlo;
- Korisnici će biti poljoprivrednici / subjekti koji gaje najmanje 10 teladi za tov, tokom kalendarske godine, i koji ispunjavaju postavljene kriterijume prema ovom programu.

17.8. NAČIN APLICIRANJA

Proces registracije i apliciranja-prijave poljoprivrednika/podnosioca zahteva za direktna plaćanja za tov teladi biće objavljeno/objavljuje svakih šest (6) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Apliciranje-prijava se podnosi nadležnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

17.9. REALIZACIJA DIREKTNIH PLAĆANJA ZA TOVLJENJE TELADI:

Realizacija isplata će se vršiti nakon kompletiranja dokumentacije i sastavljanja konačnih spiskova korisnika, prema broju grla overeni od inspektora ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca zahteva, čija je provera izvršena prilikom prijave.

17.10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

18. DIREKTNA PLAĆANJA ZA TOV PILIĆA (BROLERI)

Sektor živine, tov pilića (brojlera) je veoma važan i prilično osetljiv na Kosovu, zbog strukture farmi i tehnologije uzgoja. Proizvodnja pilećeg mesa tokom godina je imala spor rast sa mogućnošću kontinuiranog rasta, što ima potencijal. Prema podacima, ukupan broj živine je oko 2,800,000 komada, dok je broj pilića za tov (brojlera) 360,000 komada. Na Kosovu trenutno postoji 12 poljoprivrednih gazdinstava koja imaju tehničke kapacitete za tov više od 5.000 pilića za tov (brojlera) i na kojima se godišnje gaji oko 360,000 pilića za klanje (brojlera). Prosečna potrošnja po glavi stanovnika živinskog mesa (brojlera) je izračunata na preko 21 kg/ god.

18.1. Opšti ciljevi:

- Poboljšanje prihoda na farmi;
- Povećanje veličine farme;
- Bezbednost hrane.

18.2. Specifični ciljevi:

- Pобољшanje kvaliteta proizvoda;
- Korišćenje postojećih kapaciteta i povećanje broja novih farmi;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje ponude svežeg mesa na tržištu.

18.3 KORISNICI:

Korisnici će biti poljoprivrednici-subjekti koji se bave uzgojem pilića za tov (brojleri), a koji ispunjavaju kriterijume predviđene ovim programom.

18.4 GEOGRAFSKI OPSEG:

Cela teritorija Republike Kosovo

18.5 KRITERIJUMI KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU POLJOPRIVREDNICI / PODNOSILACI:

- Da budu državljani Republike Kosovo;
- Uzgajati najmanje 2000 pilića za tov (brojlera) u toku kalendarske godine;
- Subjekt mora biti registrovan u AHV;
- Subjekt mora dokazati da je prodaja pilića za tov (brojlera) obavljena na redovan način sa računom i fiskalnim kuponom.

18.6 POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija sertifikata o registraciji poslovanja - ARBK (samo za pravna lica);
- Dokaz o izvršenim obavezama prema PAK-u (samo za pravna lica);
- Potvrda banke za izvod iz banke podnosioca (samo za pravna lica);
- Kopija lične karte Republike Kosovo, podnosioca zahteva/vlasnika preduzeća (samo za pravna lica);
- Kopija potvrde o broju i poreklu jednodnevnih pilića, faktura nabavke od uvoznika ili proizvođača, u kojoj mora biti navedeno da su pilići za tov;
- Računi za nabavku jednodnevnih pilića za tov su prihvatljivi samo za nabavke izvršene u kalendarskoj godini 01.01 - 31.12.2023;
- Računi, fiskalni sertifikat/kupon kojim se dokazuje da je prodaja tovljenih pilića (brojlera) obavljena uredno.

18.7 NAČIN SUBVENCIONIRANJA:

- Subvencija će se davati po jedinici ilića za tov (brojleri), prodatoj i overenoj sa računom i fiskalnim kuponom, u iznosu od 0,20 €/pilić;
- Korisnici će biti poljoprivrednici/subjekti koji u toku kalendarske godine uzgajaju najmanje 2000 pilića za tov (brojlera) i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene ovim programom.

18.8. NAČIN PAPLICIRANJA

Proces registracije i apliciranja farmera/podnosioca zahteva za direktna plaćanja za tov pilića bće objavljeni/objavljen svakih šest (6) meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Prijava se podnosi u nadležnim opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

18.9. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA TOV PILIĆA (BROLERI):

Isplate će se vršiti nakon kompletiranja dokumentacije i sastavljanja konačnih spiskova korisnika, prema broju prodatih teladi i dokazivanja prodaje računom i fiskalnim kuponom, overenim od ARP-a. Uplate se vrše na bankovne račune poljoprivrednika/podnosilaca prijava, čija je provera izvršena prilikom prijave.

18.10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Sprovođenje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede.

Pojašnjenje:

- Podnosilac zahteva/poljoprivrednik, nakon prijave i pre inspekcije na licu mesta, u slučaju da dođe do promena na njegovom gazdinstvu u pogledu površina, broja, litara, kg i grla prijavljenih tokom prijave, mora da obavesti ARP na e-mail adresu ndryshimeneferme.azhb@rks.net ili preporučenim pismom u arhivu ARP-a.
- Tokom inspekcije na licu mesta od strane ARP, ako podnosilac zahteva ima promene na svom gazdinstvu za: površine, broj, litre, kg i deklarisanе grla, podnosilac zahteva/poljoprivrednik mora da svedoči službenicima kontrole ARP-a o promeni koja se desila na njegovom poljoprivrednog gazdinstva, sa dokumentacijom koju izdaje nadležni organ (odgovarajuća opštinska direkcija za poljoprivredu, AHV, Kosovska policija), iu takvim slučajevima poljoprivrednik ne dobija subvenciju, ali ne treba ni preduzimati mere sankcionisanja farmera koga poseduje i obezbeđuje / dokazuje dokumentaciju koju je izdao navedeni nadležni organ.
- Tokom realizacije kontrole na terenu za podsektor vina, treba imati u vidu da se u ovom podsektoru promena količine litara vina može menjati kontinuirano, od momenta deklarisanja do trenutka inspekcije od strane ARP-a, kao rezultat prodaje koja se može realizovati u kontinuitetu. U slučajevima kada dođe do promene, podnosilac/subjekt mora kao dokaz ponuditi/priložiti redovne račune za prodaju vina koje je sačinio nakon deklarisanja u DVV, au tim slučajevima prodati litri vina moraju biti prihvaćen za subvenciju.
- Prilikom realizacije terenske kontrole za podsektor teladi za tov treba imati u vidu da se u ovom podsektoru promena stanja broja teladi može menjati kontinuirano, od momenta primene pa do momenta kontrole od strane ARP-a, kao rezultat prodaje koja se može realizovati u kontinuitetu. U slučajevima kada dođe do promene, poljoprivrednik/podnosilac zahteva/subjekt mora ponuditi/predstaviti kao dokaz redovne fakture za prodaju teladi koje je sačinio nakon momenta prijave iu tim slučajevima mora se prihvatiti broj prodatih teladi za subvenciju.
- U slučaju da su životinje, za koje je farmer podneo zahtev za subvenciju, pale ili su izgubile oznaku-matrikulu, poljoprivrednik mora da podnese zahtev za registraciju ovlašćenom veterinaru, koji mora potpisati i datirati zahtev za podnošenje zahteva, i ne sme biti stariji od 30 dana. Ovaj zahtev koji je podneo poljoprivrednik radi ponovnog upisa, mora da se ponudi/podnese u vreme inspekcije od strane ARP-a, a za takve slučajeve farmer ne dobija subvenciju za te životinje, ali ni ne treba da se preduzimaju mere sankcionisanja za poljoprivrednika za broj životinja koje nemaju matrikule ali imaju dokaz/zahtev podnet za ponovnu matrikuliranje kod veterinaru.
- Poljoprivrednici/podnosioci zahteva, koji ostvaruju subvenciju za površine zasađenog/obrađenog poljoprivrednog zemljišta, istovremeno će koristiti i delimičnu subvenciju cene goriva po litru, u iznosu od 0,36€/litar, za količinu goriva od 150 l/ha koji je neophodan za obradu 1 ha poljoprivrednog zemljišta, i predstavlja dodatnu vrednost u odnosu

na osnovnu subvenciju za sve površine poljoprivrednog zemljišta koje su prihvaćene za subvencionisanje i koje je planirano da se subvencionišu ovim programom.

• Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji ostvaruju subvenciju za površine poljoprivrednog zemljišta zasađene/obrađene poljoprivrednim kulturama: pšenica, pšenica za proizvodnju semena, kukuruz, suncokret, krompir i monokulturni pasulj, istovremeno će imati koristi od delimične subvencije za iznos veštačkog đubriva utrošeno/korišćeno tokom kultivisanja, u iznosu od 150€/ha za pšenicu i pšenicu za semensku proizvodnju, dok je u iznosu od 100€/ha za monokulturu kukuruza, suncokreta, krompira i monokulturnog pasulja i predstavlja dodatnu vrednost površ osnovna subvencija za sve površine zasađenog/obrađenog poljoprivrednog zemljišta, sa poljoprivrednim kulturama: pšenicom, pšenica za proizvodnju semena, kukuruzom, suncokretom, krompirom i monokulturim pasulja, koje su prihvaćene za subvenciju i koje je planirano da se subvencionišu ovim programom. Poljoprivrednici/podnosioci zahteva koji ostvaruju delimičnu subvenciju za iznos utrošenog/upotrebljenog veštačkog đubriva u uzgoju pšenice, pšenice za proizvodnju semena, kukuruza, suncokreta, krompira i monokulturnog pasulja, moraju doneti priznanice o otkupu količine đubriva kao dokaz potrošeno/upotrebljeno tokom kultivisanja, od 15.08 do 15.09.2023.